THE
DINKARD

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT; THE SAME TRANSLITERATED IN
ZEND CHARACTERS; TRANSLATIONS OF THE TEXT IN THE
GUJARATI AND ENGLISH LANGUAGES; A COMMENTARY
AND A GLOSSARY OF SELECT TERMS

BY

PESHOTAN DASTUR BEHRAMJEE SANJANA.

VOL. VII.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF THE

SIR JAMSHEDJI JEEJEEBHAI TRANSLATION FUND.

Bombay:

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA OIL ENGINE PRESS

87 COWASJEE PATELL STREET, FORT.

IN THE YEAR 1263 OF YEJDAJARD, AND 1894 OF CHRIST.

દીન્કર્દ કેતાબ,

તેહની

અસલ પેહલવી એબારત, જંદ અક્ષરે ઉચ્ચાર, ગુજરાતી
તથા ઈંગરેજી તરજુમો, શરેહ, અને અગતજોગ
પેહલવી શબ્દોની ફરહંગ સાથે.

બનાવનાર,

પેશોતન દસતુર બેહરામજી સંજાણા.

દફતર સાતમું.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટરાંસલેશન ફંડના આસરા હેઠલ
છપાવી પરગટ કર્યું છે.

મુંબઈ,

દફતર આશકારા ઑઇલ ઈનજીન પ્રેસમાં છાપ્યું છે.

કોટ:—કાવસજી પટેલ સ્ટ્રીટ, નાo ૮૭.

સને ૧૨૬૩ યજદજરદી.
ઇસ્વી સને ૧૮૯૪.

સાંકલ્યું.

સફે.

માણસનાં ગણેઆણુને સારૂ મજદીઅસની દીનની દાનાઇ છે ૩૮૭

ઓદાએતાલા આતમાને આએ દુનીઆની કાયા તોખમના વસીલાથી આપનારો છે. ૩૮૭

દાદારની સાથે પેહેલો અને પાછલનો સંબંધ રાખનારી પેદાએશ વીશે ૩૮૮

ઓત્તમ બેહશત અને બુરાં દોજખને લગતું કામ કરનાર આદમી વીશે ૩૮૮

હકુમતે પોંહચનારાં અને તેથી પદભ્રષ્ટ થનારાં ખાનદાન વીશે ૩૮૯

(માણસનો) આતમા ઓદાએતાલાની બંદગી કબુલ કરનારો છે.... .... ૩૮૯

અશો અને પાપી આદમીની નીશાણુ.. .... ૩૯૦

આદમીઓનો અને દુનીઆનો સુધારો કરનારા પાદશાહોની ઓલાદ કેહી ?.. ૩૯૦

ઘણી ચહડતે દરજજેની તથા ઘણી બુરી હકુમત કરનારા રાજાઓ.. .... ૩૯૨

માણસ આએ દુનીઆને સારૂ તેમજ આવતી દુનીઆને સારૂ જેબદાર અને મોતવાલું શાથી બનેછે? ૩૯૩

કયું માણસ પુણ કરવા છતાં તેનો બદલો મેલવી શકતું નથી ? ૩૯૪

જમશેદ પાદશાહની લાવેલી દીનની લોકોને ચાલુ સમજ આપ્યાથી દેવોને આદમીઓની તરફથી દુખી થવુંછે ૩૯૫

પાદશાહ જમશેદની ટોળાંનું ભલું કરવાની ૧૦ શીખામણ.. .... ૩૯૮

પાદશાહ જમશેદની નસીહતોની વીરૂધ ખલકને નોકસાન કરનારા જોહાકની ૧૦ શીખામણ ૩૯૯

સારાં દીલથી રઇયત ઉપર હકુમત કરનારા (રાજા)ઓ ૪૦૧

વીચાર કરીને ઇનસાફથી ચુકાદો આપવો ૪૦૨

દાદાર, હાણી પોહચાડનારી દરએક વસ્તુને સરવે ઠેકાણેથી દુર કરનારો છે.... ૪૦૩

ઉલટાં મુલવાલી અનીતીનો તરીકો ૪૦૪

લોકોની નીતીવાલી હયાતીથી બુરાઈ જણાતી નથી ૪૦૫

ઓદાએતાલાની મરજી આદમીઓથી તેની પીછાણ થવાની અને આદમીઓની મરજી પોતાના ઓદાને પીછાણવાનીછે.... .... ૪૦૬

એહરેમનના પાંચ દુર્ગુણો આદમીની અંદર સવાબનાં કામની રાહ મારનારાછે તેથી માણસે પોતાને સુધારવું ૪૦૭

આદમીનું માલેકપણું ૪૦૯

અહુરમજદને માનવાની ભલી દીનના કામોનો વીચાર.... .... ૪૦૯

ખલકના લોકોને હલાકીથી છુટકારો અને બુજોર્ગી મેલવવી એકજ દાનાઇથી છે. ૪૧૦

સલામતીવાળું આદમી ભલી દીનનાં લખાણ ઉપર વીશ્વાસ રાખવાથી છે.... ૪૧૧

અપ્રમાણીક અને અનીતીવાળા દરૂજની દાનાઇવાળાં પાપી માણસો વીશે.... ૪૧૧

દીનને લગતી ઉલટ આપનારાં આદમી વીશે..... .... ૪૧૨

મીનોઇ દુનીઆના તથા આએ દુનીઆના નીઆધીસોના ચુકાદાને લગતો વીચાર. ૪૧૩

સફે.
આતમાને લગતી સલામતીવાળાં વચનો ૪૧૩
કાયેદાસરની નેકી.. .... ૪૧૪
વગર ધાસ્તીવાળી જીંદગી ૪૧૪
આદમીઓની પરવરશી અને તેઓનો છુટકારો.. .... ૪૧૫
આદમીઓની અંદર ઘણુંજ ઉત્તમ અને ઘણુંજ બુરૂં આદમી કયું છે?.... ૪૧૬
ગેબી સમજ મેળવવા સાથ યજદોની યાદ કરવા વીશે.... .... ૪૧૬
આદમીઓના આતમાને નોકસાન કરનારા જોહાકની કીરતી ૪૧૭
મજદીઅસ્ની દીનથી આદમીની અંદર સારા ગુણો અને યાહુદીની દીનથી દુર્ગુણોની ઉતપંતી થાયેછે ૪૧૮
બંધે દુનીઆની ખુશીને માટે રઇયતને સુધારનાર તથા તેને દુઃખ દેનાર રાજા વીશે.. .... ૪૧૮
દાદાર અહુરમજદની પેહલ્લા આદમી સાથની દોસ્તી તથા તેની તરફનો માણસો ઉપર પેગામ લેઇ જાનારા યજદો વીશે ૪૧૯
માણસને મજદીઅસ્ની દીનનો સંબંધ ઓદાઈ અકલની કઉઅત મેળવવાથી છે.. ૪૨૦
સારી અને ખરાબ જાતવાળાં મુળ—માણસને નેક જાતવાળું બનવું સારી ઉલટે અને બુરા જોસ્સાવાળું બનવું બુરી ઉલટે છે તે વીશે ૪૨૧
અગમબુદ્ધિવાલો સખ્શ પોતાના શખુનોથી લોકોને ફાયદાકારક રીતે ચલાવનારછે.. ૪૨૨
આતમાને ખાણાં-પીનાથી હુશીઆર રેહવુંછે, તથા બદનને તેથી જાળવી રાખવુંછે. ૪૨૨
આદમીની કાયાને મોતવાળી તથા વગર મોતની બનવા વીશે ૪૨૩
મોત અને એબને લગતી સખ્તી ઉપજાવનારી કઉઅત ૪૨૪
અંઘ્રમઇનીઉશની ઉપર સપેન્તોમઇનીઉશની સેવટની ફતેહ ચહડતે દરજ્જેનાં કઉઅતથી છે ૪૨૪
બુરા લોકોના માર તથા ઇજાથી ભલા લોકોને સાચવવા તથા ખુશ રાખવા .. ૪૨૫
દુઆ અને બદ દુઆ કેમ પોંહચેછે તે વીશે.... .... ૪૨૫
લગણના તરીકાએ પાદશાહી બુનીઆદથી જનમેલો શાહજાદો પાદશાહીને સારૂ લાએકનો છે.. .... ૪૨૭
હયાતીવાળાં (આદમી) ની કાએમ રેહનારી ખુશી અને નાખુશી તથા વગર હયાતીવાળાઓની નાપાએદાર ખુશી અને નાખુશી ૪૨૮
સારી અને નરસી હકુમત કરનારા હાકમોનું શેવટનું પરીણામ ૪૨૯
મજદીઅસ્ની દીન એ અહુરમજદનું કેહનું છે તેની ઇધાણી ૪૨૯
દીનથી ફરનારા લોકોને આએ દુનીઆના પાદશાહઓએ સુધારવા ૪૨૯
આદમીનો યજદો તથા દેવો સાથનો સંબંધ તથા જુદાગીનો સબબ.. ..... ૪૩૧
હાકમોની લાએક ખુશી.... .... ૪૩૨
શરૂઆતથી તે શેવટ સુધી ધરમની કઉઅત એહરેમનની ઉપર બલવંત છે.... ૪૩૩
રોશની અને અંધારાની હસ્તી ૪૩૫
અહુરમજદની દીન તથા એહરેમનની દીનના હાકમ તથા ધરમગુરૂની ખાસીઅત. ૪૩૫
આદમીને સચાઈ અને ઇનસાફનું મલવું અહુરમજદની પખ્શમાં રેહવાથી તથા એહરેમનની પખ્શમાં નહી જવાથી છે ૪૩૬

સાંકલ્યું.

સફે.
ભલી અને બુરી દીનનું મુળ.. .... ૪૩૭
આતમાનો સંભાલ કરનાર તથા આતમાને નોકસાન પોંહચાડનાર કોણ છે? .. ૪૩૮
દુનીઆંની અંદર ચહડતે દરજ્જેની તરણ કઉઅત છે ૪૩૮
ચહડતા અને ઉતરતા ગુણવાળા સરદારો વીશે.. .... ૪૩૯
મજદીઅસ્ની દીનની જાત—તેની અગમ બુદ્ધિ—દાનાઈ—બખ્શશ—ઉદીઓગ—કામ—વીચાર—શકતી—અને ફાએદા વીશે ૪૪૧
મજદીઅસ્ની દીન તથા દેવપ્રસ્તી દીનના પેશવા તથા આગેવાન વીશે ૪૪૨
દરએક જણને પાપથી છોડવનાર અને સવાબકાર બનાવનાર ધરમનો બોધ આપનાર દસ્તુર છે.. .... ૪૪૩
દરએક જરતોશતીને પોશાક પેહડવાની અને શુદરેહ કુશતી વગર નહી ચાલવાની ફરજ ૪૪૪
ભલી દીનનો તરીકો અને બુરી દીનની રીતભાત.. .... ૪૪૫
દુનીઆંમાં દીનનો ફેલાવો કરનારી લાએક વસ્તુ કેઇ છે?.. .... ૪૪૬
ઘણાં ચહડતાં અને ઘણાં બુરાં આદમી વીશે ૪૪૭
દીનને પસંદ કરનારા તથા લોકોને ગુનાહથી ફેરવનાગ લોકો વીશે ૪૪૮
પેગમબર જરતોશતના હજારામાં થનારા તરણ બુરી દીનવાળા હાકમ તથા ધરમગુરૂઓથી મજદીઅસ્ની દીનને તરણ મરતબે નોકસાંન પોંહચશે તે વીશે. ૪૪૯
ખોદાની અકલનો ભલી દીનની સાથે સંબંધ હોવા વીશે.. .... ૪૪૯
સારા અને ખરાબ વખત વીશે ૪૫૦
ભલાં માણસનાં દીલમાં પાપની ધાસ્તી છે. અને બુરાં માણસને તે નથી ૪૫૦
મજદીઅસ્ની દીનનો સંબંધ ધરાવનારો સખ્શ અશોઈની હકુમતને પાએદાર રાખનારો અને બુરી દીનનાં સંબંધવાળાં ઇમાનને નાબુદ કરનારો છે.. ૪૫૧
હયાતી ધરાવનારાઓનાં મકાન વીશે ૪૫૩
હાકમો સાથે આદમીઓના સંબંધનું રેહવું ખોદાઈ પ્રતાપથી છે ૪૫૩
સરવેથી સરસ ભલી દાનાઇવાળાં આદમીને ખોદાતાલાની તરફથી યજદોની મારફતે ખોદાઈ દોલતનું મલવું છે અને બુરી દાનાઇવાળાં આદમીને તેનું મલવું નથી.... .... ૪૫૪
અપ્રમાણીક અને એબવન્તાં માણસના સંબંધવાળી ઇચ્છા.. .... ૪૫૫
દીનદાર પાદશાહ જમશેદે આદમીઓને કરેલી નસીહતો ૪૫૫
ઓરેહને જાલવી રાખનારી તથા ઓરેહને હાંકી કાહડનારી વસ્તુ વીશે ૪૫૬
(ઇનસાનનો) આતમા તેની દેહનો માલેક અને તેને સહમજ આપનાર તરીકે છે. ૪૫૭
હકુમતની કઉઅત જેમ આદમીને ફાએદા કરનારી તેમજ નોકસાન કરનારી છે.. ૪૫૭
આદમીએ આતમાને લગતું કામ કરવું અને જે કામ આતમાની વીરૂધનું હોએ તેને તેણે છોડી દેવું ૪૫૮
ઓરેહવાળા દાદારની કીરતીનો અનાદર કરવાએ માણસની કીરતીનું દુર થવું છે. ૪૫૯
ખલકની પાસબાની અને સંભાલ કરવા વીશે ૪૬૦
આદમીની ચહડતે દરજ્જેની તથા ઉતરતે દરજ્જેની કીમત વીશે ૪૬૦

(૪૮૦) માણસનાં ગણેઆણને સારૂં મજદીઅસની દીનની દાંનાઈનાં બેહદ પ્રકરણોછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, જે વસ્તુ સઘલી દાનાઈથી સીનગાર પામેલી છે, તે ૨ મજદીઅસની દીન છે. અને તે, પેદાના કરનાર અહુરમજદનો આભાર માનવા સારૂં ચહડતે દરજ્જેનાં ગણેઆણવાલી અકલ છે, તથા તે (અકલ), સઘલાં આદમીઓને દરએક વસ્તુને માંટે એક (દાદાર) ને લાએકનાં ગણેઆણથી ચહડતે દરજ્જેનાં ગણેઆણવાલા બનાવનારી છે. તે (દીન) ની ૩ અપરમપાર સહમજનું પ્રકરણ દાનાઈની શકતી ધરાવનારા દાંનાવ લોકોમાં નથી. સહમજ ધરાવનારાં લોકોમાં જેઓ સરવેથી સરસ સહમજ ધરાવ- ૪ નારાછે, તેઓજ તેને લગતી સહમજ મેલવી શકેછે. આદમીની સહમજશકતીની અંદર કાએદાસરનું ગણેઆણ, મજદીઅસની દીનની દાનાઈથી છે.

(૪૮૧) ખોદાએતાલા મીનોને લગતી પેદાએશને આએ દુનીઆંની કયા તોખમ (યાને બુનીઆદ) ના વસીલાથી આપનારો છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ગેબી પેદાએશને હયાતી આપનારો ખોદાએતાલા પોતે, ૨ બેમાલમ રીતે, (આએ દુનીઆંની) દરએક વસ્તુનેં, તોખમના વસીલાથી કઉઅતવાલી કાયા આપનારો છે. જેમ ઉનનો દોરો કાંતવા અને વણવાથી ઘણીએક તરેહનાં કપડાં બનેછે, તે પ્રમાણે પાક ખોદાએતાલા સઘલી ગેબી વસ્તુઓને હયાતી આપનારો તથા બીયાંની મારફતે આએ દુનીઆંની કાયા બખશનારો છે. જેમ ચહડતે દરજ્જેની ઉનથી તેને લગતા પોશાકો છે, તેમ આએ દુનીઆંની કાયાઓ કેહેવાએલીછે.

* * *

૧ (૪૭૭) દાદારને લગતી તેની સાથે સંબંધ રાખનારી આગલી અને તેની સાથે સંબંધ રાખનારી પાછલની પેદાએશ કેહીછે ? તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

* * *

૨ જાણવું કે, દાદારની સાથે આગમચનો સંબંધ ધરાવનારી ખુદ દાદારના સંબંધવાલી પેદાએશ (યજદ અમેશાસ્પંદો) છે. અને દાદારની સાથે સેવટનો સંબંધ ધરાવનારી (પેદાએશ) હદવાલા વખતની અંદર (યનો રીસ્તાખેજની આગમચ) ફ્રશકેરેતિ (યાને છેલ્લા સુધારા) ને માટેનું કામ કરનારા લોકોની છે.*

૧ (૪૭૮) સરવેથી ચહડતે દરજ્જેની દુનીઆંને માટેનું કામ કરનાર તથા સરવેથી બુરી દુનીઆંની તરફ વધારે ખેંચાનાર (આદમી) વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

* * *

૨ જાણવુ કે સરવેથી ચહડતે દરજ્જેની દુનીઆંને માટેનું કામ કરનારૂં આદમી તે છે, કે જે પોતાંના મુખ્ય (ખોદાએતાલા) ની તાબેદારી કરનારૂં તથા તેના હોકમને માંનનારૂં તથા તેને લગતા પાદશાહનાં ફરમાન પરમાણે ચાલનારૂં અને તે વખતના જરતોશતી વડા ધરમગુરૂના
૩ હોકમને માન આપનારૂં હોએછે. જે આદમી બુરી દીનને માટેનો ફરેબ આપનારના સંબંધને લીધે પોતાના ખોદાને નહી માનનારૂંછે, તે સરવેથી બુરી દુનીઆંની તરફ વધારે ખેચાનારૂં છે, તે (આદમી) તેના વખતના જરતોશતી વડા ધરમગુરૂની તથા તેને લગતા પાદશાહની નીમખહરામી તથા નાફરમાની કરનારૂંછે.

---

* છેલ્લા સુધારાને લગતું કામ કરનારા લોકો ગયોમરદ—હોશંગ—તેહમુરસ્પ—જમશેદ—ફરેદુન—કેખ્સરૂ—સાંમ—પેશોતન—હોશેદર—હોશેદર માહ—અને સોસીઓશને સહમજવા.

* * *

(૪૭૯) હકુમતે પોહચનારી ઓલાદની નીશાનો તથા તે હકુમતને તેથી પાછી ફરવાની નીશાનો વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, જે ખાનદાનવાળાઓમાં નુરનો પ્રકાશ—ખોદાઇ બુધ્ધિનું રેહઠાણ—અને બંદગીથી (ખોદાએતાલા તથા યજદ અમેશાસ્પંદોનો) સંબંધ હોએ, તેઓને હકુમતે પોંહચવુંછે—અને તેઓને મોટા અને નાંધલા ઉપર બુજોરગીનું મેલવવું—તેઓની બરદાશત કરવી—નાંધલાંથી તે મોહટાનું સારી રીતે સાંભલવું—ભલાઇ શાથનું ચહડતે દરજજેનું કઉઅત—બેટાના ફરજંદોની ઘણી વરધી અને (તેઓથી) દુનીઆંમાં મોતનું કમ થવુંછે. ૨

જે ખાનદાનમાંથી હકુમતનું પાછું ફરવુંછે, તેની નીશાંન સારા ખવાસવાલી બુધ્ધિનું તેથી પાછું ફરવુંછે—નાશકારક લડાઇનું (તેની અંદર) રેહઠાણ થાએછે. તેમાં યજદાંની દોસ્તી રેહતી નથી—મોહટાથી તે નાંધલાને તેની તરફથી ખરાબ મદદ કરવીછે—તે નાંધલાથી તે મોહટાનું સાંભલનારો નથી—ચહડતે દરજેતાં બેટાઓનાં ફરજંદની વરધી તેને ત્યાં થતી નથી અને તેનીથી દુનીઆંમાં મોતનો ઘણો ઉપદરવ થાએછે. ૩

(૪૮૦) આતમા (પાક ખોદાએતાલાની) બંદગીને કબુલનારોછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, જે શખસ અગમ બુધ્ધિવાલો છે, તે પોતાના આતમાને સારૂં (પાક દાદારની) બંદગીને કબુલ રાખનારો છે; કારણ કે તે પોતાની ખોદાઇ દોસ્તીવાલી જાતથી—નીરમલ સચ્ચાઇથી—કાએદાસરના વાજબી બોલવાથી—અને ભરોસો રાખવાજોગ સખુનો વાપરવાથી—દાનેશમંદોની સોહબત રાખવાથી અને તપાસ રાખીને ઘટતે વખતે વાતચીત કરવાથી, પોતાનો (દોજખથી) છુટકારો મેલવનારોછે. ૨

* * *

૧ (۴۸۱) અશો અને પાપી (આદમી)ની નીશાંન વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાશો.

૨ જાણવું કે, અશો અને પાપી (આદમી) ને લગતી ઘણીએક નશાંણીઓછે, તેમાં અશોને નેકનામી અને પાપીને બદનામીની (ઇધાંણી) છે. આતમાને લગતા ગેબી જવાંનો (યાને બોદ—અખો—રવાંન અને ફરોહર) ને લગતા પુરતા સુધારાથી, તે અશોની ઉપર નેકીનું પ્રકાશવું છે. અને તેની જાત રોશની વાલી સરવેથી ચહડતે દરજ્જેનાં ઉપરી (અશો અહુરમજ્દ) થી છે. તથા (મીનોઇ જેહાનમાં) તેનાં રવાનનું મકાંન ચહડતે દરજ્જેનું છે.

૩ પાપીનાં રવાંનને વધારે કઉઅતદાર બનવું, અંધારાવાલાં (દોજખ) ની ગંધાતી જાતવાલા સરવેથી ચહડતે દરજ્જેના (એહેરેમન) થી છે. દીનમાં જણાવેલુંછે કે, જેની ઉપર યજદોનું પ્રકાશવુંછે, તે અશો લોકોની અંદર વધારે કઉઅતવાલો છે, પાપીઓના ધંધાતા સરદાર (એહરેમંન) ની ઉપર, અશોની અંદર જે વધારે અશોછે તે ઉનચે દરજ્જેનોછે. અને પાપીની અંદર જે વધારે પાપી આદમી છે, તેને નાસ પામનાર (એહરેમને) બનાવેલુંછે.

૧ (۴۸۲) આદમીઓની ઓલાદની અંદરના આદમીઓને સુધારનારા, ઘણો સુધારો કરનારા, અને (દુનીઆંને) સરવેથી સરસ જેબદાર બનાવનારા પાદશાહ-ઓની ઓલાદ વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, સઘલાં આદમીઓ ગયોમરદની ઓલાદના છે. અને ગયોમરદની અંદરથી સરવેને સુધારનારા પાદશાહની બુનીઆદના ફ્રવાક*થી ચહડતે દરજ્જેના ચેઆર બખતાવર છોકરાઓ જનમેઆ હતા. (તેંમાં એક) હોશહંગ—(બીજો) વહુદાદે—(તરીજો) અશોદાદે—અને (ચોથો)

---

* [illegible] ફ્રવાક—વીસે બુન્દેહશને નાંમની પેહલવી કેતાબમાં લખેછે કે તે સીઆ-મકની ઓલાદનો હતો. અને ફ્રવાકનાં તોખમથી પાદશાહ હોશંગ જણમેઓ હતો.

તાજ. હોશહંગની ઓલાદની અંદર ઘણો સુધારો કરનાર ઈરાની (પાદ- ૩
શાહ) ઓનો વડીઅલ **એરચ** જનમેઓ હતો. અને ધરમી કામ કરનાર ૪
નેરીઓસંગ*થી ઈરાનનો બુજોરગ પાદશાહ માનુશચેહર (મીનોચેહર)
જનમેઓ હતો. અને આએ દીનદાર નેરીઓસંગની ઓલાદના ૫
(દુનીઆંને) સરવેથી સરસ જેબદાર બનાવનાર માનુશચેહેરથી મોટી
બુજોરગીવાલો કયાંની પાદશાહોનો વડીઅલ કેકોબાદ જનમેઓ હતો.†

---

* પાદશાહ મીનોચેહર એરચની દીકરીને પેટે પાદશાહ ફરેદુનના ભાઈનો છોકરો જે પરએજગાર નેરીઓશંગ નામનો હતો તેની બુનીઆદથી જનમેઓ હતો. શાહનામાંની અંદર શાએર ફીરદુંસીએ એ પાદશાહના બાપનું નામ پشنگ 'પશંગ' કરીને લખેલું છે, તે ઉપરથી ધારવાને બનેછે કે પેહલવી વાંચણની ખાંમીથી نيريوسنگ નેરીઉસંગનું پشنگ પશંગ—થાએલું છે. એ વીશે શાહનામાંની અંદર શાએર ફીરદુસી નીચે મુજબ લખેછે:—

مران لاله رخ راز سر تا بپاي   تو گفتي مگر ايرجستي بجاي
چو بر رست و آمدش هنگام شوي   چو پروين شدش روي و چو قير موي
نيا نامزد كرد شويش پشنگ   بد و داد چندي برامد درنگ
پشنگ آنكه پور برادرش بود   نژاد از گرانمايه گوهرش بود
كوي بود از تخم جمشيد شاه   سزاوار شاهي و تخت و كلاه
يكي پور زادآن هنرمند ماه   چگونه سزاوار تخت و كلاه
فريدون چو روشن جهانرا بديد   بچهره نوآمد سبک بنگريد
مي روشن آورد و فرخنده جام   مراو را نهادش منوچهر نام

પાદશાહ મીનોચેહર એરચનો વારેસ (યાને પાલક) હોવાથી ફરવરદીન યશતના ૨૮ માં કરદામાં તેના નામને ફરેદુનનાં ફરોહરની યાદ કીધા પછી એરચની સાથે યાદ કીધામાં આવેલું છે.

[illegible]
[illegible]

ફરેદુન આથવીઆંનનાં અશોફરોહરની હમો યાદ કરીએ છઈએ.
મીનોચેહર એરચનાં અશોફરોહરની હમો યાદ કરીએ છઈએ.

તેમજ હાલમાં જશનની કીરીઆમાં આપણા કદીમ પાદશાહોનાં નામની અંદર મીનોચેહરનું નામ એરચની સાથે લીજીએ છઈએ.

† કયાંની વઉંસનો વડો કેકોબાદ પાદશાહ ફરેદુનની ઓલાદનો હતો એવું દીનકરદનાં ઉપલાં લખાણમાં આવેલું છે, તેજ પ્રમાણે ફીરદુસી તુશીનાં શાહનામાંની અંદરબી એ પાદશાહ ફરેદુનની ઓલાદનો હતો એવું જેહાં પહેલવાન રૂસતમના પુછવાથી તેણે નીચે મુજબ જણાવીઉં હતું:—

ز تخم فريدون منم كيقباد   پدر بر پدر نام دارم بياد
چو بشنيد رستم فرو برد سر   بخدمت فرود آمد از تخت زر

આએ કયાંની પાદશાહનાં રવાંનની યાદ, આપણા પેગમબર અશો જરતો-

દરએક ઠેકાણે લાંબી મુદતવેર જે કાંઇ પાદશાહી કાએમ રેહશે તે આએ ચેઆર જણથી જનમ લેનારાઓની ઓલાદથી છે; વલી દરએક તબક્કાનું રાજ જેનીથી તપતું રહેસે તે રાજ આએ ચેઆર ઓલાદમાંના કેયાંની એક રાજને એકેક પછી મલતું થાશે. તેમજ જે કોઇ ફ્રશકન્તને માટેની કેટલીએક દાનાઇ ધરાવનારાછે તે પણ મીનોચેહર અને હોસંગ એ બેહુ (પાદશાહો) ની ઓલાદની અંદરના (ગ્રહસ્થો) છે. વલી (દીનમાં) જણાવેલુંછે કે તે (ફ્રશોકન્તના વખત) માં જેને પાછી હકુમતનું મલવુંછે, તે એજ (કયાંની) ઓલાદનો સંબંધ ધરાવનારને છે. એટલેજે તે વખતમાં હફતકેશવરના લોકો ઉપર કેખશરૂને ઘણીજ ચહડતે દરજજેની હકુમત ભોગવવીછે.*

૧ (૨૮૩) પાદશાહઓમાંનાં જે પાદશાહઓ હકુમતની અંદર ઘણાજ ઓત્તમ તથા ઘણાજ બુરા છે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, ઓત્તમ હકુમતવાલો પાદશાહ ચહડતે દરજજેનાં
ખોરેહવાલો—(લોકોમાં) ખોદાઇ બુધ્ધિવાલા ધરમને જનમ આપનારો,—
રાજની આબાદીને જવાંન (યાને ખીલતી) રાખનારો—અને બીજા-
ઓની સંકટને પુરતી રીતે પીછાંણીને દુનીઆંને શુખ આપનારો—
ખલકની પરવરશી કરનારો—ખુશીનું મુલ—માણસને છુટાપણું આપ-
૩ નારો અને સખાવતથી દુરવેર પ્રકાશનારોછે. અને તેઓમાંનો જે ઘણોજ
બુરો હાકમ છે તે, ઘણાજ બુરા સાયાવાલો—બુરાઇનો શોકીન—ઉલટા
વીચારવાલા (ધનામીનો) ના ખરાબ મારગનો બચાવ કરનારો—અધરમીને

શતે, ફરવરદીન યશતના ૨૮ માં કરદાની અંદર મીનોચેહરશાહની પછી કયાંની પાદશાહોનાં નામોની અંદર પેહલી કરેલીછે. જેમકે:—

[illegible]

કેકોબાદનાં અશોફરોહરની હમો યાદ કરીએ છીએ.

* ફ્રશકેરેતી—યાને છેલ્લા સુધારાના (યાને રીસ્તાખેજનાં) વખ્તમાં કેખસરૂ પાદશાહની પાછી હકુમત થશે, તે વીશેનું વરણુન જંદે બેહમન યશત—જાંમાસ્પનાંમે અને બુન્દેહશને નામની પેહલવી કેતાબોમાં આવેલુંછે.

ઉતેજન આપનારો—(ખલકને) ઘણીજ સંકટમાં રાખનારો—અને પોતાની હકુમતથી લોકોને કમજોર કરનારો—પાપનું મુલ—ઈજા દેનાર—બીજાઓને ઘણું દુઃખ દેનારો—દુનીઆંને સંકટમાં રાખનારાં (લોકોને) મદદ કરનારો—(લોકોને) અશકત કરનારો—(પોતાના) હરીફને કઉઅત આપનારો—અને બખીલીથી (ખલકને) ઘણીજ બંદીવાન કરનારો છે. વલી પેલા દુરઅંદેશ હાકમો વીશે કહેલુંછે કે, ૪
તે પાદશાહો મોહટી નજરથી હકુમતની મારફતે સખાવત કરનારા—હીમતથી લોકોને બચ્ચાંની માફક• ઉધારનારા—તેઓનું પાલણ કરનારા—લોકોને ચહડતે દરજ્જેના બનાવનારા—મોલુકને જેબદાર તથા રોનકદાર કરનારા—હજુરીઓને માનએકરામ અને ચહડતી પદવી આપનારા છે. અને (તેઓ) દુશમનોને જેર કરેછે, તેઓને પછાત નાંખેછે અને (પોતે) ચહડતે દરજ્જેની બુજોરગી મેલવેછે, અને ગેતી અને મીનોઇ (દુનીઆં) ને લગતી સધલી નેકીનાં કાંમ કરેછે. હાકમો આતમાને (દુખ દેવા- ૫
ના) કનજુસીના વીચારથી હકુમતને ખરાબ કરેછે—દુકાલ પાડેછે—ખલકને કમજોર બનાવેછે—અને લોકોના જલકાટને ગાંખ પોહચાડેછે—તથા મુલકોની ખરાબ તથા બુરી અવસ્થા બનાવેછે અને (પોતાના) હજુરીઓ (યાને વજીર અમીરો) ને દુખી અને પરતી દસાવાલાં કરેછે. અને જે ઉલટું કરનારા દુશ્મનો છે તેઓને વધારેછે અને સારી ચાલવાલા લોકોને હીના કરેછે. અને સઘલાઓને ખાંમીથી ચલાવેછે.

* * *

([illegible]) હદવાલા અને વગર હદવાલા વખતને લગતી જેબદાર દાનાઈથી (માણસ) શકતીવાન કેમ થાએછે? તથા હદવાલા તથા વગર હદના વખતમાં (માણસ) મોતવાલું (યાને ઈજા ભોગવનારૂં) સાથી બનેછે? તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

* * *

જાણવું કે, હદવાલા વખતની અંદર ચહડતે દરજ્જેની હયાતી ૨
દાનાઇના સબબથી છે, અને માણસ સઘલી રીતનું જેબદાર તેથી બનેછે. દરએક બાબતમાં માણસને લાએક શકતીવાલું થવું લાએક જીનદ-

ગીથી છે. જેબદાર દાનાઇ હોવાથી ઇનસાન સઘલી બાબતમાં શકતીવાન જણાએલુંછે. તેથી ખલકતું મુલ (યાને લોકોને જનમ આપનાર) જે અશો અહુરમજદ છે, તેને લગતા વગર હદના વખતની સરવેને સુહમજ આપનારો ધરમગુરૂ સઘલી જેબદાર દાનાઇની અંદર પુરતો શકતીવાનછે. અને લોકો આસમાની દોરવાલા આએ દુનીઆંને લગતી હદવાલા વખતની અંદર તેનીથી હયાતી ભોગવવાને શકતીવાન થાએછે.

૩ જે પાપી (એહરેમન) છે, તે આસમાની દોર વગરના વગર હદના વખતની અંદર હમેશનું દુખ ભોગવનાર બનેલોછે. તેમજ જે પાપી આદમીછે તે આએ હદવાલા દોરને લગતી યાને આએ દુનીઆંની હયાતી પુરી કીધા પછી દુખ ભોગવનારૂંછે.

૧ (૧૮૦) જે કોઈ સવાબ કરવા છતાં તે કરેલા સવાબનો લાએક બદલો મેલવવાને ઊમેદવાર રેહછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, જે કોઇ સવાબ કરવા છતાં તે કરેલા સવાબનો લાએક બદલો મેલવાને ઉમેદવાર રેહછે, તે (સવાબ) ચેઆર પ્રકારના છે.

૩ પેહલ્લું—સવાબ કરવાને વાસ્તેનું ચહડતે દરજ્જેનું કામ સહમજ્જેઆ વગર, જે કામ સવાબ કરવાની સહમજને લગતું નહી હોએ તે કરે, તે કાએદાસરનું નથી. એમ છતાં જો કોઇ તે દીનથી ઉલટું કામ કરે તો તે કામનો બદલો તેને મુતલક પોહચતો નથી.

૪ બીજું—વલી જે (સવાબ) ની ઉપર તેની ઇચ્છા—શોક ધરાવનારી નહી હોએ, પણ તેને કાંઇએક સવાબનાં કામ તરીકે ગણીને તે કરે, તો તે અણગમતા કરેલા સવાબનો બદલો તેને મલતો નથી.

૫ તરીજું—વલી જે (સવાબનું) કામ કરવાને એક શખ્સ જાતે શકતીવાન હોએ તથા તે કામને સવાબ તરીકે તે સમજે અને તેની ઇચ્છા તે ઉપર હોએ, તે છતાં તે સવાબનું કામ તે પોતે નહી કરે (યાને બીજા પાસે કરાવે) તો તે સવાબનું કરેલું કામ તેને નહી પોંહચે.

ચોથું—વલી જે શખ્સ એક કામને સવાબને માટેનું સહમજે અને તે કરવાની કુશેશ તેણે પોતાની ઇચ્છા અને બલે કરવી જોઇએ, તે છતાં તેની હીલચાલ તે નહી કરે, તો તેને સારૂં કરેલો સવાબ તેને નહી પોંહચે. પણ જેને તે સવાબનું કામ સહમજે, તે સવાબનું કામ તેણે પોતાની ઇચ્છા અને ઉલટથી કરવું જોઇએછે, તે કરવામાં જેમ બને તેમ તે કુશેશ કરે તો, તે કરેલા સવાબનો બદલો તે કરનારની આસા મુજબ તેને મલે. ૬

સવાબ કરવાને માટેનો ઘટતો વીચાર બે તરેહનો છે. (એક) બનતી કુશેશથી સવાબને લગતાં કાંમને પીછાણવાનો અને (બીજો) તે ઉપર શોક રાખવાનો, કે તેને લગતી બનતી કુશેશથી તે સવાબનો તેને સંબંધ થાઇ શકે. જેમકે અવસ્તામાં ફરમાવેલુંછે કે, સવાબને માટેની બનતી કુશેશ કરનાર—પેહલવાનોમાં સરવેથી સરસ પેહલવાન છે. ૭

વલી ઉપર (સવાબની) ચેઆર વીગત જણાવેલીછે, તે ઉપરાંત દાનાઇ—ઇચ્છા—શકતી અને ઇન્દરીઓ ઇત્યાદીબી (સવાબકારીને માટેની) કુશેશનો રસ્તો ખોલ્લો મેલનારી ચેઆર વસ્તુઓછે. ૮

(૪૮૫) આદમીઓની તરફથી દેવોને દુખ થવું, એ જમશેદના લાવેલા ધરમના ફાએદાઓ વારેઘડીએ આદમીઓને જાહેર કરવાથીછે· તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાંણવું કે દરએક વસ્તુને લગતાં કામને ફાએદો થવો, એ જમશેદને લગતા ધરમના ફાએદાઓથી છે. અને તેથી ક્રહીબુત તથા અઇબીબુતને તથા તેનાં બુરાં કામોને હાંણી પોહચેછે. અને (તે જમશેદનો) ધરમી ફાએદો આદમીઓની અંદર દાદારની જાતી અકલની મારફતે સુધારો કરનારોછે. તે (જમશેદનો) ધરમી ફાએદો ક્રહીબુત તથા અઇબીબુતની મતલબવાળા અને દેવનો ઉલટો વીચાર ધરાવનારા લોકોને ખોદાઇ અકલથી હાંણી પોહચાડનારો છે. આદમીઓની અંદર ધરમને લગતી ખોદાઇ અકલ હોવાથી તેઓ ઉલટા વીચારના દેવની ઉપર હમેશાં ફતેહ મેળવનારાં છે. આદમીઓને ધરમી તરીકાની ચાલચલણથી (બદીની ૨ ૩

ઉપર) ફતેહ મેળવવીછે. અને તેથી ક્રહીબુત અને અઇબીબુતને નબલાઇ
૪ મેલવવી, અને લોકોને ખુબીથી રેહવુંછે. આદમીઓની અંદર તે પાદશાહ
સરવેથી સરસ છે કે, જેની અંદર દાદારની જાતી અકલ વધારે હોએછે.
અને તેથી તે (પાદશાહ) દરએક ઠેકાણેથી જાલેમ—ઉલટા વીચારવાળા દરૂજને
દુર કરનારો અને હાંકી કાહડનારો છે. અને તે ખોદાઇ અકલવાળા ધરમગુરૂઓની
મારફતે આદમીઓને હીમતથી દીનની સહમજ આપી સારી
રીતે ચલાવનારો છે. અને ઉલટા વીચારના મુખ્યની (યાને એહરેમનની) નબલાઇથી
દરએક ઠેકાંણે આદમીઓની અંદર દેવના સંબંધ વગરની ખોદાઇ
અકલની નસીહતની અસર થાએછે. અને દુનીઆંમાં ઇનસાફ તથા ધરમી
૫ કાએદો ચાલુ રેહછે, અને લોકો નેકીથી સુધારાવાળાં બનેછે. જમશેદની
હકુમત થવાની આગમચના હાકમોની અંદર દેવોનાં લુટારાપણાંથી ખોદાની
અકલની નબલાઇ—અને ઉલટી અકલનું વધારે બળ હતું. અને ખોદાઇ
બુદ્ધીનો નીતીવાન તરીકો દેવની ક્રહીબુત અને અઇબીબુતની બુરી બુદ્ધીથી
એટલો નીચે પડી ગીઓ હતો કે આદમીઓ ફાડી ખાનારાં જાનવરોનાં
જેવાં હતાં. અને તેઓમાં ખોદાઇ નસીહત નહી હોવાથી તેઓ બુરી
હાલતના બનેઆં હતાં. અને તેઓ ઉપર ક્રહીબુત અને અઇબીબુતને
(યાને અપ્રમાણીક તથા એબ આપનારને) ઘણી ફતેહ મેલવવાથી તેઓ
બેઅદબ બનેઆં હતાં. અને ધરમ વગર કામ કરવામાં—ખાવામાં—
આપવામાં—રાખવામાં અને બીજી ચાલચલણમાં ખરાબ થાએલાં હતાં.
અને તેથી દુનીઆં ગોયા આએ રીતે જણાતી હતી, કે આદમીઓની તરફથી
ખોદાની ધરમી બુદ્ધીનું પાછું ફરવું અને દેવની બુરી બુદ્ધીનું ફાવવું
હોય, તથા ખોદાઇ બુદ્ધીવાળા તરીકાના વિચારનું દુનિઆંમાંથી અસ્ત પામવું
હોએ અને ક્રહીબુત તથા અઇબીબુતના અધરમી વીચારનું આદમીઓની
અંદર રેહઠાણ થયું હોએ અને દુનીઆં તેથી વેરાન તથા ખરાબ થઇ હોએ.
૬ દાદારની ઇચ્છાથી જમશેદને હકુમતે પોહચવું અગત કરીને દેવોની
આરાધના કરવાથી આદમીઓને અશકત કરવા સારૂં તથા તેઓને
ખોદાની ધરમી અકલથી દેવની ઉલટી અકલવાળા કમારગથી છુટકારો
આપવા સારૂં હતું. દેવોની ઉલટી અકલવાળા ક્રહીબુત તથા અઇબીબુતનો
ઉપાએ આદમીઓ ધરમી કાએદાવાલી ખોદાઇ અકલથી જોઇ
શકેછે, અને દરએક જગોએ દેવને આદમીઓથી આજેજ થવું—તથા

વગર મારગના બનવું અને નબલા થવું (તે ધરમી બુદ્ધીથી) છે. ખોદાતાલાની ૭
ધરમી બુદ્ધીના પ્રકાષવાએ દેવને લગતા ફ્રહીબુત અને અઇબીબુતને
હાણી પોંહચવીછે. અને ખોદાઇ બુદ્ધીવાલા ધરમના વીચારથી ફ્રહીબુત તથા
અઇબીબુતને (દુનીઆંમાંથી) હાંકી કાહડવાછે. અને તેથી દુનીઆંમાં સુલેહ
સંપજ તથા બુજોરગી અને ચલકાટની કઉવતનું રેહવુંછે. અને તેથી દુની-
આંને આરાસ્તગી—સીનગાર અને શુખ રેહછે. પણ દાદારની ચહડતે દર-
જજેની ખોરહે અને બુજોરગીને આદમીની ઉપરથી લેઇ લેવામાં આવેછે,
ત્યારે તે આદમીને દોજખમાં પોંહચવુંછે. અને તેની શુસ્ત જાતને દોજ-
ખની અંદર દેવનાં રૂપમાં હીલચાલ કરવીછે. અને તે વેળા તેનામાં
દેવને મારવાની કસ્સી શકતી રેહતી નથી. દેવો ખોરહેમંદ તથા ખોદા-
ની આરાધના કરનારાં આદમીઓના ઉપાએવાલા કામોથી અશકત
થાએછે અને પાછા હટેછે. અને દેવો પોતે મરાએલી અને હાણી
પોંહચેલી શકતીના થાએછે, તેઆરે આદમીઓથી તેઓને અશકત થાવું
અને દુર રેહવુંછે. અને તેથી ઉલટા વીચારવાળો દેવ આદમીઓ ઉપર ૮
ગાલેબો કરવાથી પોતાને દુર રાખેછે તથા ઉલટા વીચારના ફ્રહીબુત તથા
અઇબીબુતને તેથી નબલું પડવુંછે. અને ધરમી ખોદાઇ બુદ્ધીનું
આદમીની અંદર પ્રકાશવું તથા ખલકની અંદર ખોદાઇ બુદ્ધીવાલા
તરીકા તથા વીચારોને ફતેહ મેલવવીછે. અને તેથી અહુરમજદની
પેદાએશને હાણી પોંહચાડવાનો અટકાવ, કરવોછે. દીનમાં જણાવેલુંછે
કે જમશેદના ખોલાસા ભરેલા ધરમી વીચારોથી (દુનીઆંમાં) દરએક
ઠેકાણે દેવોનો અટકાવ કરેઆમાં આવેઓ હતો.

(પાદશાહ જમશેદે) આદમીની અંદર દાદારની ખોદાઇ અકલનો ૯
ફેલાવો આએ અને આવતી બેહુ દુનીઆંને લગતી ફાએદેમંદ આરા-
ધના કરવા સારૂં તથા આતમાને બેહુ દુનીઆંને લગતો ખોરાક આપવા
સારૂં અને દરએક યજદ અમેશાસ્પંદને પીછાણવા સારૂં કરેઓ હતો.
કારણકે (આદમીઓને સારૂં) દરએક સુખને જનમ આપનારો ધરમનો
કાએદો છે. (આદમીઓને) યજદાંથી અટકાવવાં તથા તેઓની અંદર
ઉલટા વીચાર ઉતપન કરવો, સઘલી હલાકીવાલી ફ્રહીબુત અને અઇબી-
બુતની હમેશાની વગર તરીકાવાલી દીનથી છે.

૧ (PAV) ટોલાવું ભલું કરનારા જમશેદની આદમીઓને માટેની ૧૦ શીખામણ, તથા તે ખુબી ભરેલી ૧૦ શીખામણની વીરૂધની પેદાએશને ઘટાડનારા જોઆકની ૧૦ શીખામણ, ભલી દીનને લગતા લખાંણ ઉપરથી·

૨ જાણવું કે, ખોદાઇ અકલને જનમ આપનારી, લોકોને ફાએદો કરનારી—ભલી દીનને પસંદ પડતી દાદારની ઇચ્છાવાલી—ટોલાનું ભલું કરનારા જમશેદની આદમીઓને ૧૦ નસીઅત (નીચે મુજબ) કરેઆમાં આવી હતી.

૩ પેહલ્લું—(આદમીઓએ) દાદારને દુનીઆંને પેદા કરનાર તથા દુનીઆંને નહી ખરાબ કરનાર તરીકે વીચારવો—ગણવો—કેહવો અને તેની ઉપર (સરવેએ) એતેકાદ રાખતાં રેહવું.

૪ બીજું—આબાદીને મારેની કોઇબી વસ્તુને સારૂં, દેવને (યાને એહરેમનને) નહી યાદ કરવો.

૫ તરીજું—પોતાની વચ્ચે ધરમને મોટો ગણવો અને તે ઉપર વીશ્વાસ રાખવો.

૬ ચોથું—દરએક કામમાં (પોતાને) પ્રમાણીકપણાંથી ચલાવવું, અને તે (ચાલચલણ) થી ફ્રહીબુત અને અઇબીગુતને વગર તેજના કરવા.

૭ પાંચમું—(લોકો સાથે) ભાઇઓની માફક ભાઇબંધ તરીકે ખાનું ખાવું.

૮ છઠું—બાપની માફકનું કામ કરવાની કેળવણી લેવાની બાપે (પોતાનાં) ફરજંદોને સારી ઉલટ આપવી.

૯ સાતમું—બખ્શેશને લાએકનાઓને (ઇઆને ગરીબોને) પોતાંના તરીકે ગણીને બખ્શેશ કરવી. અને જો તેની તરફની કોઇ બખ્શેશથી તેઓ નહી ધરાએ તો (તેઓને) શીખામણ દેવી.

૧૦ આઠમું—દરએક જણે રવાંનને લગતો નેક બદલો મેલવીવા સારૂં આદમીઓ તથા ગોસપંદોને માતેલાં કરવા સારૂં તે મકાનમાં અનાજના કોથરાવોનો જખીરો કરી રાખવો.

૧૧ નવમું—(મકાનની અંદર) પખ્શીઓ તથા બકરાં અને મેહનડાંઓનાં નેજાસતથી આદમીઓને નોકસાંન નહી થાએ અને ઘણો ફાએદો

થાએ તે સારૂં બદબોઇવાલી વસ્તુને ત્યાંથી દુર કરવાની (લોકોને) નસીહત કરવી.

દશમું—ગોસ્પંદ ચેઆર વરસની ઉમરે પોંહચે, તેની આગમચ ૧૨ ખોરાકના સામાંનને સારૂં તેને નહી મારવું; કારણકે ચેઆર વરશ સુધી ગોસ્પંદ—બકરાં અને મેહનડાંની જાતને પાલીને ઉધારવાનું ફરમાન છે. તેથી ચેઆર વરસમાં તેના દેખાવ તથા કદને વધવા દેવું અને ચેઆર વરસવેર તેને પાળવું અને તેવાર પછી તેહનો ઘટાડો થાએ.

(૨૮૮) નેક ટોલાવાળા જમશેદની આએ ઊપલી ખલકને ફાએદો કરનારી ૧૦ નસીઅતની સાહામણે, યજદાંની ખલકને નોકસાંન પોહચાડનારા—યાહુદી ધરમના—દેવની ઈચ્છાવાળા—પેદાએશનો ઘટાડો કરનારા—ધરમગરૂ જોહાકની ૧૦ નસીહતો. ૧

પેહલ્લું—જમશેદની દાદારને દુનીઆંનો પેદા કરનાર તથા દુનીઆંને નહી મારનારો કેહવાની (નસીહતની) સાંહમણે, જોહાકે દાદારને દુનીઆંને હાણી પોંહચાડનાર તરીકે કહેઓ હતો. ૨

બીજું—જમશેદે દેવને દુનીઆંની વસ્તુની આબાદી કરનાર તરીકે નહી યાદ કરવાની નસીહત કરી હતી, તેની વીરૂધ જોહાકે દુનીઆંની સરવે ચીજની આબાદી કરનાર તરીકે દેવોને ઇજવા સારૂં કહીઉં હતું. ૩

તરીજું—જમશેદે આદમીઓની અંદર ઇનસાફને મોટું માન આપવા સારૂં નસીહત કરી હતી, તેની સાંહમણે જોહાકે ઇનસાફ અને ચુકાદાને હાણી પોંહચાડવા સારૂં તથા ઇનસાફની જગોએ લોકોનો ઉલટો ઇનસાફ કરવા કહીઉં હતું. ૪

ચોથું—જમશેદે દરએક કામની અંદર પ્રમાણીકપણાંથી પોતાને ચલાવવા સારૂં નસીહત કરી હતી, તેની વીરૂધ જોહાકે દરએક કામની અંદર અપ્રમાંણીક અને એબ આપનારી રીત વાપડવાનું (લોકોને) કહીઉં હતું. ૫

૬ પાંચમું—જમશેદે લોકોની સાથે ભાઈ તરીકે ખોરાક ખાવાની નસીહત કરી હતી, તેની સાંહમણે જોહાકે લોભ રાખવાની કેલવણી આપવા તથા જોહાકની જીનદગીથી (યાને એખલપેટાપણાથી) રેહવા સારૂં કહીઉં હતું.

૭ છઠું—જમશેદે બાપે તેનાં બચ્ચાંઓને પોતાના જેવું કામ કરવાની સારી કેલવણીની ઉલટ આપવા વીશે નસીહત કરી હતી; તેની સાહમણે જોહાકે બાપની માફકનું કામ કરવાની કેલવણીની ઉલટ તેનાં બચ્ચાંઓને નહી આપવા સારૂં વસીઅત કરી હતી.

૮ સાતમું—જમશેદે બખ્શેશ કરવાજોગ (ગરીબ) લોકોને પોતાની માફકના ગણીને બખ્શેશ કરવાની નસીહત કરી હતી; તેની વીરૂધ જોહાકે તેને લગતી બખ્શેશને દરએક જણ પાસેથી લુટી લેવા સારૂં કહીઉં હતું.

૯ આઠમું—જમશેદે ગોસ્પંદને પુરતી ઉમરના થયા આગમચ કાપવાની મનાઈ કરી હતી; તેની સાહામણે જોહાકે યાહુદીઓની રસમ પરમાણે શોકથી ગોસ્પંદોને કાપવાની (લોકોને) કેલવણી આપી હતી.

૧૦ નવમું—જમશેદે કોઈ વસ્તુથી (આદમીઓ તથા ગોસ્પંદોને) નોકસાન નહી થાએ તે સારૂં આદમીઓ અને ગોસ્પંદોના ઘણા ફાએદાને સારૂં ગંદગી અથવા બદબોઈને તેઓથી દુર કરવાની નસીહત કરી હતી; તેની વીરૂધ જોહાકે યાહુદીના ધરમ પ્રમાણે દેવસ્થાનને ભોગ આપવા સારૂં યજદાંપ્રસ્ત તથા પરહેજગાર આદમીનાં માથાને કાપવાની અગતની ભલામણ કરી હતી.

૧૧ દશમું—જમશેદે હુનાળા તથા શીઆલામાં (આદમીઓ અને
ગોસ્પંદોને) ઉધારવા સારૂં અનાજનો જખીરો કરી રાખવાની નસીહત
કરી હતી. તેની વીરૂધ જોહાકે ઘાતકીપણાથી દીલમાં વેર રાખવા અને
૧૨ નવા નવા ભાએકસારીને કતલ કરવા સારૂં કહીઉં હતું. આએ
જમશેદની ૧૦ ફાએદાકારક નસીહતની સાંહાંમણે જોહાકની આલમને
નોકસાંન કરનારી દશ નસીહતને સારી રીતે લખીને ધરમનાં લખાણ
તરીકે જેરૂશલમની અંદર રાખવા સારૂં (જોહાકે) ફરમાવીઉં હતું.
૧૩ તે પછીના યાહુદીઓના ધરમગુરૂ ઈબરાહીમે તે લખાણથી કામ કીધું

૧૪ હતું. અને તે જોહાકની* તરફનું ધરમનું લખાણ હતું તેને લોકો સેવટે આવનારા ઇબરાહીમ પેગમબરનાં લખાણ તરીકે ગણવા લાગા હતા. અને પેલા જોહાકથી સાંભલેલા સખુન હતા, તેને લોકોમાં ચાલુ રાખવા સારૂં કહીઉં હતું. તેથી દરએક યાહુદી તે (જોહાકનાં), ધરમનાં લખાણને પોતાને માટેનું ગણવા લાગા અને તે ઉપર એતકાદ રાખવા લાગા.

* * *

(۲۸۹) રઈઅતની ઊપર હકુમત કરનારાઓ—અને તે હકુમતથી રઈઅતની ઊપર સારી નજર રાખનારાઓ, વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

* * *

૨ જાણવું કે, રઇઅતની ઉપર હકુમત કરનારા પાદશાહો દાદારની ઇચ્છાવાલા અને દાનાઇની કઉઅતવાલા હોએ તે છે. જે પ્રમાણેનો (પાદશાહ) આદમીઓની અંદર સામની બુનીઆદનો થ્રિત હતો.† આએજ મતલબ ઉપરથી અવસ્તાની અંદર બદનવાળાં ઇનસાનોના માલેક તરીકે ઇનસાફી પાદશાહને કહેલાછે. અને તેનો અરથ બદનવાળા લોકોના માલેક-

---

* જોહાક—વીસે યજશનેના ૯ માં હાના ૮ માં ફેકરામાં નીચે મુજબ પાક અવસ્તામાં લખાણ આવેલુંછે.

"જેણે (યાને ફરેદુને) તરણ મોહડાંવાલા (યાને જુઠા)—તરણ માથાંવાલા (યાને બેરડા)—છ આંખવાલા (યાને લોભીઆ)—હજાર ગણી બુરી કુશેશવાલા—દેવ–દરૂજની અતી ઘણી સકતીવાલા—દુનીઆંની અંદરના બુરા પાપી જોહાકને મારેઓ હતો. જેહને અંઘ્રમઇનીઉશે તનોમંદ દુનીઆંની અંદર નેક દુનીઆંને હલાકી આપવા સારૂં, ઘણીજ કઉઅતવાલા દરૂજ તરીકે બનાવેલો હતો."

[illegible]

† થ્રિત—એ—પાદશાહ જમશેદની ઓલાદથી પાંચમી પેહડીએ જનમેલા પેહલવાન સામનો દીકરો હતો. યજશનેના નવમા હાના ૧૦ મા ફેકરાના પાક અવસ્તામાં જણાવેલુંછે [૨] કે થ્રિતએ હોમની ક્રિયાથી યજશને કરીને દાદાર પાસે બેટાઓ માંગેઆ હતા, તેથી એક ઇનસાફને જેબ આપનારો ઓરવાખ્શ અને બીજો જેહાંપેહલવાન કેરશાસ્પ એ નામના બે ખુબીવંતા બેટાઓ તેનાથી જનમેઆ હતા. સામનું નામ હાલમાં રવાંનોની યાદ કરતી વખતે આપણા મોબેદો 'સહેમ' કરીને લીએછે. અને થ્રિતનું નામ 'અસરત' કરીને લીએછે.

[illegible] ૨

નો થાએછે. જેમ દાદાર આદમીઓને સલાંમતી ભરેલાં રાખનારો અને (પોતાનાં ભળાં કાંમથી) સીનગાર આપનારો છે, તેજ પ્રમાણે સઘળાં બદન વાળાં આદમીઓનો આએ દુનીઆનો પાદશાહ છે. અને તેમજ દરએક બદનવાળું આદમી તેની જાત ઉપર માલેક છે. આદમીને રઇઅતની હકુમત આપવાનો સબબ આએ છે કે, બીજાં આદમીઓને તે આએ દુનીઆનાં (લોકો ઉપર) તેના સારા ઇનસાફથી સરદારી કરવાએ દાનાઇની ઇચ્છાથી ચલાવે. અને તેઓને દુરગુણોને ટાલવાની ચહડતે દરજ્જેની કેલવણી આપીને ઉલટા મારગથી. તેઓને અટકાવે. કે જેથી સઘળા લોકોને 'ફ્રશોકન્ત' (ઇઆને સેવટના સુધારા) ના સંતોષકારક વખતનો સંબંધ મલે, તથા દુનીઆંની અંદર તે સરવે શકતીવાન દાદારની ઇચ્છા મુજબની છેલા સુધારાને લગતી હકુમત અપાએ. જેને લીધે તે પાદશાહ, આદમીઓના ઘર—ગામ—શેહર અને કેશવરની ઉપર, સઘળી સહમજ ધરાવનારા—સરવે શકતીવાંન—બરદાસ્ત કરનારા (દાદાર) ની તરફથી, જેમ તે તેની પોતાની પેદાએશની ઉપર માલેક તરીકે છે, તેવી બખ્શેશવાળી જાતનો બને.

૩ તે (પાદશાહ) નું કામ રઇઅત ઉપર સારી રીતની નજર રાખવાનુ છે, કે જેનું કામ જમશેદની માફક ખલકના સારા પાદશાહ તરીકે અતીઅંત સવાબનું હોએ. પણ જો તે (પાદશાહ) અતીઅંત ગુનાહનાં કામવાળો હોએ તો તે જોહાકની માફક બુરા હાકમનું નામ ધરાવનારો છે.

૧ (૪૧૦) ઇનસાફની મારફતે વીચારથી ચુકાદો આપવા વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, વાદીએ ઇજા પાંમેઆ વગર, કોઇની પાશે ઇનસાફ
૩ કરાવવાના વીચારને સારૂં નહી જાવું. પણ જે વાદી ઉમરે પોંહચેઆ
વગરનાં (બાળક) થી ઇજા પામવા વીશે નીઆધીસની આગલ જાએ, તો
તે (બચ્ચાં) ને સારૂં ઇનસાફ આપવાની આગમચ તકરાર કરવી અને
જેમ બને તેમ તેને ઇજા નહી દેવી.

૪ છુટકારાના વીચારને લગતી તે (ઓરત) છે, કે જેણીની જાત, વગર ખાવંદ તરીકેના બીજા શખ્શને બદકારીને સારૂં અપાએલી હોએ. અને

તેણીને પારકાઓની મદદ પેલા બેવફા પુરૂષથી બચાવવા સારૂં નહી મળી હોએ, તો ખચીત તે જોલમથી થાયલાં કામની આગમચ તેને મદદ નહી મળવાનાં કારણને લીધે તેણીને નીર્દોશ સહમજવી. અને જો તેણી વગર પરણેલી હોએ અને તેને બાળક અવતરે તો તેણીની ઘણી લાજનો વીચાર રાખીને તે બચ્ચાંને ખેતીઓદથથી (યાને નેકાહથી) જનમેલું કેહવું.

(૨૧૧) કોઈબી ઠેકાણે જો ખલકને હાણી પોંહચાડનારી વસ્તુ હોએ તો, તે હાણી પોંહચાડનારી વસ્તુને લોકોથી દાબી નાંખવાને ખલકની ઊપર રેહમ કરનારો દાદાર શકતીવાન છે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, દાદાર ખલકની સાથે ઘણો સંબંધ ધરાવનારો અને બાપથી જનમેલાં ફરજંદની માફક તેની ઉપર દયા રાખનારો છે. અને જેમ બાપ પોતાનાં બચ્ચાંને હલાક કરનારો નથી અને તેને મુતલક પાપ નહી કરવા વીશેની અને નેકી (તેની તરફથી) થવાની ઇચ્છા રાખનારો છે, તેમ દાદાર પોતાની પેદાએશને સારૂં (કામ) કરનારો છે. તેમજ તે ખલકની અંદર હાણી તથા એબ કરનારો નથી. દાદાર પોતાની પેદાએશને ચાહનારોછે. અને દાદારની સામણે થનારા દુશમન (એહરેમન) થી જેમ જોઇએ તેમ તેની પેદાએશને દુર રાખનારો છે. કારણકે ફરજંદને ચાહનારા બાપથી તેનાં બચ્ચાંને હાણી પોંહચતી નથી, પણ તે ફરજંદના બાપનાં દુશમનથી પોંહચેછે. ૨

શકતીવાંન દાનાઇવાળો સાહેબ બુરી બખ્શેશ કરવાને લાએક બનેલો નથી. તેમજ તે સાહેબ ખલકની અંદર વગર હલાકીએ કોઇને ઇજા દેનારો નથી. યજદાં વગર તેઓને બેકરારીવાળા (એહરેમન) થી છુટકારો તથા હમેશનાં સુખનું મલવું નથી. સેવટને લગતી કુશેશથી (યાને સેવટનું સુખ મેલવવાની હીલચાલ કરવાથી) આદમી એબ આપનારા એહરેમનને ટાળેછે, અને દાદારની મદદનો બદલો મેલવનારૂં થાએછે. દાદારે ખલકનાં લોકોને તેઓનાં દુઃખને તથા તેઓનાં દુઃખવાળાં મુળ (એહરેમન) ને ટાલવા સારૂં પુરતી શકતીઓ બખ્શેલીછે, જેને ૩

લીધે દરએક પેદાએશ ઉલટાં મુળવાળા એહરેમને દાબી નાખવાને ગાલેબ જણાયલીછે.

૪ જે ધરમગુરૂઓ દુનીઆંમાં એબ અને હલાકી આપનારા અને દાદારની પેદાએશને યાહુદીના ધરમના તરીકા સાથે શરાકતવાળી બનાવનારા છે, તેઓને તે બુજોરગ રેહેમના સાહેબ દાદાર વીશેની સહમજ આપવી અને દરએક હલાકી પોંહચાડનારા ગુનાહનાં કામ નહી કરવાની તથા નેકી અને સવાબનાં કામ કરવાની તેઓને નસીહત કરવી.

૧ (૨૧૨) ઉલટા મુળવાળી અનીતીના તરીકા વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે જે કાંઈ નીતીનું મુળ છે તે દાનાઇછે અને દાનાઇનું મુળ ખોદાઇ અકલ છે; અને ખોદાઇ અકલને પેદાએશની અંદર જનમ આપનારો દાદાર છે.

૩ અનીતીનું મુળ બુરી બુધ્ધી છે, અને બુરી બુધ્ધીનું મુળ અંઘ્રમઇનીઉશની ઉલટી અકલ છે. અઘ્રમઇનીઉશની ઉલટી અકલવાળી બુધ્ધી અનીતીનાં મુળને જનમ આપનાર છે અને તે દાદારની પેદાએશની અંદર કામ કરવાને માટેની નથી, પણ તેમાં એબ કરવાજોગ છે. વળી અહુરમજદની તરફનો દરએક કાએદો છે, તે દરએક નીતીને જનમ આપનારો અને નીતીના પ્રકાશથી પેલા ઉલટા મુળવાળાના નાલાએક તરીકાનાં પરીણામોને જાહેર કરનારો છે. અને તે ભલાની તરફનું મુળ તેને લગતી ભલાઇથી ઘણી ભલાઇ કરનારૂં છે.

૪ જે બુરાની તરફનું (મુળ) છે, તે તેને લગતી બુરાઇથી ઘણી બુરાઇ કરનારૂં છે. વળી ખોદાઇ અકલને લગતી જે દાનાઇ છે તે દાનાઇની અંદરની ભલી દાનાઇ છે; ખોદાઇ અકલને લગતી જે નીતી છેતે દાનાઇના તરીકાથી ભલીછે. નીતીમાંથી જે વસ્તુઓ જનમ લેનારીછે, તે આએ અને આવતી દુનીઆંને લગતી નેકીવાળી નીઆમત છે. અને તેથી આવતી દુનીઆંને લગતી સઘલી ખુબીઓછે. અને આએ દુનીઆંની નેકીની નીઆમત નીતીથીછે.

જે ખોદાઇ અકલવાળું મુળ છે, તે સઘલી નેકીઓને સારૂં ઓત્તમ ૫
વસ્તુ છે, અને એવી બીજી સઘલી નેકીઓનો સંબંધ (માંણસને) તેથીછે,
તથા તે (માણસ) ભલું, તેને લગતી ખોદાઇ અકલવાલી સઘલી નેકીથી છે.

જે ઉલટી અકલવાળાની બુરી બુધ્ધીછે, તે ઉલટી અકલવાળાની ૬
બુરી બુધ્ધીથી માણસ બુરાઇ કરનારૂં છે. અને જે બુરી બુધ્ધીવાળું છે તે
અનીતીવાળુંછે અને તે અનીતીવાળી બુરી બુધ્ધીથી બુરાં કામ કરનારૂંછે.
અનીતીનાં જે બચ્ચાંઓ છે તે કંગાલીઅતને લગતી બદીની
અનીતીવાળી હયાતી છે. તે બુરૂં કામ કરનારૂં (આદમી) આવતી દુનીઆંની ૭
અને આએ દુનીઆંની સઘલી હલાકીવાળું છે. આવતી દુનીઆંનું
અને આએ દુનીઆંનું (યાને આતમા અને બદનને લગતું)
સઘલું નોકસાંન–હાંણી અને દુ:ખ અનીતીવાળાં ઇનશાનથી છે. ઉલટા ૮
વીચારનાં મુળથી સરવેથી સરસ સઘલી હલાકીછે તથા બુરૂં કામ કરનારૂં
આદમી બીજી સઘલી હલાકીના સંબંધવાલું તેથીછે, અને ઉલટા વીચારથી
તેને લગતી સઘલી હાણી છે.

જે ધરમગુરૂઓ દોલતવાળાં એક મુલના (યાને ખોદાએતાલાના) ૯
મજહબને લગતા છે, તેઓનો મજહબ નીતીવાન છે. તે બુરાં મુળવાળો
શખ્સ (પોતાની) સઘલી બુરાઇને લીધે બુરો કેહવાએલોછે. જે સપેનામીનોને
લગતી નીતીવાલોછે, તે બદકારી વગર અંઘ્રમઇનીઉશનો સરદાર
(યાને એહરેમનને કાએદામાં રાખનારો) કેહવાએછે.

(૨૧૩) નીતીવાળી હયાતીથી લોકોમાં બુરાઈ જણાતી નથી. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, જે આદમી ખોદાનું તાબેદાર અને પવીત્ર ઇચ્છાવાળું ૨
હોયછે, તેનીથી દરએક ઠેકાંણે જયાં ખરાબ ઇચ્છાવાળું (માણસ) હોએછે
તે (નેક) ઇચ્છાવાળું થાએછે, (અને તે સબબને લીધે) કેઠે ખરાબ ઇચ્છા
રેહતી નથી. જેની ઇચ્છા બુરાઇથી પાક અને સવછ છે, તેનામાં કાંઇબી ૩
બુરાઇ રેહતી નથી. અને નીતીવાન–સવછ અને પાક ઇચ્છાવાળું માણસ
બદીને લગતું બની શકતું નથી. જયાંસુધી પેદાએશ નીતીવાન હયાતીવાલીછે

૪ ત્યાંસુધી લોકોની અંદર ઇચ્છાની મારફતે બદી જણાતી નથી. જે બુરાં મુળથી છે, તે પવીત્ર અને સવછ નીતીવાળું બની સકાતું નથી. કારણકે બુરાં મુળને એ પરમાણે લાએક થવું હોએ કેમ? અને ભલાઇ જે અહુરમજદી હયાતીવાળાઓનું મુળ છે, તેને જાહેર કરનાર પેલું બુરાઇનું મુળ હોએ નહી? અને જેનીથી લોકોને ભલાઇ છે, તે મુળ સંકટવાળાં મુળ તરીકે કેમ હોએ?

૫ જે ધરમગુરૂઓ લોકોની અંદર બુરાઇને જાહેર કરનારા છે, તેઓ પોતે નીતીની આંખ વગરના છે. જેઓનો ધરમ હમેશની બદીથી નજીસ થાએલો હોએ તે પેલા નીતીની ઇચ્છાવાળાની વસ્તુના તરીકા વાળો કેમ હોએ? અને જે નીતી સવછ અને પવીત્તર ઇચ્છાએ કરી (માણસને સારૂ) છે, તેને શુધરવું દેવની નજીસ ઇચ્છા જે બુરાઇને મારેની છે તેથી કેમ બને? જેઓનો નીતીવાળો ધરમ છે તે બદી વગરનો કેહેવાએછે.

૧ (૧૧૯) ખોદાએતાલાની ઈચ્છા છે કે દરએક ઠેકાંણે આદમીઓ તેને પીછાણે. તેમ આદમીઓની ઈચ્છા તે સાહેબને પીછાણવાની છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે દાદાર અહુરમજદની ઇચ્છા આદમીઓ તેને પીછાણે તે વીશેની છે. વળી તેજ સબબને લીધે જે કોઇ શખ્સ તે દાદારને લગતી સઘલા આદમીઓને સહમજ આપવાની શકતી ધરાવનાંરો હોએછે, તેને દીનની અંદર મુખ્ય અને ઓતમ (દાદારને પીછાણવાની) શીખામણ આપનારો જણાવેલોછે. દાદારને પીછાણવાને મારેનું ભાષાણ કરવાની અમરગીવાળાં (યાને દોજખની ઇજાથી છુટકારો મેલવેલાં) આદમીઓને સારૂં નથી, પણ બીજાં આદમીઓ જે લોભ—હવસી વીચાર—દેવાંનગી—આલસાઇ—સુસ્તી અને બીજા દુરગુણોની ઇજા દેનારી દરએક ખરાબ શકતીથી એબવન્તા થાએલા હોએ અને જેઓ તે પેદા કરનારને નહી ઓલખતા હોએ તેઓને દીનના પેશવાએ

અહુરમજદને લગતી સહમજ આપવી. ખોદાઇ અકલ જે આદમી (દેવની બુદ્ધીથી) ફેરવાઇ ગએલું હોએ તેને પેદા કરનારની સંભાલ ભરેલી શકતીની સહમજ આપનાર છે. અને આદમીઓને ખોદાઇ અકલની શકતીનું મેલવવું તેને લગતી કેળવણી આપનાર (ધરમગુરૂ) ની તરફથી છે.’

જે કોઇ આદમીઓને ખોદાઇ અકલની નસીહત શીખવનારો છે ૩ તેને તે કેલવણી આપવા સારૂં દાદાર ખોદાઇ અકલનું કઉઅત બખ્શનારો છે. તેથી તે શકતીવાન ઉસ્તાદને ઉલટા વીચાર અને બીજી એબોથી નથી નોકસાન થવાનું કે નથી ઇજા પોહચવાની.

જે ધરમગુરૂઓ ઉલટા વીચાર અને બીજા દુરગુણોથી (આદમીઓને) ૪ આજાર દેનારા તથા દુ:ખી કરનારા છે, તેઓ ખોદાઇ અકલની કેલવણી આપવાની તથા નીતીની સહમજ આપવાની શકતી ધરાવનારા નથી. પણ આદમીઓને ગુનાહ કરવાની અને નીતીથી ઉમેદવાર (યાને નીતી વગરના) રાખવાની સહમજ આપનારા છે. તેઓનો ધરમ (આદમીઓને) નોકસાન કરનારો છે.

ખોદાતાલાને લગતી સહમજ ધરાવનારૂં અને સવાબનું કામ ૫ કરનારૂં આદમી, ધરમ વગરનું તથા ખોદાની ઓલખ વગરનું અને ગુનાનું શોકી કેહવાતું નથી.

(૧૧૦) એબ આપનાર (એહરેમન) ના પાંચ દુરગુણો માણસોની જાતની અંદર (સવાબકારીની) રાહ મારનારા છે; તેઓથી (માણસોએ પોતાને) સુધારવાં તથા તે દુરગુણોને વગર તેજવાળા કરવા વીશે ભલી દીનને લગતા ખોલાસો. ૧

જાણવું કે એબ આપનાર (એહરેમન) નાં પાંચ દુરગુણો દરએક ૨ માણસની અંદર (સવાબકારીની) રાહ મારનારા છે. અને તેથી માણસો જોલમગાર થાએછે. તેઓની વીગત :—(માણસને) ઇજા દેવાની કેળવણી—ઠગાઇ—દુ:ખ દેવું—બદકારી—અને જાદુઇ છે, તેઓથી આદમીએ

૩ પોતાને સુધારવું. આદમીને ઇજા દેવાની વધારે કેળવણી, લોભની મારફતે
મલેછે; વધારે ઠગાઇ કરવી, દેવોના ખવાસથી છે; અને વધારે દુઃખ દેવું,
વેર રાખવાએ છે; વધારે બદકામ કરવું, અદેખાઇથી છે. અને વધારે
૪ જાદુઇ બુરી નજરથી છે. ઇજા દેનારી કેળવણીને વગર તેજની કરનાર
થવું પોતાની અંદર સંતોષને મોહટાઇ આપવાને લીધેછે; વળી બદનની
અંદર સંતોષને લગતા સારા ગુણને મોહટાઇ આપવાએ, આદમીની
અંદરથી લોભનો દુરગુણ દુર થાએછે; અને તેથી બુરી કેળવણીવાળી
૫ દરૂજની શકતી માણસથી વગર તેજવાળી બનેછે. ઠગાઇને લગતાં
(યાને દેવથી ઠગાએલાં) આદમીએ પોતાની અંદર ઘણું કરીને સવાબનાં
કામ કરવાને ચહડતે દરજેનું ગણવું, કે (સવાબનાં) જાહેર કામ કરવાના
સારા ગુણને આદમીની અંદર ચહડતે દરજેનો ગણવાએ, દેવોના ખવાસવાલી
એબ તુટેલી થાએછે. અને તેથી ઠગાઇ કરવાની બુરી શકતીઓ તે
૬ માણસની અંદર વગર પ્રકાષવાળી રેહછે. જે આદમી ઇજા દેવાવાળું
હોએ, તેણે પોતાની અંદર ઘણું કરીને બરદાશત કરવાના ગુણને મોહટાઇ
આપવી, કે બરદાશંત કરવાના ગુણને તેમાં મોહટાઇ મલવાએ, વેર રાખવાના
દુરગુણોને હાંણી પોંહચેછે. અને દુઃખ દેનારા દરૂજની શકતી તે
આદમીથી વગર તેજની થાએછે.

૭ જે આદમી ખરાબ મતલબવાળું હોએ તેણે પોતાની અંદર ખોદાની
તાબેદારીના વીચારને ઘણી મોહોટાઇ આપવી; કેમકે ખોદાની તાબેદારીના
વીચારવાળા સારા ગુણને તેની અંદર મોહટાઇ મળવાએ, અદેખાઇની
આએપતવાળા દુરગુણને હાંણી પોંહચેછે. અને દરૂજની બદકારી તેની
અંદર વગર તેજની થાએછે.

૮ જાદુઇવાળાં આદમીએ અગત કરીને પોતાની અંદર સારી નજરને
(યાને લોકને સારી રીતે ચાહવાના વીચારને) મોહટાઇ આપવી, કારણકે
તે નેક નજરવાળા સારા ગુણને તેની અંદર મોહટાઇ ભોગવવાએ, બદનજર
(યાને લોકોને બુરાઇ પોંહચાડવાની મતલબ) ના દુરગુણને હાંણી પોંહચેછે.
૯ અને જાદુના દરૂજની શકતી તેનાથી વગર તેજની થાએછે. જે કોઇ
ભલી દીનવાળાં તથા દાનાઇની પુછપરછ કરનારાં આદમીને ઘણા ઉલટથી
આએ (ઉપલી) સહમજ આપનારો હોએછે, તે (પોતાનાં) કામથી આએ
પાંચ દરૂજોને (યાને ઉપલી દુરગુણ શકતીઓને) હાંણી પોંહચાડનારોછે.

અને તે શખ્સ તેનાં ભલી દીનને લગતાં તે ચહડતે દરજજેનાં કામથી, ભલી દીનને લગતી ઓત્તમ નામદારી મેલવનારોછે. અને શખતી ઉપજાવનારા અંધકારની હલાકીથી છુટકારો મેલવનાર અને ચહડતે દરજજેની નેકીવાલા (દાદાર) ની સગાઇવાલો થાએછે.

(૨૧૫) આદમીનાં માલેકપણાં વીશે ભલી દીનનો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે જે આદમીની અંદર તેની ઇચ્છાનો ઉપરી ખોદાએતાલા ૨ હોએછે, તે આદમી જાતે નુરવાલું છે. તે આદમી પોતાની દોલત તથા કામોથી ચહડતે દરજજેનું બનેછે, તેઆરે તે પોતાને નમનતાઇના ગુણથી સુધારે છે. જેમ એક ઘોડાનો સવાર લગામની મારફતે ઘોડાને આગલ અને પછવાડે ચલાવનારોછે, તથા જેમ એક અકલવાળો સવાર પોતે સુધરેલા અને તાબેદાર (યાને કેલવાએલા) ઘોડાને હાંકવામાં કઉઅતદાર હોએછે. અને એક બુદ્ધીવાન સવારની ઇચ્છા પોતાના છુટકારાને માટેની તથા હાણી પોંહચાડનારા હરીફથી દાનાઇએ કરી પોતાને ચલાવીને હરીફની ઉપર ફતેહ મેળવવાની હોએછે, તથા જેમ એક ખુબીથી તપાસ રાખનારો ઘોડેસવાર પોતાના ઘોડાને દુશમનોની લડાઇમાં લેઇ જાય અને સંભાલ રાખીને તેને પાછો લાવેછે તે પરમાંણેછે. પણ જે (દેવથી) ચોરાએલી અકલવાલો ૩ છે, તે પોતે ઉલટી બુદ્ધીની ઇચ્છાથી પોતાનાં નોકસાનને સારૂં અને હરીફનાં ફાએદાને સારૂં સઘળાઓથી હીણાતો રેહછે. અને જેમ એક ખરાબ ઘોડેસવાર તેનો જે હરીફ હોએછે તેની આગલ પોતાના ઘોડાની મારફતે મોતને સારૂં પોતાને લેઇ જાએછે તે પરમાંણેનો છે.

(૨૧૪) અહુરમજદને માનવાની ભલી દીનનાં કામના વીચાર વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે ભલી મજદીઅસની દીનને લગતાં કામનો વીચાર ૨ લોકોમાં પ્રમાણીકપણું લાવીને, અપ્રમાણીક તથા એબ આપનારાં કાંમોનો અટકાવ કરવા સારૂં છે. અને તેથી ખલકનાં લોકોને (દોજખથી) છુટકારો મેલવવાનું તથા પોતાને સુખ આપવાનુંછે. વળી દાદાર અહુર-

મજદે મજદીઅસની દીનને એહરેમનને હાણી પોંહચાડીને ખલકને તેથી સુખ આપવા સારૂં મોકલેલીછે. તે દીનની મારફતે વાજબી રીતે એહરેમનને ટાલવાએ ખલકનાં લોકોને પવીત્ર બનાવવાં અને અહુરમજદની પેદાએશને સઘલી સેવટની સહમજથી જુદી જુદી રીતે સારી રીતનો સીનગાર આપવોછે. એક ખોદાએતાલાના વીચારથી સઘલા યજદોની પ્રમાણીક કઉઅત (માણસને) મલેછે. ફ્રહીબુતે (યાને અપ્રમાંણીક), તથા અઇબીબુતે (યાને એબવનતું) એ બે દુરગુણવાલા આદમીઓ, ખરાબી કરનારા એહરેમનથી હમેશાં દરૂજની (બુરી) શકતી ધરાવનારાંછે. એ આદમીનાં પ્રમાણીકપણાંથી અહુરમજદનો ચહડતો દરજજોછે. એક (ફ્રહીબુતે) પ્રમાણીકપણાથી વેગલો (ઇઆને અપ્રમાંણીક) છે. અને બીજો (અઇબીબુતે) અહુરમજદની પેદાએશથી પ્રમાણીકપણાંનો અટકાવ કરનારોછે. (દુનીઆમાં) જે આદમી ફ્રહીબુતેથી પોતાને દુર રાખીને પ્રમાણીકપણાંથી પોતાને ચલાવનારૂંછે, અને અઇબીબુતેથી પ્રમાંણીકપણાંને લીધે પોતાને દુર લેઇ જનારૂં હોએછે, તે આદમી મજદીઅસની દીનને લગતી અગમબુધ્ધીનાં કામે કરી દરએક નોકસાનથી પોતાને બચાવનારૂંછે. માણસને સઘલી નેકી પવીત્ર ધરમની મારફતે મલેછે. વલી તે વીશે દીનના પેશવાઓએ કેહલુંછે કે, સઘળાઓને સારૂં ભલી દીનનો યાને અહુરમજદની દીનનો શોક ઉતપન કરનારી એક વસ્તુ પ્રમાણીકપણું છે. અને એહરેમનની દીનનો શોક ઉતપન કરનાર ફ્રહીબુતે અને અઇબીબુતે એ બે જણ છે.

૧ (૨૧૮) જે એક દાનાઈથી ખલકના લોકોને (હલાકીથી) છુટકારો તથા બુજોરગી મેલવવીછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, જે એક દાનાઇથી અહુરમજદની સઘલી પેદાએશને દરએક હલાકીથી છુટકારો મેલવવોછે તથા સઘલી નેકીની મારફતે બુજોરગ બનવુંછે, તે (દાનાઇ) દાદારની એજમતી શકતીને સહમજવાની છે. વળી સઘળાં આદમીઓને દાદારની એજમતી શકતીની સહ-

મજ મેલવવાએ તેઓ સઘળાં યજદાંને લગતા રેહછે. અને સઘળાં આદમીઓને દાદારની દીનમાંથી ઘટાડો કરનાર એબ આપનારો એહરેમન છે. ખલકનાં લોકોમાંથી જે શખ્સ ખલકને પવીતરાઇ અને તનપસીનને માટેનો છુટકારો આપનારો છે, તે અહુરમજદનાં પુરતાં નુરવાળો છે.

(૨૧૧) જે સલામતીવાળું આદમી છે, તે દર વખતે પોતાની જાતને આએ દીનને લગતાં લખાણો ઊપર વીશવાસ રાખવાથી સીનગારનારૂં અને સુધારનારૂં છે, તે વીશે ભલા દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, જે સલામતીવાળું (યાને આએ દુનીઆંમાં વગર કસુરે રેહનારૂં) આદમી છે, તે દર વખતે આએ (ભલી) દીનને લગતાં લખાણ ઉપરનાં એકીનથી પોતાની જાતને સીનગારનારૂં અને સુધારનારૂં છે. ભલી દીનને લગતા ફાએદાઓ (તે દીનને લગતા) ખાલેસ વીચારને લીધે છે. જે શખસ પોતે દીનનો શોક રાખનારો અને તેની યાદ કરનારો છે, તે આપ મતલબ વગરનો છે. અને તે દીનના પેશવાઓના હોકમને માનનારો છે. અને ગણેયાણવન્ત ધરમી ઉસ્તાદની હજુરમાં કેળવણી લેઇને દીનનાં લખાંણોને સારો જબ આપનારો છે. ૨

(૩૦૦) જે (આદમી) પ્રમાણીકપણાં વગરનું છે, તે અનીતીવાળા દરૂજની દાનાઈવાળું અને પાપી થાએલાં (એહરેમન) ની તરફની લડાઈ કરનારૂં છે· અને જે (આદમી) પાપીથાલા (એહરેમન) ને લગતું છે, તે અનીતીવાળા દરૂજની હુમખથી જગડો કરનારૂં છે· (વળી) કોઈ (આદમી) અનીતીવાળા દરૂજને લગતું હોએછે, પણ એહરેમનને લગતું નથી; કોઈ (આદમી) અનીતીવાળાના સંબંધવાળું નહી હોએચ અને એહુરેમનના સંબંધવાળું હોએ છે; કોઈ (આદમી) અનીતીવાળા દરૂજ તથા એહરેમન મધેના કોઈના સંબંધવાળું નહી હોતું, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, જે (આદમી) પોતાની જાતની અંદરૂ પ્રમાણીક દરૂજ તથા દાનાઇને ઠગનારી અનીતીવાળા (એહરેમન)ની ઉલટી ચાલચલણવાળી જાતને ૨

રાખનારૂં હોએછે, તે એબ આપનાર (એહરેમન) ની મદદથી લડાઇને
૩ બરપા કરનારૂં છે; જે (આદમી) દેવોની મોહટી શકતીવાલું છે, તે આએ
દુનીઆની સપાટી ઉપર અનીતીવાળા દરૂજની મદદથી એહરેમનને
૪ લાએકની (યાને શેતાનની મરજી મુજબની) લડાઇ ઉઠાવનારૂં છે. જે
આદમી અનીતીવાળા દરૂજને લગતું નહી હોએ, પણ એહરેમનને
લાએકનું હોય, તો તે આએ દુનીઆંની સપાતી ઉપર વધારે જઘડો
૫ ઉઠાવનારૂં છે. જે (આદમી) એહરેમનને લગતું નથી, તે લાએક
લોકોને સખાવત કરનારૂં અને બીજા સવાબનાં કાંમ કરનારૂં હોએછે.
૬ જે (આદમી) અનીતીવાળા દરૂજ તથા એહરેમન એ બેહુમાના કોઇને
લગતું નથી, તે અહુરમજદની મજદીયસની દીનને લગતી પવીતર
માંથ્રેને પઢનારૂં છે.

૧ (૩૦૧) દીનને લગતી ઊલટ આપનારાં (આદમી) વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, દીનને લગતી બખ્શેશ કરનારૂં આદમી દીનને લગતો ધરમગુરૂ છે, તે જયાંસુધી આએ દુનીઆમાં આદમીઓને દીનને લગતો ઉલટ આપનારો છે, ત્યાંસુધી તેને (ખોદાની તરફથી) સારી આએપત મલેછે. પણ જો આદમીને દીનની બખ્શેશ કરનારો તે ધરમગુરૂ, તેને લગતી દીનની બખ્શેશને (યાને દીનને લગતો બોધ આપવાના કામને) પાછું રાખે તો તેને (આવતી દુનીઆંમાં) દોજખનું મકાન મલેછે.

૩ જે દીનદાર આદમી જયાં સુધી તેની દીનને લગતા (ભલા યા બુરા) મીનોને પોતાની અંદર રાખનારૂં છે, ત્યાં સુધી તે મીનો તેને આએ દુનીઆમાં ચલાવનારો છે. તેમજ તે તેને આવતી દુનીઆમાં પોંહચાડનારો છે. જો (માણસ પોતાની અંદર) ભલા મીનોને રાખનારૂં હોએછે, તો તે તેહને રોશનીવાળાં મકાનમાં પોંહચાડેછે. અને જો બુરા મીનોને રાખનારૂં હોએછે, તો તે તેને અંધારાં મકાનમ પોંહચાડેછે. માટે માણસે ભલા મીનોને (યાને સ્પંતામઇનીઉશને) ખુશાં રાખવો અને બુરા (અંઘ્રમઇનીઉશ) ને ઇજા દેવી, કે તેથી તે ખુશી આપનારાં મકાનને મેલવનારૂં થાએ.

(٣٠٢) મીનોઇ દુનીઆંના નીઆધીશના તથા આએ દુનીઆંના નીઆધીશના ચુકાદાના વીચાર વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે મીનોઇ દુનીઆંનો ચુકાદો કરનારો નીઆધીશ, કીહાં ૨
કારણથી આદમી વગર ઇજાને માટેનું અને (દોજખથી) છુટકારો મેલવનારૂં છે, તેની તથા કોણ પોતાને લગતી (યાને આતમાને વાસતેની) વસ્તુવાળું છે, કોણ રાહજણ (અંગ્રેમઇનીઉશ) ની ઇછાવાળું છે, કોણ ચોરીના વીચારવાળું છે, અને કોણ સાચું તથા કોણ જુઠું છે. તેની પીછાણ પોતાની રોશનીવાળી આંખે (ઇઆને ગેબી સહમજથી) કરનારો છે.

આએ દુનીઆંને લગતો ચુકાદો કરનારો નીઆધીશ, માણસને ૩
સાક્ષીથી છોડનાર તથા સજાથી વેગલું કરનારછે, કારણ કે મીનોઇ દુનીઆંનો નીઆધીશ ગેબી આંખે (યાને મીનોઇ શહમજ સકતીથી) ખોલ્લી રીતે જોનારો (એટલે સહમજનારો) છે, તેમ આએ દુનીઆંનો નીઆધીશ સઘળી વસ્તુને જોનારો (ઇઆને સહમજનારો) નથી, પણ ખામીવાળો નીઆધીશ છે, તેથી તે વાદી તથા પ્રતીવાદીની સાક્ષી સાંભળીને જે કોઇ કેદથી દુર રાખવા જોગ તથા કાએદાથી સજા કરવા જોગ હોએ તેનો સરેશતા પરમાણે ચુકાદો કરનાર છે.

(٣٠٣) (આતમાને લગતી) સલામતીવાળા વચનો વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, (આતમાને લગતી) સલામતીના (યાને જીવને બચા- ૨
વનારા) સખુનો, દુખીઓને માટે કેહવા સજાવાર છે. કારણકે ઇરાનના રાજાઓ, પારકા રાજવાળાઓ સાથની લડાઇના વખતમાં, પારકાઓને સારૂં, આએ (નીચે જણાવેલી) તરણ બાબતની ભલામણ કરતા હતા.

એક માણસની હયાતીને લગતી ઓત્તમ નેકીની, (ઇઆને તેઓના ૩
જાનનો બચાવ કરવાની). બીજી–ગોસપંદોને ઘાસ–દાનો આપવાની. અને ૪
ત્રીજી–લડવઇઆઓ આબાદ હાલતમાં રીહે તે માંટે સારો ખોરાક આપવાની. ૫

૬ આએ ઓત્તમ રસ્તો બતલાવનારો ઇરાંનનો યજદાંપરસ્ત પાદશાહ મીનોચેહર હતો. અને તેણે કેદીઓને દીનનાં ફરમાન મુજબ ખુબીથી રાખવા સારૂં–ગોસપંદોને વગર ધાસ્તીએ રાખવા ઘાસ દાંનો આપવા સારૂં અને લડવઇઆઓને આબાદ હાલતમાં રેહવા માંટે સારો ખોરાક આપવાની સખાવતને લગતી ભલામણ કરી હતી. અને તે પારકાં રાજવાળા દુખી લડવઇઆઓને છુટકારો આપવાની તે (પાદશાહેં) ભલામણ કરવાથી ઇરાનીઓને બીજાં રાજવાળાઓ ઉપર ફતેહ મલી હતી.

૭ દીનનાં ખરાં ફરમાન મુજબ (માણસની) જીનદગીનો બચાવ કરવામાં નેકી કાએ નહી હોએ ?

૮ ગોસપંદોને વગર ધાસ્તીએ પાળવા સારૂં ઘાસ–દાનો ખોરાક તરીકે આપવો વાજબી કાંએ નહી હોએ ?

૯ જે બુરા લોકોએ આગમચથી ખોરાકીની વસ્તુને ખરીદેલી હોએ, તેઓને કીમત આપીને, રઇઅતને સુખી રાખનારા લડવઇઆઓને ખોરાકને સારૂં તે આપવામાં (રઇઅતને) શુખ મળેલું કાંએ નહી કેહવાએ ?

૧ (۳۰۴) કાએદાસરની નેકી વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, ખલકના લોકોને કાએદાસરની નેકી સચાઇથી છે. અને જે લોકો સાચવટવાળા છે, તેઓ વગર શકે (આદમીના) ભલા મદદગારછે અને અગમબુધ્ધીવાળા તથા સઘળી સહમજ ધરાવનારા દાદાર અહુરમજદના તાબેદાર છે.

૧ (۳۰۵) વગર ધાસ્તીવાલી જીનદગી વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, (આએ) ધાતવાલી દુનીઆંની અંદર, એક હુશીઆર માણસ, વગર ધાસ્તીએ (પોતાની) જીનદગી ગુજારી શકે તેવું બનેલું નથી;

કારણકે, કબુ તે વાઘ અને મુજી જાનવરોથી વગર ધાસ્તીવાલું રેહી શકે,
પણ ચોર—લશકર—ઉલટી દીનની કેળવણી આપનાર આશમોગ તથા
બુરા હાકમથી વગર ધાસ્તીએ રેહી શકે નહી. જો કબુ તેઓથીબી કોઇ ૩
વગર ધાસ્તીએ રહી શકે તો, તે મોતના દેવથી અને બીજી ઘણીએક ગેબી
ઘાતથી, વગર ધાસ્તીની જીંદગી ગુજારી શકવાનું નથી. પણ હયાતીવાળાં
આદમીને ખોદાએતાલાની તરફથી આએ દુનીઆમાં વગર ધાસ્તીએ
જીવવું, તનપસીનના વગર ઘાતના વખતની અંદર થાશે. કારણકે આએ
ઘાતવાલી દુનીઆંની અંદર જે કોઇ આદમી ધાસ્તી વગરનું થાશે, તે
સેવટના તનપસીનના વગર ઘાતના વખતની અંદર થાશે. આએ વેળા
અહુરમજદી વીચારની ફતેહથી (એટલે જે અહુરમજદના વીચારો
દુનીઆંમાં ફેલાવાથી) ઇનસાનોની ચહડતે દરજજેની જીંદગી છે.

(૩૦૫) આદમીઓની પરવરશી અને તેઓના છુટકારા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ભલી દીનના ઉસ્તાદની તરફથી રવાનને વાસ્તે ઓત્તમ ૨
ચાલની તથા પવીત્રાઇને માટેની કેલવણી તથા સહમજ માણસને
આપવાએ, તેનો (દોજખથી) છુટકારો થાએછે. આદમીનાં બદનની ૩
પરવરશી દુનીઆંની અંદર સખાવતથી તથા આદમીને સુખી રાખનારા
સુખવંતા (પાદશાહ) થી થાએછે. સખાવતવાળા શખ્સો ત્રણ તરેહના છે ૪
અને તે આએ પ્રમાણેના છે. પેહલું—જેઓ પુણને લગતા શોકથી ૫
સખાંવત કરનારા છે, તેઓનું નામ ધરમી સખાવત કરનાર છે. બીજું— ૬
જેઓ હમજાતવાલાઓને પેઆરથી સખાવત કરનારા છે, તેઓનું
નામ વગર એબની સખાવત કરનારા છે. અને ત્રીજું જેઓ કરજીને ૭
પેઆરથી બખશેશ કરનાર હોએ, તેઓનું નામ વીસવાસુઓને સખાવત
કરનાર છે. જેઓ આએ ત્રણ તરીકા વગરની સખાવત કરનારા હોએચ, ૮
તેઓનું નામ બુરી સખાવત કરનાર તરીકે છે.

* * *

૧ (૩૦૭) આદમીઓની અંદર જે ઘણુંજ ઓત્તમ અને જે ઘણુંજ બુરૂં આદમી છે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, આદમીની અંદર જે ઘણું ઓત્તમ આદમી છે, તે ભલી દીનની સહમજથી છે. કારણકે રવાનને સારૂં સરવેથી ઓત્તમ ચીજ અશોઇને કહેલીછે, અને તેથી (આદમી) દોજખથી છુટકારો મેલવેછે. અને અગત કરીને બેહુશતનું મકાન ભલી દીનને લગતી સહમજથી માણસને મલેછે.

૩ આદમીઓની અંદર ઘણુંજ બુરૂં આદમી અગત કરીને ભલી દીનની સહમજ વગર બનેછે.

૪ તે બુરાઓના રાજાઓની અંદર જે રાજા તેઓના ધરમગુરૂ તરીકે હોએછે, તે અંધ્રમઇનીયુશની બરાબરના કેહવાએછે. અને તેજ કારણસર જે બુરો ધરમગુરૂ મજદીઅસની દીનને લગતી એજમતી સહમજ વગરનો હોએછે, તેને દીનની અંદર બુરી સહમજવાલો ગણેલોછે.

૧ (૩૦૮) બેશારતની મદદ મેલવવા સારૂં, ગેબી યજદોની યાદ કરવા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, ભલા મીનો યજદોની યાદ કરવાએ, માણસને તે યજદોની તરફથી બેશારત થાએછે. અને તે યજદાંની મદદવાળું આદમી બેહુ દુનીઆમાં ઓત્તમ રેહછે. વળી (અશો) જરતોશતે યજદાંથી ચાહેલી મોરાદ આપણને જણાએલીછે, કે હું પેદાએશની અંદર ભલો સરદાર (યાને મજદીઅસની દીનની રેહનોમાઇ કરનાર) થાઉં, તે બખશેશ તમો મને કરો !

૩ બુરા મીનોની યાદ કરવાથી આદમીને દેવોની આએપત મલેછે, તેથી બેહુ જેહાંનમાં તે ઘણુંજ બુરૂં હોએછે. જેમકે ખલકનો ઘટાડો કરનારા તાજની બુનીઆદના જોહાકને હેશમ દેવની યાદ કરવાએ, એહરે-

મનની તરફથી· ગરદનની નીચેનાં હાડકામાંથી સીંગણાના આકારના પેદાએશને ડંખનારા કેરમો (યાને સાંપો) નીકલેલા જણાઆ હતા.*

(૩૦૧) આદમીઓના આતમાને નોકસાંન કરનારા ઊપરી જોહાકની કીરતી વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, આદમીઓની ઉપર જોહાકની વધુ કીરતી, આએ બે ૨
તરીકાથી હતી. એક તો તેનામાં બુરી દીનવાળી અકલની પુરતી ૩
કઉઅત હતી. બીજુ તો તે લોકોના ઉદીઓગને લગતી ઉલટને નોકસાંન ૪
કરનારો હતો. અને તે જોહાકની અંદર બુરી મદદ કરનારી બે ઘાતકી ૫
સકતી હતી. તેમાં એક તેની ઉપર હોકમ કરનાર અંગ્રમઇનીઉશની ઉલટી બુધ્ધી અને બીજી ઉદીઓગની કીરતીને ખરાબ કરનારી આલસાઇવાળી બુરી સકતી હતી.

---

* શાહનામાં મધે લખેછે કે શેતાન માણસનાં રૂપમાં પાદશાહ જોહાકનો બાવરચી થએઓ હતો, તેનું પકવાંન જોહાકને ઘણું ખુશ લાગવાથી, તેની જે ઇચ્છા હોએ તે બખશવાની તેણે મરજી બતાવી, તે ઉપરથી જોહાકનાં બેહુ ખભાં ઉપર બોસો લેવાની તેણે ખાહેશ જણાવી, તે જગોએ ચુંમી લેવાથી, જોહાકનાં બેહુ ખભાં ઉપર બે સીગનાંની માફકના બે સાંપ નીકલી આવયા હતા. જે વીશે શાએર ફીરદોસી પોતાનાં લખાંણમાં નીચે મુજબ લખી ગીઓછે.

بفرمود تا ديو چون جفت اوي   همي بوشه داد بر كتف اوي
چو بوشيد و شد بر زمين ناپديد   كس اندر جهان اين شگفتي نديد
دو مار سيه از دو كتفش برست   غمين كشت و از هرسوئي چاره جست

પાક અવસ્તામાં જોહાકને ત્રણ મોહડાંનો—ત્રણ માથાંનો અને છ આંખનો ઇત્યાદી વીશેષણ લગાડેલાંછે, તેને જો તેની બાતેનની બુરી ખસલત નહી ગણીએ અને તેને ઉપલા બે સાંપના રૂપમાં લીજીએ, તો અવસ્તાથીબી ઉપલી બાબત પુરવાર થાએછે.

* * *

૧ (۳۱۰) મજદયસની દીનના તરીકાના સંબંધથી (આદમીની અંદર) સધળા સારા ગુણો ઊતપન થનારછે, તેજ પરમાણે યાહુદીની જાદુઇ (ની દીન) થી (આદમીની અંદર) બદીને લગતી દરએક એબ ઊતપન થનારછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, મજદીઅસની દીનના તરીકાના સંબંધથી દુનીઆંમાં સધળા સારા ગુણોની ઉતપનતીનું ચાલુ રેહવું છે. અને દેવને લગતી જાદુઇવાળી યાહુદીની દીનથી (દુનીઆંમાં) સધળી એબોની ઉતપનતી જણાએલીછે. તેથી મજદીઅસની દીનવાળાથી દુનીઆનો વધારો થવોછે અને યાહુદીની જાદુઇથી દુનીઆંની ખરાબી થવી છે.

૩ (માણસમાં) સંતોષ—ઉદીઓગ—ઉલટ—ખોદાની તાબેદારીનો વીચાર—મરવત—મોહોટાઇ—બરદાશત કરવાની શકતી—નીતી—અકલની બેદ—સારૂં સંભલાંણ—શભીયતા—મોહટું દીલ—સખાવત—સચ્ચાઇ—વફાદારી—નેક મતલબ અને બીજા સારા ગુણો મજદીઅસની દીનની તાલીમ આપનારી ખોદાઇ અક્કલની મારફતે મલેછે. અને તે શકતી ધરાવનારૂં આદમી દુનીઆંનો વધારો કરનારૂંછે.

૪ લોભ—વેર—વગરઉદીઓગે રેહવું—આળસાઇ—મગરૂરી—ચકુનમ—તુનદી—અદેખાઇ—અનીતી—અજ્ઞાનપણું—આપમતલબ—નાફરમાની—દીનની બાબત સાંભળવાનું બહેરપણ—બખીલાઇ—જુઠાઇ—નીમખહરામી—બદદીઆનત—અને બીજા દુરગુણો યાહુદીની જાદુઇ (વાલી દીન) થી છે. અને તે ઉલટી અકલવાલી નબલી કઉઅતથી દુનીઆંને નોકસાંન કરનારછે.

૧ (۳۱۱) રયતને બંધે દુનીઆંની ખુશીને માટે સુધારનાર, તથા રયતને દુઃખ દેનાર (રાજા) વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, જે કોઇ બેહુ દુનીઆંની ખુશીને માટે રયતને શુધારનારો (રાજા) છે, તે આએ દુનીઆંની વગર એબની હકુમતવાળો છે. જે

તેને લગતા ધરમની પુરતી કઉઅતવાલી (રયતની) બરદાશત કરવા સારૂં, ખોદાઈ અકલની તેમાં બેહદ ઉતપનતી કરનારોછે; તે (પાદશાહ), તે (કામ) થી કેશવરમાં આબાદી કરનારો તથા બેહશતની ખુશી—અને બુર્જોરગીવાળો તથા નેકી સાથની નામદારી મેલવનારોછે.

જે (રાજા) રયતને દુઃખ દેનારોછે, તે આએ દુનીઆંના સુખને ૩
હાંણી પોહચાડનારો અને મીનોઇ દુનીઆંની કુંગાલીઅત અને દોજ-
ખની બદીના હમેશના સંબંધવાળો છે.

(૩૧૨) દાદાર અહુરમજદની દોસ્તી પેહલલાં, કીહાં આદમીની અંદર થાઈ હતી. અને તેનો પેગાંમ લેઈ જાનાર કોણ હતું. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, આએ તનોમંદ દુનીઆંમાં પેહલલાં ગયોમરદને ખોદાની
દીનનો પેગામ પોહચાડનાર તથા કેળવણી આપનાર ગેબી યજદો હતા.* ૨
અને વળી બીજી વખતે તે કેહવું અને બતલાવવું મશીય અને ૩
મશીયાંનેને સારૂં થઇઉં હતું.† અને તે દીનની દોસ્તીવાલી ૪
નસીહતનો પેગામ પેહલલા મશીયના દીકરા સીઆમક અને તેનાં
ફરજંદોને બેહમન અને સરોશના સંબંધની મારફતે મોકલેઆમાં
આવેઓ હતો. અને ઇરાનવેજથી બીજાં ભલાં પરેહજગાર આદમીઓની ૫
ઉપર તે પેગામ લેઇ જાનારાઓનો પેગામ, દુનીઆના લોકોની પાએદારીને

---

* જુઓ એ વીશેની શાહદતમાં ફરવરદીન યશતનો ૨૪ મો કરદો અને ૮૭ મો ફકરો.

† બુન્દેહશને કેતાબમાં અવસ્તાને આધારે જણાવેલુંછે કે:—

[illegible]

[illegible]

[illegible]

મશીય અને મશીયાંનિને અહુરમજદે કહયું હતું કે, તમો આદમી છેઓ, તે દુનીઆંનાં માબાપ તરીકે છેઓ; હુંએ તમોને મારી બંદગીને લગતો ઓત્તમ વીચાર બખ્શેલોછે, તેથી તમો દીનનાં કામ નમનતાઈ ભરેલા વીચારથી કરજો, નેક વીચાર કરજો, ખુબીવંતું બોલજો અને સારાં કામ કરજો, દેવોને માનતા ના.

સારૂં, "સરસવક ગાએ" (યાને કાએદા મુજબ દરીઆ ખેદનારી ગાએના આકારની કીશતી) ની મારફતે દરીઆઇ મારગે લેઇ જવામાં આવેઓ હતો.* તથા જમીન ઉપર જગો જગોએ લેઇ જવામાં આવેઓ હતો. કે દુનીઆમાં હફ્ત કેશવરની જમીનની અંદર વસેલાં સઘલાં હયાતીવાળાં આદમીઓ દુનીઆમાં તે દીનથી પુરતી રીતે ચાલી શકે.

૧ (૩૧૩) (માણસને) મજદીઅસની દીનનો સંબંધ, ખોદાઇ અકલની કઊઅતને સારૂં છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, મજદીઅસની દીનની સહમજને (માણસે) કબુલ રાખવાનો સબબ, ખોદાઇ અકલને નમવા (યાને માન આપવા) સારૂં છે. ખોદાઇ અકલની બુજોરગી મજદીઅસની દીનના સખુનોથી જણાએલી છે. તેમજ આએ મજદીઅસની દીન ખોદાઇ અકલની કઉઅત છે. અને તેજ સબબને લીધે મજદીઅસની દીનના વચન તે ખોદાઇ અકલના વચન છે. જેઓ છે—થાઇ ગીઆ અને થાશે તે દરએકને લગતા ખોદાઇ અકલના વચન, મજદીઅસની દીનની અંદર છે. જેથી ખોદાઇ અકલ પોતે મજદીઅસની દીન છે. અને મજદીઅસની દીન પોતે થાઇ ગએલા—છે અને થાસે તેઓને લગતી ખોદાઇ અકલ છે. મજદીઅસની દીનની સચ્ચાઇ—અને ભલાઇની કઉઅતે કરી, બુરી દીનથી જે ફાવનારા લોકો હોએ, તે સઘળાં આદમીઓને, તનોમંદ દુનીઆંમાં જે સુધારનારો શખ્સ છે, તે (ભલી દીનથી સુધરેલાં) આદમીના વીચાર, વચન અને કરવાના કામની અંદર, તે કામ કરનારાં (આદમીઓ) ના ખરેખરા ભાગીઆ તરીકે છે. જેઆરે તનોમંદ દુનીઆં સઘળી રીતે સચાઇ અને ભલાઇની અંદર પોંહચશે, તેઆરે તેથી દરૂજો વગર તેજના થાશે. અને જે અંધ્રમઇનીઉશ દરૂજના લશકરવાળો, છે તેની બદી, પેદાએશની અંદરથી તુટશે. અને ફ્રશોકરેતના (યાને છેલા સુધારાના) વખતમાં, અંહુરમજદની સઘળી પેદાએશ દુનીઆંમાં હમેશની નેકીવાળી થાશે.

---

* એ વીશેનું વરણન બુન્દેહશને કેતાબમાં આવેલું છે. જુવો વેસ્ટરગાર્ડ સફે ૪૫ મો.

જે ધરમગુરૂઓ તે ખોદાઇ દીનને કબુલ કરનારા નથી, તેઓ ખોદાઇ ૩
અકલની તરફ નહી આવવાથી, તેઓ ભલાઓને લગતા નથી; પણ વરૂજને
(યાને ઉલટા વીચારવાળી શકતીને) પસંદ કરવાથી, તેઓના ધરમના
કલાંમો, ખોદાઇ બુદ્ધીને કજલાવનારા અને ઉલટા વીચારને વધારનારા છે.
અને તેઓનો મજહબ ખોદાઇ અકલનાં ફરમાંનો અને અહુરમજદના
વીચારો વગરનોછે. તેઓ દેખઇતા ઉલટા વીચારવાળા (વરૂન) ના ફરમાનો
વાળા તથા દરૂજના (યાને અંગ્રમઇનીઉશના) વીચારવાળા છે.

* * *

(۳۱۴) સારી જાતવાળાં તથા ખરાબ જાતવાળાં ગુણ વીશે—તથા સારી જાતવાળાંને નેકજાત બનવું, સારી ઊલટે કરીછે. તથા ખરાબ જાતવાળાંને બુરા જોસ્સાવાળું બનવું, બુરી ઊલટે કરીછે. અને ઈજા દેનારા લોકો ખરાબ હયાતીવાળા, (અંઘ્રમઈનીઊશ) ને લગતા છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

* * *

જાણવું કે, સારી જાતવાળું આદમી હમેશાં યજદને લગતું રેહેછે. ૨
અને બુરા દેખાવવાળું આદમી હમેશાં દેવને લગતું રેહછે. યજદો ૩
સઘળાં આદમીઓને સારી જાતવાળાં કરવાને માટેના છે. તથા દેવો સઘળાં-
ઓને બુરી જાતવાળાં બનાવવાને માટેના છે. આદમીને ઘાતકી બનવું, ૪
સારી જાતવાળા (યજદ) થી બુરી જાતવાળા (દેવ) ની તરફ ફરવાએછે.
માટે યજદોને લગતું (રવાંન) સારી જાતવાળું, અશોઇથી છે. અને (દેવને
લગતી) બુરી જાતવાળું (રવાંન) પાપથી છે. જે (આદમી) બુરી જાતવાળાં છે,
તે પેલા પાપી (અંઘ્રમઇનીઉશ) ને લગતાંછે. અને જે સારી જાતવાળાં છે,
તે પેલા અશો (સ્પંતોમઇનીઉશ) ને લગતાંછે. કારણકે જે સારી જાતવાળું
આદમી છે, તે તનદોરસ્તી, જવાંની, છુટાપણું, પવીતરાઇ, ખુશબોઇ,
ઉદીઓગ, કોશેશ, સખાવત, સચ્ચાઇ અને બીજા સારા ગુણોથી છે. તથા
જે બુરી જાતવાળું આદમી છે, તે બીમારી, જઇફી, કંગાલીઅત, નજીસી,
ગંધકી, બેરોજગારી, આળસાઇ, બખીલી, ખોટારૂં અને બીજા દુરગુણોથી છે.
આએ સબબથી સઘળા બુરી જાતવાળાઓના તરીકાને, નેક જાતવાળાના

કેટલાએક તરીકાઓની સાંમણે ગણેલાછે. માટે (આદમીએ તે બુરા તરીકાથી) તુરત ફરવું ઘટારત છે. અને તેજ વીચારથી, ગોસ્પંદો અને બીજી જાતોની અંદરથી, તે (દુરગુણો) નાં મેલાપને જલદીથી ફેરવવો. ખરાબ લોકોને સારા મજહબમાં, અને સારા મજહબવાળાને બુરાઈથી જલદીથી ફેરવવા, કે જેથી તેવો સવાબને લગતાં કામ કરે.

* * *

૧ (૩૧૦) અગમબુદ્ધીવાળો સખ્શ સખુન સાંભળનારા શખ્સને સખુન કેહવાથી, (લોકોને) ફાએદાકારક રીતે ચલાવનારછે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

* * *

૨ જાણવું કે, અગમબુદ્ધીવાળા શખ્સે, તેની આગળ આવનારા સખુનની સહમજ ધરાવનાર શાગેરદને, તેની જાતને દુનીઆમાં ફાએદાકારક રીતે ચલાવવાના સખુનો કેહવા સજાવાર છે. પણ તે અગમબુદ્ધીવાળો સખુન કેહનાર, જો તેની આગળ નહી આવનારા સખુનની સહમજ ધરાવનાર શાગેરદને લીધે, આદમીઓને પોતાના કેહવાનો ફાએદો આપવો અટકાવે, તો તે એવી રીતનોછે કે, જેમ એક ખેતીબાન (જમીનમાં) ઘણું પાણી હોવા છતાં તેને વગર ફાએદાવાંળી તથા ભાજીપાલા અને કાંદાનાં
૩ ફળો વગરની રાખનારછે. અને અગમબુદ્ધીવાળા સખુન કેહનારની આગળ, સખુનની સહમજ ધરાવનારા શાગેરદના આવવાએ, દુનીઆમાં મીઠાસદાર સખુનોનું, ખુબીવંતાં પાણીની માફક ફાએદાને માટે ચાલુ રેહવું છે.

* * *

૧ (૩૧૫) આતમાને ખાણાં-પીનાથી, હુશીઆર રેહેવુંછે. તથા બદનને તેથી જાલવી રાખવુંછે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

* * *

૨ જાણવું કે, આતમા આમેજશવાળાં બદનની અંદર સુધારો કરવાએ (પોતાની) અમરગીને વાસતેનો છે. બદનને પાએદાર રાખવું, એ ખોરાકે

કરીછે. અને બદનની પાએદારીને સારૂં બદનમાં ખોરાક જોઇએછે.* વગર
ખોરાકે તે વગર ઉપાએનું તથા વગર જોસ્સાવાળું થાએછે. ખોરાક નહી ૩
મલવાએ ભુખના ગલબાનું તેની ઉપર ફાવવુંછે. ખોરદાદ અને અમરદાદને લગતા ખાણાં પીનાને તેનીથી અટકાવનારો શખ્સ, તેહને હીલચાલ કરવાના જોસ્સાથી બંધ કરેછે. તેને મદદ કરનારો ખોરાક ભુખના ગલબાની સાંમણે લડત કરનારછે. જ્યારે બદન, ખોરદાદ અને અમરદાદના ખાણાંપીણાંના હીસ્સાથી બંધ પડેછે, ત્યારે ખોરાકની મદદ તેને નહી મલવાથી, ભુખનો ગલબો તેની ઉપર પડવાએ, તે વગર તેજનું થાએછે. અને આતમાથી બદનની અંદર સુધારો થાઇ શકતો નથી. અને આતમાના બદનની અંદરના સુધારા વગર, બદનને મરણ પામવુંછે.

* * *

(૩૧૪) આદમીની કાયાને મોતવાલી અને વગર મોતની બનવા વીશે, ભલા દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

૨ જાણવું કે, મોતવાળાં (આદમી) ઓની કાયાને મોતવાલી બનવું (યાને દુખવન્તી થવું), ઉલટી જાતવાળા એહરેમનના (તેની સાથના) મેલાપથી છે. અને તેથી એહરેમનના મેલાપવાળાં સતર પાયાની નીચેનાં મકાનમાં, (યાને દોજખમાં) તે (આદમી) નું રેહઠાણ થાએછે. દાદારની પેદાએશવાળાઓની અંદર એહરેમનનો મેલાપ, તે (એહેરેમન) નો અટકાવ તેઓથી નહી કરવાના સબબથી છે. તે એહરેમનનો આદમીઓની અંદરનો બેહદ રીતનો ચાલુ સંબંધ, તેના મેલાપથી (તેઓને) મોતમંદ (યાને દુઃખવન્તાં) થાએ તે વીશેનો છે. લોકોને લગતો ફરશોકન્તના સંબંધને માટેનો ફાએદો, તે

---

* વંદીદાદની ૩ જી પ્રગરદના ૩૩ માં ફકરામાં પાક દાદારે આએ રીત ફરમાવેલું છે કે:—

[illegible]
[illegible]
[illegible]

ખરેખર સઘળી કાયાવાળી પેદાએશ ખાધાથી જીવેછે અને વગર ખાવે મરેછે; વગર ખોરાકે કોઇને સકતી રેહતી નથી. વગર ખોરાકે નેકીનાં કામ કરવાને—તુરૂપતી મેળવવાને અને ફરજંદની દોલતને લાએક કોઇ થાઇ શકવાનું નથી.

એહરેમનની એબ અને મોતવાલી નોકસાનકારક ઇચ્છાથી, પોતાને પાછું ફેરવવાએ છે. જેથી સેવટે એહરેમન પોતે મોતવાળો (યાને દુઃખવંતો) છે.

૩ (માણસોને) અમરગી, અમેશાસ્પંદોની સાથના સંબંધે જીંદગી ગુજારનારાં થવાથી, અને સતરપાયા—માહપાયા અને ખોરશેદ પાયાનું ચહડતે દરજજેનુ રેહઠાણ મેળવવાથી છે. અને ખલકનાં લોકોને તે ફાએદો કરનારા, ફશકરેતેને (યાને છેલ્લા સુધારાને) લગતા લોકોને ભાષાણની મારફતે દર વખતે સહમજ આપનારા અને સેવટનો સુધારો કરનારા (પેગમબરો અને પાદશાહો) છે.

૧ (૩૧૮) મોત અને એબની સખતી ઊપજાવનારી કુઊઅત વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, મોત અને એબને લગતી સખ્તી ઉપજાવનારી કુઉઅતો આએ પ્રમાણેની છે, જે કોઇ મોતવાળો છે તે એબની સહમજ મેલવેલો છે. મોતની લડાઇ બેમાલુમ રીતે કુશેશ કરનારી છે. આએ દુનીઆંનું દરએક માણસ પોતે મોત અને એબની તરફ દોડનારૂં છે. જેમકે ફરેબ આપનાર (એહરેમન) થી, જોહાક પોતે મોત અને એબની તરફ, દાદારની તરફની આપેલી ફરમાંનની સહમજ છતાં ફરેઓ હતો. અને પોતાની ઇચ્છાથી આએ દુનીઆંનાં માણસોની હયાતીને વગર દુરઅંદેશીએ અને વગર જરૂરે ખરાબ કરનાર તરીકે જણાયો હતો.

૧ (૩૧૯) અંઘ્રમઇનીઊશની ઊપર સ્પેનામીનોની શેવટની ફતેહ, ચહડતે દરજજેના કુઊઅતથી છે. તે વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, અંઘ્રમઇનીઉશની ઉપર સ્પેનામીનોની શેવટની ફતેહ ચહડતે દરજજેના પુરતાં કુઉઅતથી છે. કારણકે, અંઘ્રમઇનીઉશની ઉપર સ્પેનતોમઇનીઉશ, તેની સઘલા ઉપાએઓને લગતી એક સંપુરણ સહમજના

વીશેશ બલના વધારાથી છે. અંઘ્રમઈનીઉશને તેના અંન્તને માટેનો ઉપાએ કેહવી રીતનો છે, તેને લગતી સહુમજ નહી હોવાથી, અંઘ્રમઈનીઉશ પોતાને લગતો ઉપાએ આગમચથી કરી શકવાનો નથી.

(٣١٠) ભલા લોકોને બુરા લોકોના માર તથા ઈજા દેવાથી સાચવવાએ તથા ખુશ રાખવાએ, (આદમીને) ચહડતે દરજજેનો બદલો મેળવવોછે· અને ભલા લોકોને મારનારા તથા ઈજા દેનારા બુરા લોકોનો સંભાલ કરવાથી તથા (તેઓને) ખુશી રાખવાથી, (આદમીને) મોહટી સજા અમવીછે· તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, દરએક ભલાને જાલવવાનું તથા ખુશ રાખવાનું જે કારણ છે, તે ઘણાએક બુરાઓને (બુરાઈ કરવાથી) સાચવી રાખવાનું અને તેઓને રાજી રાખી કાએદાસર ચલાવી લાએક બનાવવાનું છે. અને ઘણાએક બુરાઓને સજા કરવાનું અને ઈજા દેવાનું કારણ, તેઓને કાએદાસર નહી ચાલવાને લીધેછે. ૨

જેમ દરએક ભલાને સજા કરવા અને દુખ દેવા કરતાં ઘણીએક રીતે તેને અમરગીને સારૂં સુધારવાનો દેખઈતો સબબ છે. તેમ બુરાંઓના માર અને દુઃખથી ભલાઓને જાલવવાનો અને તેઓને ખુશ રાખવાનો બદલો ઘણો બુજોરગ છે. અને બુરાઓથી ભલાઓને મારવા તથા દુખ દેવા સારૂં (બુરાઓને) જાલવવા અને તેઓને ખુશ રાખવાની મોહટી સજા છે. ૩

(٣١١) દુઆ અને બદ દુઆ પોંહચવા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, નેક દુઆ તથા બદ દુઆની અસર, તેને લગતા વખત ઉપર પોંહચી શકેછે. નેક દુઆ કરવી—નેક દુઆને માહેના કામને સારૂં છે. અને બદ દુઆ—તેને લાએકનાં કામથી છે. નેક દુઆ અને ૨

બદ દુઆનું લાગવું, જે શખ્સ તેના કામથી નેક દુઆ અને બદ દુઆને લાએકનો હોએછે તેને તેના વખત ઉપર છે. જેનું કામ જેવું હોએ, તે માફક તે ઉપર નેક દુઆ કરવી છે. દુઆ કરનારાઓની અંદર ફરેદુન (પાદશાહ) નેક દુઆ કરનાર તથા બદ દુઆ કરનાર તરીકે હતો; સબબ કે ફરેદુને નેરીઓસંગ* ની હજુરમાં ખોદાતાલાથી માંગીઉં હતું કે, "ઓ ખોદા! પેલા પશચમના હાકમો તરીકે ગણાએછે, તેઓની ઉપર તું મને હીમતવાન કર. (એટલેજે તુરાન અને ચીનના રાજા તુર અને સેલમની ઉપર હું ફતેહ મેલવું તેવી હીમત તું મને બખ્શ). કે તેઓનું દરજાવાળું કામ (યાને હકુમત) તેઓથી દુર થાએ. અને તે દરએક છોકરાને તેની

---

* નેરીઓસંગ—આફરીને અરદાફરૂઅશમાં તથા આતશ નીઆએશના પાક અવસ્તામાં 'નેરીઓસંગ' નામના આતશને સરવેથી બુજોરગ ગણેલોછે. 'બુન્દેહશને' માં પાંચ જાતના આતશોનું વરણુન આપેલુંછે, તેમાં એ આતશનું નામ આવેલું નથી. પણ આતશ નીઆએશમાં તેને પાદશાહી ખાનદાનને લગતો કહેલોછે. જેમ કે:

[illegible]

[illegible]

'સઘળા આતશોની અંદર અહુરમજદનાં અંકસવાળા નેરીઓસંગ યજદને લગતો પાદશાહી ખાનદાનનો સંબંધ ધરાવનારો આતશ છે.'

ઉપલા અવસ્તાની પેહલવી શરેહની અંદર 'પાદશાહી ખાનદાનનો સંબંધ ધરાવનાર' એબારતનો ખોલાસો એવી રીતે કરેલોછે, કે તે નેરીઓસંગ યજદને લગતાં અહુરમજદી નુરના પ્રતાપથી, મોભાદાર અને પ્રતાપવાળા હાકમો—પાદશાહો—પરેહજગાર લોકો અને બુજોરગવારોની ઓલાદ તથા ખાનદાનને (ખરાબ અવસ્થામાંથી) પાછું સુધરવુંછે.

[illegible]

[illegible]

આએ નેરીઓસંગ નામના આતશને પેશદાદીઆંન પેહલા પાદશાહ હોશંગના વખતમાં સરવેથી પેહલાં આએ દુનીઆંમાં પાહડ ઉપર જશન કરીને કેબલા તરીકે તખ્તનશીન કરેઓ હતો. અને તે જશનને પાદશાહ હોશંગે جشن سده 'જશને સદે' કરી નાંમ આપીઉં હતું. પણ ફારસીમાં جشن شیده જશને શીદ—ને બદલે جشن سده થાએલુંછે; કેમકે અવસ્તાના [illegible] ખ્સએતિ—ખોલ ઉપરથી شیده ખોલ નુર અથવા રોશનીને વાસ્તે વપરાએલોછે. શાએર ફીરદોસીએ વીશે પોતાનાં બનાવેલા શાહનામા મધે નીચે મુજબ લખી ગીઓછે:—

که او را فروغی چنین هدیه داد   همین آتش انگاه قبله نهاد
بگفتا فروغیست این ایزدی   پرستید باید اگر بخردی
ز هوشنگ ماند این سده یادگار   بسی باد چون او دگر شهریار

દુઆથી (યાને ફરેદુનના આશીરવાદથી) મળેલી જાહોજલાલી જતી રહે." આએ હાએ અફસોસ સાથની બદ દુઆની અસર, તેના ઘટતા વખત ઉપર (તેઓને) પોંહચી હતી.

વળી ફરેદુને તેના તે છોકરાઓને (પાદશાહી આપતી વખતે) પોતાની તરફથી દુઆ કરીને કહીઉં હતું કે "હું તમારી ઉપર પાદશાહ છેઉં, આએ દોલત તમોને હુંએ આપેલીછે, જાંહાંસુધી તમો યજદી ખોરેહ અને નુરથી ફરસો નહી, (યાને પાક દાદારનાં અને માહરાં ફરમાંન મુજબ ચાલસો) ત્યાંસુધી જેબી દોલત તમો મારી પાસે માંગશો તે દરએક વસ્તુ હું તમોને આપશ. અને હવે પછે જેબી દોલત તમોને મલે તે દરએક વસ્તુ તમોને મુબારક થજો." આએ પરમાણે જે નેક દુઆ કરનારો હોએછે, તે બદ દુઆ કરનારો થાએછે. વળી જેમ નેક દુઆવાળાઓને નેક દુઆ લાગેછે, તેમજ તેઓને બદ દુઆબી લાગેછે. નેક માણસની દુઆનું કામ, જે કોઇ તે નેક દુઆને લાએકનું હોએછે, તેને કારગર થાએછે. તેમજ તેની બદ દુઆના કામની પણ અસર થાએછે. સારી દુઆવાળું માણસ જેઆરે બદ દુઆને માટેનું થાએછે, ત્યારેજ તેને બદ દુઆ લાએકની થાએછે. અને બદ દુઆની યોગીયતાથી તે બુરો થાયછે. તથા તે બુરો, ઇજા અને દુખ ભોગવેછે. એજ પરમાણે લાએકીવાળો ફાએદેમંદ શખ્સ ખુશ રેહવાજોગ ભલાઇવાળો રહેછે. ૩

(૩૪) પાદશાહીને સારૂં, લગણના તરીકાએ પાદશાહી બુનીઆદથી જનમેલો શાહજાદો છે. અને પાદશાહી બુનીઆદથી નહી જનમેલો, પાદશાહીને માટેનો નથી. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, પાદશાહીને સારૂં, પાદશાહી બુનીઆદથી પરણેલી ઓરતને પેટે જનમેલો શાહજાદો ઘણોજ અતલગનો છે. જેમ પોતાના હથીઆરથી જમીનની અંદર ખેતી કરવાએ ઉગેલી વસ્તુ, તે સઘળી જમીન તે ખેતી (કરનાર) ની પોતાની હોવાને લીધે વાજબી ગણાએછે, તેજ પ્રમાણે આથવીઆંનના ફરેદુનની પાદશાહી ઓલાદ પોતે, (પુરથવીની) હક્કુ- ૨

મત કરવાને લાએકની છે. અને તે ઓલાદથી નહી જનમેલો કોઇ શાહજાદો-
૩ પાદશાહીને માટેનો નથી. કારણકે એક જમીન પોતાની નહી હોએ,
તેમાંની વસ્તુ વાજબી રીતે તેનો પોતાનો સંબંધ રાખનારી કેમ હોએ?
૪ તેજ પ્રમાણે બેકાએદે જનમ લેનારો બેટો કાએદાસરનો નથી. પાપી અંધકાર
(એહરેમન) ને તેજ આપનારૂં આદમી, (પાદશાહીથી) રદ થાએલું છે.
જે પ્રમાણે આથવીઆંનની પખ્શ (યાને બુનીઆદ) ના બુરા તરીકાવાળા-
ઓ, (ઇરાનની) હકુમતને માટે જનમેલા નથી.* તેજ પ્રમાણે જીંદગીને હાંણી
પોંહચાડનાર જુહાકની બુનીઆદનાઓ, પાદશાહી ઓલાદને લગતા નથી.

૧ (۳۱۳) હયાતીવાળાં (આદમી) ઓની કાએમ રેહનારી ખુશી અને નાખુશી. તથા વગર હયાતીવાળાઓની પાએદાર નહી રેહનારી ખુશી અને નાખુશી વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, હયાતીવાળાં† (આદમી) ઓની કાએમ રેહનારી ખુશી આવતી દુનીઆંને માટેની ખુશીના સંબંધની સાથે જોડાએલી આએ દુનીઆંની ખુશી છે. અને વગર હયાતીવાળાં† (આદમી) ઓની નાપાએદાર ખુશી, આવતી દુનીઆંની ખુશીથી કપાએલી આએ દુનીઆંની ખુશી છે.

૩ હયાતીવાળાં (માણસ) ઓની કાએમ રેહનારી નાખુશી, આવતી દુનીઆંને માટેની ધાસ્તીની સાથે જોડાએલી આએ દુનીઆંની દીલગીરી છે. અને વગર હયાતીવાળાઓની નાપાએદાર દીલગીરી, આવતી દુનીઆંની ધાસ્તીથી કપાએલી, (યાને આવતી દુનીઆંની દરકાર વગરની) આએ દુનીઆંની દીલગીરી છે.

---

* તુર—સેલમ—અફ્રાસીઆબ—અરજાસ્પ ઇત્યાદી.

† આએ જગોએ હયાતીવાળાં અને વગર હયાતીવાળાં આદમીનો અર્થ દીનદાર અને વગર દીનવાળાં આદમીનો સહમજવો.

(۳۲۴) સારા હાકમ અને નરસા હાકમની હકુમતનું સેવટનું પરીણામ (કેહવુંછે ? તે) મલવા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, જે સારો હાકમ છે, તેની હકુમતનું પરીણામ તેની ૨
સારી હાકમીથી ખુશી, છુટાપણું, અને મોહટાઇને મારેનું છે. અને તે
(હાકમ) થી ઇનસાફની મારફતે દુનીઆંનાં લોકોને જમશેદ પાદશાહની
માફક નેકીનું પોંહચવું છે.

જે બુરો હાકમ છે, તેની હકુમતની બુરી હાકમીનું પરીણામ ૩
ઇનસાફની મારફતે ઇજા, અને પસ્તાવાને લગતું છે. અને તે હાકમ
દીનમાં જણાવેલા જોહાકની માફક દુનીઆનાં લોકોને હલાક કરનારો છે.

(۳۲۵) મજદીઅસની દીન તે હોરમજદનું કેહવુંછે· તેની ઇધાણી વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, મજદીઅસની દીન એ અહુરમજદનું કેહવું છે, તેની ૨
ઘણીએક ઇધાણીઓમાંની આએ (નીચે જણાવેલી) ત્રણ મુખ્ય ઇધાંણી છે.
એક તો (મજદીઅસની દીન) સંપુરણ દાનાઇવાળી છે. બીજું ૩–૪
તે સઘળી (દીન) ઉપર વધારે સાચ્ચી છે. ત્રીજું—દીનના ઉમેદવારને ૫
દાદારની હયાતીને લગતી સંપુરણ સહમજનો ખવાસ તે પોતે આપનારી છે.

(۳۲۶) મીનોઇ જોરથી (યાને ખોદાઇ દીનથી) પૂરનારા લોકોને, આએ દુનીઆના પાદશાહે સુધારીને ચલાવવા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, સઘળી પેદાએશ કાએદાસરની, પેદાના કરનારની બખ્શેશ ૨
થી છે. આએ દુનીઆમાં આદમીઓને હયાતી આપનારો અહુરમ-

જદ છે. અને સઘળાં આદમીઓની અંદર તેઓને કાએદાસર અને
સકતીવાન રાખનારો એક ખુબીવંતો હાકમ, શેહરોનો પાદશાહ છે. તે
(બેહુ) ના સંબંધ અને બંધાનથી જે કોઇ ફરેછે, તે ફરેલા લોકોને
પેલા પાદશાહે કાએદાથી કેમ ચલાવવા, તે વીસે (દીનમાં) એમ જણાવેલુંછે
કે, તે પાદશાહની તરફથી નેક ઇચ્છાવાળા લોકોને સારી મદદ આપવી.
અને જે લોકો બુરી (યાને હવસી) ઇચ્છાવાળા હોએ, તેઓને બુરી
મદદ આપવી (એટલે જે શીખ્શા કરવી). અને તે આદમીઓને
અકલના શોકથી, અમરગીને મારેની દાનાઇવાળાં બનાવવાં. અને તેમ
કરવાથી ઉલટા વીચારના (વરૂન) નાં એરાદાવાળી બુરી બુદ્ધીને તેઓથી
૩ અટકાવીને તેઓને બંધ (યાને કાયદા) માં રાખવાં. માણસોને આએ સારા
ખવાસથી અને દીનને લગતી કાબેલીઅતથી જેબદાર બનવુંછે. અને (તે-
ઓને) તે સુધરેલા ખવાસથી તથા ભલી દીનને લીધે (દોજખથી) છુટકારો
૪ અને (બેહશતની) બુજોરગીનું મેલવવુંછે. સારો ખવાસ નજીસ
થવાથી અને દીન બુરી હોવાથી, નોકસાનકારક ખવાશનાં અને બુરી
૫ દીનવાળાં (આદમી) ને દોજખની ઇજા છે. આદમીને સખાવત કરવાથી
(લોકોમાં) આબરૂ અને ચલકાટ છે. અને તેથી દુનીઆંને ફરાગતનું મલ-
૬ વુંછે. (આદમીઓને) નહી બખ્શેશ કરવાની બખીલીથી એબ છે. અને તેથી
૭ ખલકને સંકટનું પોંહચવુંછે. (પાદશાહનાં) સુખ આપવાથી, દુનીઆમાં
૮ સુખનો વધારો છે. અને તેથી ખલકની આબાદી છે. અને તેનાં દુઃખના
વીચારથી, દુનીઆની ખુશીનું ધાસ્તીમાં રેહવુંછે. અને તેથી ખલકનો
૯ ઘટારો છે. જેમ દુનીઆમાં પવન, હવાઇ વાદળાં, અને વરસાદને
વરસાવનારાં વાદળાં, દુનીઆંની ઉપર સખાવત અને કીરતીવાળું કામ
કરનાર છે, અને તેને ઘણી કઉઅતમંદ રાખનારછે. તેજ વીચારને
મલતો (આએ દુનીઆમાં) પુણવંતો નેક પાદશાહ છે. સઘળા લોકોને
આવતી દુનીઆનાં અને આએ દુનીઆનાં કઉઅતથી ચલાવવાં, એ
“જેઓ દુઃખી હોએ તેઓને ખુશી કરવાથીછે.” આએ અવસ્તા,
સપંદ નુસ્કની પરગરદના પેહલ્લા ફકરામાં જણાવેલાછે.

(૩૧૪) આદમીના દરએક યજદની સાથના સંબંધ વીશે તથા તેઓ વચેની જુદાગી વીસે, તથા દેવોના (સંબંધ અને તેઓથી જુદું પડવાના) સબબ વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, આદમીનો દરએક યજદની સાથનો જે કાંઇ સંબંધ છે, તે એક બીજા સાથની મોહબતના સબબને લીધેછે. અને તેઓને એકબીજાથી જુદું પડવું તથા મોહબતનું ટુટવુંછે, તે તેઓની અંદર લોભ, ગોસ્સો, અદેખાઇ અને વેરના ગાલેબ થવાથી તથા દેવોની મારફતે યજદાંની અકલ તેઓથી ચોરાવાએછે. ૨

દેવોનો આદમીની અંદર એક બીજા સાથનો સંબંધ, તેઓની સાથે મલીને આદમીઓને ઇજા તથા નોકસાંન કરવા થકીછે. પણ જેઆરે તે આદમીઓ, નોકસાંનને તોડવા સારૂ તથા તેઓની જાળવણી કરનારા (યજદો) નો પેઆર મેળવવા સારૂ પેલા દેવોની બુરી જાતથી છુટા થાએછે, ત્યારે યજદો પાછા તેઓની અંદર પોંહચેછે. અને તેથી દેવો આદમીઓને હલાક કરવાથી નાઉમેદ થાએછે. અને તેઓ જુદાઇને લીધે (આદમીનાં) સંબંધમાં જતા નથી. સારી ચોકસી રાખનારા (યજદો) ને, છેલ્લા સુધારાને સારૂ આદમીઓ સાથના પેઆરથી ફરવું નથી. તે (છેલ્લા સુધારાના વખત) માં દેવોનો આદમીઓને હલાક કરવાથી નાઉમેદી સાથે અન્ત આવવો છે. અને દેવોને નવી નવી ઇઉકતીથી માણસો સાથે પુછપરછ કરવા જવાનું બંધ પડવાએ તથા તેઓને હલાકીને માટેના બનાવવા સારૂ તેઓમાં વારેઘડીએ દોડવાથી અટકવાએ, તેઓનો ઘટાડો થવોછે. તે (છેલ્લા સુધારાના વખત) માં અહુરમજદની પેદાએશ સુધરેલી રેહશે. તથા ખલકના લોકો હમેશાની નેકીથી હમેશાં વગર ધાસ્તીવાળાં બનશે. ૩

૧ (૩૧૮) હાકમોની લાએક ખુશી વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, હાકમોને ઘટતી રીતની વાજબી હકુમત કરવાથી, ઘણીએક તરેહની ખુશી છે. અને તેવી હકુમતને લગતી લાએક ખુશી પેલા 'ઓસદીન' ની મોટાઇવાળી ઓલાદને મલી હતી. અને તે 'ઓસદીન' ની ઓલાદનાઓનું મોટાઇ સાથનું સુખ આથવીઆંનની બુનીઆદને લીધે હતું. જેમકે દીનની અંદર કયાંની ઓસદન* ની ઓલાદનાઓને લગતું વરણન જણાવેલું છે તે એ રીતનું છે કે, તેઓને યજદોથી સારી દાનાઇ (યાને ભલી સાહવચેતી) મલતી હતી, તેથી તેઓ દુનીઆંના લોકોની

---

* કએ ઉસ્દન—એ કયાની પાદશાહ કાઉશનું અવસ્તાને લગતું નામ છે. ફરવરદીન યશતના ૨૯ મા કરદાના ૧૩૨ મા ફકરાની અંદર પાક અવસ્તામાં આએ વખાણાએલા પાદશાહનાં ફરોહરની નીચે જણાવયા મુજબ યાદ કરેઆમાં આવેલીછે:—

𐬐𐬀𐬎𐬎𐬋𐬌𐬱. 𐬎𐬯𐬀𐬜𐬀𐬥𐬋. 𐬀𐬱𐬀𐬊𐬥𐬋. 𐬟𐬭𐬀𐬎𐬎𐬀𐬱𐬍𐬨. 𐬫𐬀𐬰𐬀𐬨𐬀𐬌𐬛𐬆.

'કએ ઉસ્દન (યાને કેકાઉશ) ના અશો ફરોહરની હમો યાદ કરીયે છીયે.' પેહલા કયાંની પાદશાહ કેકોબાદની પછી કેકાઉશ ઇરાનના તખ્ત ઉપર બેઠો હતો; શાએર ફીરદોશીએ પોતાની લખેલી શાહનામાની તવારીખમાં જણાવેલું છે કે પાદશાહ કેકોબાદના ચેઆર છોકરાઓ હતા, તેમાં પેહલો કેકાઉશ, બીજો કેઆરશ, ત્રીજો કેપસીન અને ચોથો કેઆરમીન હતો. જે વીસેનું ફીરદોશીનું લખાણ હમો અતરે આપીયે છીયે.

پسر بد مر او را خردمند چار   که بودند از او در جهان یادگار
نخستین کاوس با آفرین   کي آرش دوم بد سیوم کي پشین
چهارم کي ارمین کجا بود نام   سپردند گیتي بارام و کام

ફરવરદીન યશતના ૨૯ મા કરદામાં કેકોબાદ પછી 'કયે અપવંઘુ' (યાને 'કયે-અપિવંહ્હુ'—નાં ફરોહરની યાદ કરેલીછે. અને તે પછી 'કેકાઉશ', 'કેઆરશ' અને 'કેપસીન' નાં ફરોહરની યાદ કરેલીછે, તે ઉપરથી પ્રોફેસર જેમસ દારમેસ્ટેટરે 'કયે-અપિવંહ્હુ' ને કેકોબાદનો દીકરો ગણેલોછે પણ વડા દીકરા તરીકે કેકાઉશને તખ્ત મલીઉં હતું, તે સાથે સરખાવતાં 'કયઅપિવંહ્હુ' કેકોબાદનો ન્હાંહલો ભાઈ હોવો જોઇએ. માંટે એમાં એ કાબેલ પ્રોફેસરે ભુલ કરી હોએ; કેમકે આપણ જરતોસ્તીઓ ચાલતા આવેલા રેવાજ પ્રમાણે કેકાઉશ અને કેપસીનનું નામ કેકોબાદની સાથે લીજીયે છીયે, પણ કેઆરશ તથા ઉરવંદનું નામ કેપસીનની સાથે લીજીયે છીયે, તે ઉપરથી અનુમાન કરવાને બની આવેછે કે કેઆરશ તથા કેઉરવંદ કેકોબાદના નબીરા હતા. અને શાહનામામાં જણાવેલો کي ارمین કેઆરમીન તે 'કેઉરવંદ' પાદશાહ કેલોહરાસ્પનો બાપ હતો.

જીનદગીને વગર ધાસ્તીએ તથા બેહુશતને લગતા વીચારથી રાખનારા હતા. અને છેહલ્લા શુધારાને લગતું જે કાંઇ કામ ખલકના લોકોના મોહટા ફાએદાવાલું હતું, તેને જાળવી રાખનારા હતા. જે પ્રમાણે ૩
ચહડતે દરજજેના પાદશાહો આરંજનાં શરબતી ખોરાકે ખુશ થાએછે, તે પ્રમાણે પાદશાહોની તરફથી સઘળા લોકોને ચહડતે દરજેનો ઇનસાફ મળવાથી (તેઓને) ખુશી ઉપજેછે.

(۳۲۹) ધરમની કઉીઅત, શરૂઆતથી છેલ્લા સુધારાના વખત સુધી, એહરેમનની ઊપર બલવન્ત છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ધરમની કઉઅત ઘણી ભલાઇને લીધે એહરેમનની ૨
ઉપર બલવન્ત છે. અને તે (કઉઅત) ના સંબંધવાળું આદમી આતમાને લગતા ચહડતા દરજ્જાથી રેહનારૂં છે. તથા તે (આદમી) યજદોના મેલાપને લીધે, વગર ઘટારાવાળી કઉઅતનાં મુળવાળું (યાને સપન્તોમેઇનીઉસને લગતું) છે. અને તેને (નીતીની) દાનાઇને લીધે, લોકોમાં (આએ દુનીઆને ૩
લગતા) વધારા તથા ઘટારાનું જણાવું નથી. (એટલે જે આએ દુનીઆની અંદરનો જે ચહડતો અને ઉતરતો દરજો છે, તેની તે દરકાર કરતું નથી.) વલી (માણસને) દરૂજની તરફ ધેઆન નહી આપવાએ, એહરેમનની કઉઅતનો (દુનીઆમાં) ઘણો ઘટારો થાએછે. (દુનીઆમાં) દરૂજ (ઇઆને દુરગુણ) નું નહી જણાવું, જયાંસુધી (માણસો) દરૂજની તરફ ઘણું ધેઆન નહી આપતાં ત્યાંસુધી છે. દુરગુણોની ચાલુ કઉઅત વગર, વધારે ભલી કઉઅતવાળાં આદમીને રોશનીવાળા ખોરશેદની માફક અંધકારની ઉપર પ્રકાશવુંછે. અને હમેશાં તેને ચહડતા દરજ્જાથી રેહવુંછે. અને તેથી દરએક મુળ (યાને ખાનદાન) ને આબાદ હાલતમાં આવવુંછે. તથા સઘળી આલમને પોતાનાં ઉપરીપણાંથી કાએમ રાખવુંછે, અને દરએક મુળને તેનીથી આબાદ હાલતની અંદર આવવુંછે. જાંહાંવેર દુનીઆની ઉપર બુરી શીકલ (યનો બુરો ઘરેહ) યા વાદળનો સાયો નથી, ત્યાંસુધી તે ખુબીવનતી રેહછે; પણ જેયારે (ત તેઓના)

સાયાવાળી થાયછે, ત્યારે તે ખોરશેદના વગર દેખાવવાલી બનેછે.
અને તે (સુરયના) નહી દેખાવાનાં સબબને લીધે, તેને લગતી
સઘળી વસ્તુઓને દાબી નાખવાની અંધકાર (એહરેમન) ને કઉઅત મલેછે.
અને તે જોરાવર થાયછે. વલી જેમ રોશાનીની સાથે અંધારૂં હોયછે,
તેમ સઘળા નીતીની કુઅતવાળાઓની અંદર એહરેમનનું બળ રેહછે.
તથા સચાઇનાં મુળવાળો ઘટાડાના મુળની કઉઅતવાળો, (એટલે જે
અહુરમજદી દીનવાળો એહરેમનની દીન ધરાવનારો) થાએછે. અને
તે (હોરમજદી દીનવાળા) ની અંદર નજીસ મુળની અસર થવાથી,
તે નીતીની કઉઅતવાળો પોતાને હાંણી પોંહચાંડનારો બનેછે. અને તેને
અસલ મુળવાળાં કઉઅતમાં પાછું જોડાવું નથી. (એટલેજે સ્પેનામી-
નોની તરફેણવાળું બનવું નથી.) સઘળી સચ્ચાઇવાળાં મુળથી, હમેશાં
માણસ તેનાં સાચાં મુળને લગતી ઘટતી ઇચ્છાવાળું થાયછે, પણ તે (સાચાં
મુળ ઉપર) નહી ધેઆન આપવાએ, માણસો દુનીઆંમાં બુરા વીચાર, બુરાં
વચન અને બુરાં કામની મારફતે, દેવોની ઘણી આરાધના કરનારાં બનેછે.
તેમજ (આદમીઓ) નેક વીચાર, નેક વચન અને સારાં કામની મારફતે,
યજદાંની આરધના કરનારાં થાએછે. આએ દુનીઆમાં બદકારીથી
૬૦૦૦ વરસ લોકોમાં તે ઘાત જણાઇ હતી. દીનની અંદર જાહેર કરેલુંછે
કે, પેહલ્લો હજારો જમશેદનો નીતીથી પુર કીરતીવાળો, દુનીઆંની અંદ-
રની ઘાતને તોડનારો અને (એરેમન) ની કઉઅત વગરનો કેહવાએલો
૪ હતો. જોહાકના બીજા હજારાની અંદર, બુરા જોહાકની ભારી દેવપર-
૫ સ્તીથી ઇરાન વેશાણ થયું હતું. ત્રીજો* જરતોશતનો હજારો કેહવાયલોછે,
તેમાં મોહટી ઇજાઓનો અંત આવ્યો હતો. અને તે (વખતમાં) એહરેમનની
સઘળાં જોરવારી હકુમત, જે એરેમનની દીનની કેળવણી, ઠગાઇ અને ખોટા-
રાંને લગતી મોટાઇવાળી હતી, તેનો છેડો આવ્યો હતો. અને તે હજારામાં યજ-
દાંની ભલી યાદ લોકો કરવા લાગા હતા. અને એહરેમનની દીનની કેળવણી
૬ તથા ઠગાઇને યજદાંની ભલી યાદ કરવાથી જાંખ પોંહચેઓ હતો. ચોથો હજારો
૭–૮ હોશેદરનો. અને પાંચમો હજારો હોશેદર માહનો કેહવાયછે. અને છઠો હજારો

---

* આએ જગોએ પેહલવી કેતાબમાં નકલ કરનારની નજર ચુકથી ત્રીજાને બદલે ચોથો અને ચોથાને બદલે પાંચમો અને પાંચમાને બદલે છઠો દાર લખેઆમાં આવેલોછે, તે હમોએ અસલ મુજબ પેહલવીમાં રેહવા દીધુંછે, પણ જંદ અને ગુજરાતી તરજુમામાં હમોએ તે શુધારેલુંછે.

સોસીઓશનો કેહવાયછે. તે વખતમાં સધળા (દેવદરૂજો) નો સેવટનો ધટારો થવો છે. અને તે વખતમાં અહુરમજદની પેદાએશનો દોજખથી છુટકારો થવો તથા એજમતી ઉપાયથી ફ્રશકેરેતિ (યાને સેવટનો સુધારો) થાશે. અને માણસોને છેલ્લી કાયા મલશે.

(૩૩૦) રોશની અને અનધારાંની હસ્તી વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. 1

જાણવું કે, રોશનીની હસ્તીનું જણાવું, તે રોશનીને પખરાવનારી જાતના દેખાવને લીધે તથા તે પ્રકાશ આપનારી જાતનો દેખાવ આદમીની આંખની અંદર એક બીજાના દેખાવ તરીકે પોંહચવાએછે. ૨
અનધારાંની હસ્તીનું જણાવું, તેની જાતથી નથી. (એટલેકે અનધારાંની કોઈ જાત નથી); પણ તેનું કારણ (ઇનસાનની) જોવાની શકતી બંધ થવાએ તથા જોનારને તે રોશની આપનારી જાત નહી દેખાવાએછે. દાનાઈવાળાં આદમીને આંખની જોવાની શકતી બંધ થવા છતાં દાંનાઈની રોશની રહેછે. ૩

(૩૩૧) અહુરમજદની દીનવાળા હાકમ તથા એહરેમનની દીનવાળા હાકમ અને અહુરમજદની દીનવાળા ધરમગુરૂ તથા એહરેમનની દીનવાળા ધરમગુરૂની ખાસીઅત વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. 1

જાણવું કે અહુરમજદની દીનવાળા હાકમનો ખવાસ, (પોતાનાં) કઉઅતથી (લોકોમાં) ભલા વીચારવાળાની દાનાઈ—પવીતર ઇનસાફ—અને બરદાસ્ત કરવાની શકતીને ઉતપન કરવાનો છે. અને એહરેમનની દીનવાળા હાકમની આદત, પોતાની કઉઅતથી (આદમીની અંદર) નેકીને હાંણી પોંહચાડનારની બુરી બુદ્ધી—ગેરઇનસાફી અને ઘાતકીપણાંને જોરાવર કરવાની છે. ૨

૩ અહુરમજદી દીનવાળા ધરમગુરૂનો ખવાસ ભલા વીચારવાળા (બેહમન) નું જાહેર (યાને સવાબનું સાચું) કામ કરવાનો છે. અને એહરેમનની દીનવાળા ધરમગુરૂની ખાસીઅત ઉલટા વીચારવાળા (અકોમન) નું છુપીયું (યાને ગુનાહનું) કામ કરવાની (માણસને) આદત પાડવાનું છે.

૧ (૩૩) દરએક આદમીને એક જે અહુરમજદ છે, તેની (પખ્શમાં) ચલાવવાના અને એક જે (એહરેમન) છે, તેની (પખ્શમાં) નહી ચલાવવાના સબબથી, સચ્ચાઈ અને ઈનસાફ છે તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, અહુરમજદ સરવેને જોવાની શકતીથી સચ્ચાઇવાળો તથા સરવેનો ઇનસાફ કરનારો છે. અને દરએક સાચ્ચા માણસને ઇનસાફ તેનીથી છે. વલી જેઓ સઘળાંને જોનારા નથી, તેઓ સઘળાઓને સાચ્ચો ઇનસાફ આપનારા નથી. તેથી સઘળાઓને જોવાની સકતી વગરના શખ્સો, દરએકનો સાચ્ચો ઇનસાફ નહી થવાનાં ઉલટાં કામ વીશે લાચાર થાએછે. પણ દાદાર, જે આદમીની ઉપર વગર જોવે (ચુકાદાનું) ઉલટું કામ થયું હોયછે, તેનો ઘટતો ઇનસાફ કરનારો છે. તેથી જેઓ આવતી (મીનોઇ) દુનીઆના તરીકાને જોઇ શકનારા તથા તેની સહમજ ધરાવેલા હોય, તેઓએ ગુનેહગારને લગતો વાજબી ચુકાદો કરવો. કે જેથી આવતી દુનીયામાં તેઓનો ચુકાદો વાજબી ગણાય. વલી જે કોઇ વગર જોવે વાજબી ચુકાદો કરનારો નહી હોય, પણ તે યજદાંની ઇચ્છાવાળો અને સાચ્ચી દીઆનતનો હોય, તો તે કાયદાસર ચાલનારો ગણાએછે. અને તે સાચ્ચી ચાલચલણવાળો કાયદાસર હોવાથી, (દોજખથી) છુટકારો મેળવનારો છે.

* * *

(૩૩૩) ભલી અને બુરી દીનનાં મુલ વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ભલી દીન—એ અહુરમજદના નેક ખવાસવાળી જાતને લગતી રોશની છે. અને તેનાં મુલનું જણાવું અહુરમજદને લગતા વીચારે કરીછે. અને અહુરમજદને લગતા વીચાર માથ્રેનું સમરણ (યાને અવસ્તાની બંદગી) અને આતમાની હયાતીનાં પ્રમાણીક કાંમ કરવાએ છે. વલી તે અહુરમજદનાં મુલના વીચારવાલી ભલી દીનનું તે કાંમ કરનારને જણાવું દારમના જાહડની જડ તથા મુલીયું જે જમીનની નીચે વગર દેખાવે રેહછે તે માફકનું છે. અને સ્મરણને લગતાં કામને સારૂં જેમ જમીનની ઉપરનાં દારમના જાડનાં પાતરાં તથા ફુલથી તે જાડની જરી તથા તેની રીશાનું તેના લેનારને જણાવુંછે, તે પ્રમાણે છે. ૨

બુરી દીન—એ અન્ધકાર દરૂજ (યાને એહરેમન) ની જાતની બદખોઇ છે. અને તેનું મુલ તેની પ્રસ્તેશ કરનારો ઠગારો આશમોગ (યાને બુરી દીનનો ધરમગુરૂ) જેની અંદર (તે એહરેમન છે) તે છે. (બુરી દીનને લગતાં મુલનું) જણાવું, તે દીનવાળાનાં ખોટારાંને પસંદ કરવાથી છે. બુરી દીનવાળાનું કામ એહરેમનની ખુદ જાતને લગતા ક્હીબુતે (અપ્રમાણીક) અને અઇબીબુતે (યાને એબવનતા) ને લગતું છે. અને તે બુરી દીનનું મુલ, બુરી દીનવાળા ઠગારા અને બુરા ધરમગુરૂની અંદર, સાંપની અંદરના જેહરની માફક રેહછે. અને તે (જેહર) નું જણાવું—જેમ બદનની અંદર સાંપના દંખ મારવાથી મોતનો સબબ છે, તેમ (બુરી દીનવાળા) ના ખોટારાના શોકથી, તેનાં બુરાં કામની ઇચ્છાનું જણાવું છે. ૩

૧ (૩૩૯) આતમાનો સંભાળ કરનાર અને આતમા(ની રોશની)ને હાંણી પોંહચાડનાર વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, આતમાનો સંભાળ કરનાર—જે (સખ્શ પોતાના)
વીચાર—વચન—હાથ—મોહડું અને કમરને બદકારીથી જાલવી રાખ-
૩ નારો હોય તેને ગણવો. અને આતૃમાની રોશનીને હાંણી પોંહચાડનાર
દેવની હીલચાલવાળાં મકાનને જે ચહડતે દરજજેનું સહમજતો
હોએ તેને ગણવો.

૧ (૩૪૦) દુનીઆંની અંદરની ચહડતે દરજજેની ત્રણ કઊઅત છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, દુનીઆંની કઊઅતની અંદર કામને લગતી ચહડતે
૩ દરજ્જેની ત્રણ કઊઅત છે. (તેમાં) એક—દાનાઇની કઊઅત છે, અને
૪ તેનું મુળ અહુરમજદની ભલી દીનનો દસ્તુર છે. બીજી—કામને લગતી
કઊઅત છે, અને તેનું મુલ પાદશાહીને પ્રકાશ આપનારો પાદશાહ છે.
૫ ત્રીજી—વસ્તુઓને માટેની કઊઅત છે. અને તે (ત્રણે કઊઅત) થી
દુનીઆં એતેકાદવાળી (યાને જીંદગી ગુજારવા માટે ભરોસાદાર) છે.
૬ કારણકે દાનાઇથી તેને (દરએક વસ્તુને) પીછાણવાની સહમજ મલેછે.
હકુમતની મારફતે ચહડતે દરજ્જેનાં જોરાવર કામ થાએછે. અને દુની-
આંની અંદરની વસ્તુઓની મારફતે વસ્તુઓને લગતાં કામોની કઊઅતનું
(યાને ધંધા રોજગારનું) લોકોમાં ચાલુ રેહવું છે. અને તેથી દુનીઆંમાં
૭ સુધારો થાએછે. આએ ત્રણ (જાતની) કઊઅત દાદાર અહુરમજદે
૮ પોતાના બંદાઓને આપેલીછે. લોકોની અંદર એહરેમનની તરફથી
અપાએલી કઊઅત, જે કાંઇ વસ્તુઓ હમણાં કાએમ રહેલીછે, તેને
નોકસાન કરવા થકી તથા દાનાઇથી કામ કરનારાં આદમીઓને નબળાં
બનાવવા થકી છે. અને તે નબલાઇથી, જે કાંઇ કઊઅત હમણાં (દુનીઆંની)

વસ્તુઓની અંદર કાએમ રહેલુંછે, તેની ચહડતે દરજેની સહમજ લોકોને
આપનારા ધરમ ગુરૂને તેનાં કામથી પાછો ફેરવવા તથા તે કામથી
આજેંજ કરવા સારૂં છે. (દુનીઆંના લોકોને) ઇજા દેવી, એ આતશ— ૯
પાણી—જમીન અને ઝાડપાણોની અંદર ખ્રફસ્તરોની જાતને નાખવાના
સબબથી છે, અને (તે ચીજોમાં ખ્રફસ્તરોનો મેલાપ) સાંપના તીખ્શણ
જેહરની માફકનો છે. અને તે ખ્રફસ્તરોના રોગની ઘણીએક દવા તથા
ઉપાય આદમી ઉપર કરવા છતાં તેની ઇજા તથા નબલાઇનો સબબ તેમાં
રેહછે. આદમીઓની અંદર દાનાઇ અને કામને લગતી કેટલીએક
વસ્તુઓની કઉઅત પાછી લાવવા સારૂં અને તે વસ્તુઓની કઉઅત
ખોદાઇ મુળવાળી ભલી દીન ધરાવનારની અંદર પાછી ચાલુ કરવા સારૂં,
નેક હાકમને અહુરમજદ દાનાઇ બખ્શેછે. અને તેથી આતમાનું
(બદનની અંદર) કાએમ રેહવું છે. ખોદાઇ મુળ (યાને દીન) વાળાને,
વસ્તુઓને માટેની કઉઅંતનો વધારો ખોદાઇ દીનને લીધે છે. અને
આદમીની અંદર ખોદાઇ દીનની મારફતે સંપુરણ સહમજ રેહવાએ તથા
સેવટને લગતું કાંમ કરવાએ તેના ગુનાહનું દુર થવુંછે. અહુરમજદની
તરફથી પેદાએશને એહરેમનથી છુટકારો મેલવવો, દુનીઆંનાં લોકોમાં
તેઓને માટેનો છેલ્લો સુધારો કરવાથી તથા લોકોને હમેશની પુરતી
ખુશી તથા રોશનીવાળાં બનાવવાથી છે.

(۳۳۴) (દુનીઆંમાં) ચહડતે દરજેનો ઊલટ રાખનારા, ગુણવન્તા સરદારો છે. અને ઊતરતે દરજેનો ઊલટ રાખનારા, એબદાર ધણીઓ છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, પેહલવાંનો અને હાકમોના ઓત્તમ ખવાસ ચહડતે ૨
દરજેના ગુનવંતા ઉલટ સાથનાછે. અને તેની વીગત આએ પ્રમાંણેની ૩
(યાને નીચે લખેઆ મુજબની) છે. જેમકે, નીતી—બલ—મદદગારી—
જવાંમરદી—સખાવત—યજદાંની ઇચ્છાવાળો વીચાર—સાચું બોલવું—

હીમત—કુશેશ—જાહેર કામ કરવું* અને બીજા હકુમતને લગતા
૪ સારા ખવાસો છે. ચહડતે દરજેના એરાદાવાળા અથોરનાનના ગુણો
૫ ખોદાની બંદગીને લગતા ઓત્તમ ખવાસોને મારેનાછે. જેને લગતી
વીગત આએ પ્રમાણેની છે. ધરમને મારે ખમવું—બંદગીના વીચારની
અંદર જોરાવર રેહવું—ઇજતદારને મદદ કરવી—સારી ઇચ્છાને મારેની
જવાંમરદી રાખવી—આતમાને લગતો ખોરાક તઇઆર કરવો (એટલે જે
ઇજશને આરાધના કરવી.) સખાવત કરવી—ફાએદા ભરેલું બોલવું—
સાચું બોલવું—નમનતાઇ—હીમત—સંતોષ—કુશેશ—ધરમના આગેવાન
તરીકેનાં જાહેર કામ કરવાં અને બીજા દરએક સારા ખવાસની
તાબેદારીમાં જોડાયલા રેહવું.

૬ ઉલટા એરાદાવાળા મુખ્ય દુરગુણો બુરી દીનની કેળવણી આપનારા
૭ હાકમના ખવાસ છે. અને તેની વીગત આએ પ્રમાણેની છે. ધરમનાં
કામોને દુશ્મન તરીકે ઇજા દેનાર થવું—ધરમને સારૂ ખમનારની
બરાતરૂતની માફક દુશ્મની કરવી. નમનતાઇની સાંહમણે થનારા બરાતરૂત
(યાને પાપી) ના ગોસ્સાની શકતીવાળું બનવું—ઇજતની સાંહમણે
થનારી બરાતરૂતને મદદ આપવાની બદકારી—ભલી ખસલતને આડે
આવનારી પાપીને લગતી બદકારીને મારેની દલેરી—જીંદગીને લગતા
ખોરાકની સખાવતને આડે આવનારી પાપીને લગતી બખીલી—સમારેલા
સખુને કરી યજદાંની ઇચ્છાને નોકસાન પોંહચાડનારૂં ચહડતે દરજેનું
બોલવું—ફાએદાને લગતું કેહવાની સાહામને થનારૂં પાપીના ફાએદાવાળા
વીચારનું સાચું બોલવું—મોહટાં દીલની સાહામને થનારી મગરૂરી.
સંતોષની સાહામને થનારી પાપીના લોભવાળી કુશેશ. જેમ બને તેમ ભારી
ગુનાહોની મારફતે ઘણાં સવાબનાં કામને ઓછાં કરવાની પાપીની જાહેર
બખશેશ તથા જાહેર કામો. પેહલ્લા ધરમવાળા જમશેદના સારા ખવાસોને
આડે આવનારા બરાતરૂતને લગતા બીજા દરએક એબવાળાઓના

---

* જાહેર કાંમ કરવું—એ મજદીયસ્નની દીનને લગતાં દરએક સારાં ટોળાને ઉપીઓગી અને આએ તથા આવતી દુનીઆંમાં માંણસને શુખ આપનારાં નેક કામોને શહમજવાં. પાક અવસ્તામાં ફરમાવેલું છે કે, "અહુરમજદની ખુશી મેલવવાનાં અને એહરેમનને તોડવાનાં જાહેર કાંમોછે (એટલે જે ખોદાનો પેઆર મેલવવાનાં અને શેતાંનને હાંણી પોહચાડવાનાં સવાબનાં કાંમોછે.) અને તે (માંણસના) છેલ્લા શુધારાની ઇચ્છાને લગતાંછે."

[illegible]

દુરગુણો. એ પ્રમાણે ઉપર જણાવેલા બેહુ તરેહના ગુણો એક બીજાને
આડે આવનારા છે. ઉલટા એરાદાવાળા સરદારોના દુરગુણો નેકીને હાંણી ૮
પોંહચાડવાને લગતા છે. અને તે ખવાસોની વીગત આએ (નીચે જણા- ૯
વ્યા) પ્રમાણે છે. ધરમીપણાની આડે આવનારી પાપીને લગતી ચોરીની,
બરદાશત કરવી. બાહદુરીને આડે આવનારી પાપીને લગતા વેરી વીચાર
વાળી નમનતાઇ. ખોદાની તાબેદારીને આડે આવનારી પાપીની બેશરમી.
જવાંમરદીને આડે આવનારી પાપીની વેર રાખવાની છુપી કરણી.
સખાવતને આડે આવનારી જીંદગીના ખોરાકને લગતી પાપીની
કંજુસાઇ. ચહડતે દરજેના વીચારને આડે આવનારો પાપીની
તાબેદારીનો હીણ વીચાર. ઉદીઓગને આડે આવનારી બરાતરૂતના
સંતોષવાળી આળસાઇ. અને એ (ઉપરાંત) બીજા સઘળા ઉલટા એરાદા-
વાળા પાપીના દુરગુણો ઉપલા સારા ગુણવાળાઓના હરીફ તરીકેછે.

(૩૩૪) મજદીઅસની દીનની જાત, તેની અગમબુદ્ધી—બખ્શેશ—દાંનાઈ—ઊદીઓગ—કામ—વીચાર—શકતી અને ફાએદા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, મજદીઅસની દીનની જાત—તે અહુરમજદની અગમબુદ્ધી ૨
છે. અને તે અગમબુદ્ધીની બખ્શેશ—દાનાઇવાળાં કામો છે. વળી તે અગમ- ૩–૪
બુદ્ધી સઘળા હાજતમંદોને સઘળી રીતે ચહડતે દરજે સુધારનારી દાનાઇની
ખાણ અને અહુરમજદના સઘળા જાતી ખવાસોની હયાતી છે. તેને લગતો ૫
ઉદીઓગ—ખલકનાં દુ:ખનું નીવારણ છે. તેનું કામ—વીચાર શકતીથી ૬
દાનાઇની મારફતે દરએક વસ્તુની અંદર અપાએલી શકતીને પીછાંણીને
તે વસ્તુઓનો ઘટતી રીતનો ઉપીઓગ કરવાનું છે. તેનાં કામની કઉઅત— ૭
વસ્તુઓની અંદર (કુદરતની તરફથી) અપાએલા જોરને સવછપણાંથી
રાખવા સારૂં લોકોની અંદરથી એહરેમનના સંબંધવાળાં ગુનાહનાં
કામોને દુર કરવાની અને તેથી લોકોનાં આએ દુનીઆને માટેના તથા
આવતી દુનીઆંને માટેનાં દુ:ખનું નીવારણ કરવાની છે. તેને લગતો ૮
ફાએદો—છેલ્લા સુધારાની હદની અંદરના વખતમાં, વખતની અંદરનાં

કામોને લગતી કેટલીએક સહમજ મેળવીને, નેક પેદાએશને સુધારવાનું ચાલુ રાખવાએ છે. અને વસ્તુઓની અંદરની સઘળી કઉઅતને પીછાણવાએ તે (છેલ્લા સુધારા) ને લગતાં કામને સરંજામ પોંહચાડવું છે. તથા કામની મારફતે ખલકનાં લોકોની અંદરથી એહરેમનનાં દુઃખોનું નીવારણ કરવાએ, તેઓને સંપુરણ અને સલામતીભરેલાં હમેશનાં સુખથી સુધારવું છે.

૧ (૩૩૮) મજદીઅસ્ની દીનના પેશવા અને દેવપરસ્તી દીનના આગેવાનને લગતો ભલી દીનનો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, મજદીઅસ્ની દીનના પેશવાઓ (યાને દસ્તુરો), ધરમની મકતબમાં તરબીઅત કરનારા પેલા અશો અને સાચ્ચા ઉસ્તાદની (યાને પેગમબર જરતોસ્તની) કેળવણીથી તેના ચેલા તરીકે સલામતીવાળી દીનની સહમજ મેલવીને, અહુરમજદની ઉપર એતેકાદ રાખવાથી, તેની દીનના વડાને (યાને પેગમબરને) દીનના સરદાર તરીકે અંતકરણથી માનનારી કઉઅત ધરાવનારા (એટલેજે પેગમબર જરતોશત ઉપર ખરો વીસવાસ રાખનારા) છે. અને તે કેળવણી લેનારા અશો શાગેરદો, (યાને કેળવાએલા દસ્તુરો), નેક હાકમ તથા પાદશાહની સાથની સારી દોસ્તીથી, તેને દીનને લગતા ખવાસ સાથનો બનાવવાએ તથા ભલી દીનનો દુનીઆમાં તેની પાસે ફેલાવો કરાવવાએ, આદમીઓને તેને લગતો ફાએદો પોંહચાડનારા અને જીંદગીવાળાં બદનો ઉપર સારો ચાહ રાખીને તે ઉપર દીનને લગતી હાકમી કરનારા તથા તેઓનાં રવાનને છેલ્લા સુધારાને લગતાં સુખને સારૂં જાળવી રાખનારા મંજદીઅસની દીનવાળા અશો પેશવા તરીકે નેકનામી મેલવનારા છે.

૩ દેવપસ્તી દીનના આગેવાનો, પેલા જોહાકની દીનના ઉપરી તરીકે છે. તેઓ અહુરમજદની ઉપર એતેકાદ નહી રાખવાએ ઉલટી કઉઅત મેલવનારા છે. અને તેને લીધે તેઓ તે બુરી દીનના ઉપરીને (યાને જોહાકને) માનનારા છે. તથા તેના શાગેરદ તરીકે લોકોને બુરા (એહરેમન) ના બુરા ખવાસની કેળવણી આપનારાછે. અને (બુરા ધરમની) મદરેસામાં લોકોને દોજખનાં કામની તરબીઅત તથા સીનગાર આપનારા છે. અને તેઓ લોકોને ઠગવા સારૂં બુરી

દીનવાળા હાકમની દોસ્તી કરવાએ તથા તે બુરી દીનવાળા ખવાસના હાકમનો પેઆર મેલવવાએ, તે હાકમને ગુનાહભરેલી હીલચાલ કરાવવાથી આતમાને લગતી દીનને તથા આદમીઓને નોકસાન પોહચાડનારા છે. તથા દુનીઆને એબવન્તી કરનારા છે.

(૩૩૧) દરએક જણને પાપથી છુટકારો આપનાર અને પુણના સંબંધવાલું કરી શકનારા (ધરમ બોધ આપનાર) વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, (આદમીને) પાપથી છુટકારો આપવો અને પુણના સંબંધવાલું બનાવવું, એ એક વસ્તુની મારફતે બેહુ (કામ) થાએછે.* અને તે વગર ગુનાહે રેહવાએ તથા સવાબકાર બનવાએછે. સવાબકારીની સહમજ આપનારો અશો મરદ (યાને પાક ધરમગુરૂ) છે. અને તેથી પેદાએશની હયાતીની વસ્તુને (યાને આતમાને) ઘટતી રીતે રેહવુંછે. દરેક માણસે કીયું કામ કરવું અને કીયું કામ નહી કરવું તે વીશેની સહમજ મેળવવી દીનના દસ્તુરથી છે. દુનીઆંમાં માણસને વગર ગુનાહે રેહવાની સહમજ પુણવનતા માણસને દુ:ખ નહી દેવાથી છે. અને તેથી (તે માણસ) અહુરમજદના ચાહવાલું બનેછે. સઘળાં આદમીઓને તે દરએક વસ્તુને લગતી વાજબી સહમજ આપનાર (દશતુર) નહી હોવાથી, તેની અંદર અહુરમજદની—ધરમની અને સવાબની સહમજ હોતી નથી. (દીનને) સહમજવાની શકતી વગરનાં માણસને, તે સહમજાવનારા ઉપરી વગર નેકીનું વીચારવું કેમ હોય? જેને સારૂં માણસોમાંનો દરએક જણ, પાપથી છુટકારો મેળવવાની તથા પુણનો સંબંધ મેળવવાની શકતી આપનારાં એક માણસની (યાને વડા ધરમગુરૂની) જરૂરવાલું છે. ૨

---

* એટલેજે વગર ગુનાહે રહેવું એજ દોજખથી છુટકારો મેલવવાનું કામ છે. અને દોજખથી રસ્તગારી મેલવવી એજ સવાબકાર બનવુંછે.

૧ (૩૯૦) જેમ બને તેમ કપડાં વગર બદનને રાખવું નહી. અને શુદરેહ કુસ્તી વગર ચાલવું નહી. તે વીશે ભલી દીનને લગતી નસીહત સાથનો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, ભલી દીનને લગતો સરવેનો સુધારો, એક (અહુરમજદ), કે જેના સરવે તાબેદાર છે, તેની દાનાઇથી છે. જે (દીન) ની અંદર આએ દુનીઆની ઓલખ અને આવતી દુનીઆંને લગતી સહમજ છે. અને તે આએ દુનીઆંને લગતી સઘળી ચહડતે દરજે કબુલ રાખવાજોગ સાચ્ચી દાનાઇ તથા આવતી દુનીઆંના ખોલાસાવાળી સહમજ છે.

૩ તે (દીન) ની આવતી દુનીઆંને લગતા ખોલાસાવાળી સહમજ, બને તાંહાંસુધી આદમીને નાગાં બદને નહી રેહવાની છે. સબબ કે તેનાં નાગાં બદનને જોવાએ, જાદુગરો તેને ઘણી હાણી પોંહચાડી શકેછે. તેથી કાયદાસરનો (માણસે) પોશાક પેહડવો સજાવાર છે. વળી તે આદમીનું સઘળું બદન નાગું હોવાએ, તેનો દેખાવ કદરૂપો અને ગેરસરેશતેનો દેખાએછે. તે કદરૂપા અને ગેરસરેશતાવાળા દેખાવનું આદમી તેના દુશમન દેવ દરૂજોને કઉઅત આપનારૂં છે. તે કઉઅત આપનારાં (આદમી) થી આદમીનાં બદનને હાંણી પોંહચાડવામાં દેવ દરૂજો ફાવેછે.

૪ શુદરેહ કુસ્તી વગર નહી ચાલવા વીશે (દીનની) નસીહત છે, કારણકે તેથી દુનીઆંનાં લોકોને (દેવોથી) બેમાલુમ રીતે હાંણી પોંહચેછે. અને તે વગર શુદરેહ કુસ્તીએ ચાલનાર શખ્સ ગોયા આએ દુનીઆંના લોકોને નોકસાન અને હલાકી પોંહચાડનારો છે.* વલી કુસ્તીના બંદ વગર તે શખ્સ પોતે જુદદીન તરીકેનો છે અને તે ભલી દીનવાળો ગણાતો નથી.†

---

* આપણી દીનની અંદર બદનને શુદરેહ વગર અને શુદરેહને કુશતી વગર રાખવાને ગુનાહભરેલું કાંમ કહેલુંછે. દસતુરાંન દસતુર આદરબાદ પાક અવસ્તાને આધારે જોડલી પતેત પશેમાંનીની અંદર બદનમાં શુદરેહ અને કુશતી નહી રાખીને ચાલવાના ગુનાહને [illegible] 'બરહાંનેદવારશની' નું નામ આપેલુંછે. અને શુદરેહ રાખી તે ઉપર કુશતી બાંધેઆ વગર ચાલવાના ગુનાહને [illegible] નું 'વશાદે દોબારશની' નું નામ આપેલુંછે. જેમકે:

[illegible]

[illegible]

† વંદીદાદની ૧૮ મી પરગરદના પાક અવસ્તાની અંદર એક જરતોશતી તરણ વરસેવેર શુદરેહ કુશતી પોતાનાં બદનમાં રાખેઆ વગર રેહ તથા ગાથાં-

(૩૯।) ભલી દીનનો તરીકો અને બુરી દીનની રીતભાંત વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ભલી દીનનો તરીકો મીનોઇ દુનીઆંને લગતાં ચહડતે ૨
દરજ્જેનાં કામ અને નેકીને માટેનો છે. તે દીનવાળો જાતે અહુરમજદને
પોતાનાં અંતઃકરણમાં પાદશાહ તરીકે રાખનારો અને મીનો યજદોને
લગતાં સવાબનાં કામ કરનારો છે. • અને આએ દુનીઆંનાં પ્રમાણીક ૩
સુખથી પોતાને સીનગાર આપનારોછે. તથા જાહેર કામો કરવાએ
આએ દુનીઆંના બેહદ આદમીઓની ઉપર મોહબત રાખવાએ અને એક
સરખી રીતે સખાવત કરવાથી દુનીઆંને આબાદ કરનારો તથા તેને
ફાયદો પોંહચાડનારો છે.

બુરી દીનની રીતભાંત લોકોને આવતી દુનીઆંના દુઃખ અને ૪
કશટીને માટેની છે. અને તેથી (મીનોઇ જેહાંનની) બુજોરગીને હાણી
પોંહચાડવી અને જાણી જોઇને દુનીઆંની નેકીનાં સુખને રદ કરવું તથા
ગુમરાહીથી આદમીઓને ઠગાઇનો શોક રાખનાર તરીકે બનાવવાંછે.
બુરી દીનવાળાને સુખ અને ખુશી, ચોરીથી—તથા છુપી રીતે (લોકોને) ૫
હાણી પોંહચાડવાથી અને પવીતર અંતઃકરણથી દુર રેહવાએછે. અને
તેની જાત તેથી અપ્રમાણીક દેખાવ આપનારી છે.

વાણી નહી પઢે, ભલાં પાણીથી આંગને પવીતર કરીને પેદાના કરનારની બંદગી નહી કરે, તેને દાદાર અહુરમજદે બુરી દીનવાળા ઠગારા આશમોગનું નામ આપેલુંછે. અને તેને છુપી રીતે (દીનની) ખરાબી કરનારો કહેલોછે. તથા આપણી હકુમતના વખતમાં તેને કતલ કરવાની સજા ફરમાવેલીછે.[2]

[1] જુઓ વેસ્ટર ગીઆર્ડના છપાવેલા વંદીદાદને સફે ૪૫૮ મે ફકરો ૮—૧૦ મો.

[2] [illegible] ([illegible]) [illegible]

* * *

૧ (۳۴۲) દીનનો (દુનીઆંમાં) ફેલાવો કરવાને લાએક વસ્તુ (કેહીછે). તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, દીનનો દુનીઆંમાં ફેલાવો કરવાને માટેની લાયક વસ્તું ચાર છે. જાતી બુધ્ધી, દીનની સહમજ, લોકોને દીનની સહમજ આપવી અને લોકોને દીન કબુલ કરાવવી. જેમ આદમીનાં ટોળાંને વાજબી રસ્તે ચલાવનારો અનજુમનનો વડો છે. અને તે વડાની નસીહતને આદમીઓ માનેછે; તેમ ગોસ્પંદોનાં ટોળાંનો વડો ભરવાડ છે. અને તે ભરવાડ પોતાની જાતી બુધ્ધીથી ગોસ્પંદોને ફેરવવા તથા ચરાવવાથી તેઓના પેશવા તરીકે છે. જેમ આદમીઓના ટોળાંને સારૂં દીનના પેશવાને દીનને લગતી સહમજ છે. તે મુજબ ગોસ્પંદોને
૩ માટે ભરવાડને દીનને લગતી સહમજ છે. જેમ અનજુમનનો પેશવા આદમીઓને આએ દુનીઆંમાં ચાલવાની દીનને લગતી સીખામણ આપનારોછે, તેમ તે ભરવાડ ગોસ્પંદનાં ટોળાંને ફરહર કરવાની અને ચારો ચરવાની તરબીઅત આપનારો છે. અને તેથી તે ગોસ્પંદોના વડા
૪ તરીકે કબુલ રાખવાજોગ છે. જો એક ભરવાડને ગોસ્પંદોને તરબીઅત કરવાને લગતી જાતી દાનાઇથી દીનને માટેની સહમજ નહી હોય,
૫ તો તેને ગોસ્પંદોનાં ટોળાંનો ગોવાલીઓ કરવો નોકસાનકારક છે. જો આદમીના ટોળાંનો દીનનો પેશવા દીનની સહમજથી નાવાકેફ હોએ, તો તે અનજુમનને વીખરાવી નાખેછે. અને તેના કેહવાને કોઇ માનતું નથી.

૬ જો ભરવાડ (ગોસ્પંદનો ઉપરી) નહી હોએ, તો ગોસ્પંદો વગર ફાએદાના—વગર ફાએદાની હીલચાલવાળાં અને ચારો ચરવામાં વગર મદદના થાઇ પડેછે.

૭ જો દીનની વાકેફકારીવાળો દસ્તુર (આદમીઓનો ઉપરી) નહી હોએ તો, આદમીઓ ખોદાઇ બુધ્ધીની સારી શકતી મેલવવા વગરના અને દીનને નહી માનનારા બનેછે.

૮ વળી જો આદમીઓનું ટોળું નહી હોએ, તો દીનની સહમજ ધરાવનારો દસ્તુર એખલો પડેછે. અને તેને દીનની સહમજ આપવાને માટેનો કોઇ શખ્સ હોતો નથી તથા તેની દીનને કબુલ કરનારો કોઇ રેહતો નથી.

જો ગોસ્પંદનું ટોળું નહી હોએ, તો ગોવાલીઓ વગર દોલતનો— ૯
હીલચાલની પદવીથી પદભરશટ થાએલો હોએછે. અને ગોસ્પંદોને માટેનો
ચારો નકામો થાઇ પડેછે.

જો રેહનોમા (દસ્તુર) ખોદાઇ અકલ વગરનો હોએ, તો તે દીનની સહમજનાં ૧૦
બળ વગર તથા દીનને માનનારાઓ વગર નકામો છે. કારણકે ૧૧
જે પેશવા દીનનો બોધ આપવાને લાએકનો નહી હોએ, તો તેથી લોકો
વગર ફાએદાના અને સવાબનો બદલો મેલવેઆ વગરના રેહછે.

જો ગોસ્પંદોનો ઉપરી ગોસ્પંદોને ચલાવી શકનારો (યાને તરબીઅત ૧૨
આપી શકનારો) નહી હોએ, તો તેથી ગોસ્પંદો કાએદા અને ફાએદા
વગરનાં—બંદીવાન—અને ચરવાનાં ચારાની મદદ મેલવેઆ વગરનાં
રેહછે.

જો દીન ઉપર એતેકાદ બેસાદનારો પેશવા નહી હોએ, તો ખોદાઇ ૧૩
અકલ નકામી—દીનને લગતી સહમજનો દુકાળ અને લોકો તેને મેલવેઆ
વગરના રેહછે. તેમજ દીન ઉપર એતેકાદ બેસાડનારા દીનના ૧૪
પેશવાની બુજોરગી ભરેલી પદવી તેથી નકામી થાએછે, અને ટોળાંને
ફાએદો મલતો નથી.

જો ચરનારાં જાનવરોનો ચારો નહી હોએ, તો ગોસ્પંદોનો ટોળો ૧૫
વગર ખોરાકે હાણી પામનારો—બેચેની ભરેલો અને બંદીવાન રેહછે.
અને તેઓની હીલચાલ ફોકટની થાઇ પડેછે.

(۳۶۳) ઘણાં ચહડતે દરજેના તથા ઘણાં બુરાં આદમીઓ વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ભલી દીનનાં લખાણ મુજબ, ઘણા ચહડતે દરજેનાં ૨
આદમીઓ, સઘળાં આદમીઓના ખુબીવંતા હાકમો અને રાજાઓ તથા
દીનની દાનાઇવાળા જમાનાના દસ્તુરો છે. ઘણાંજ બુરાં આદમીઓ, ૩
બુરા હાકમો તથા જમાનાના બુરી કેળવણી લીધેલા ધરમગુરૂઓ છે.

ઓત્તમ અને સારા થાઇ ગએલા હાકમોની અંદર જમશેદ (પાદશાહ) ૪
ઘણો સારો અને સરવેથી ચહડતે દરજેનો હાકમ થાઇ ગીઓછે. તે પાદશાહ

આએ દુનીઆનાં આદમીઓને રવાંનને માટેનાં તેમજ બદનને માટેનાં કામોની (એટલે જે આએ અને આવતી દુનીઆંની) ઘણી સારી સહમજ આપનારો હતો.

૫ દીનના ઓત્તમ દસ્તુરોની અંદર સરવેથી ચહડતે દરજજેના દસ્તુર તરીકે સ્પીતમાન જરતોસત હતો. જે આદમીઓને રવાનને લગતી (યાને મીનોઇ દુનીઆંની) સરવેથી સરસ સહમજ આપનારો હતો.

૬ સરવેથી બુરા હાકમોની અંદર જમશેદનું મોત લાવનારો સરવેથી બુરો જોહાક (પાદશાહ) હતો.

૭ સરવેથી બુરા ધરમગુરૂઓની અંદર અતીઅંત બુરો ધરમગુરૂ ઇજા દેનારી જાતવાળો જરતોશતની જાતનું મોત નીપજાવનાર તુરેબરાતરૂક હતો.

૮ હવે પછી થનારા ફ્રશોકન્તને લગતાં (યાને છેલ્લા સુધારાને લગતાં) કામ કરનારા સરવેથી ઓત્તમ ભલા હાકમો તથા દીનના દસ્તુરોની અંદર સોસીઓસ સરવેથી ઓત્તમ છે. અને તેના ફ્રશોકન્ત કરવાને માટેના દોસ્તોની અંદર કેખસરૂ છે.

૯ (ફ્રશોકન્તના વખતને લગતા) સરવેથી બુરાઓની અંદર ઇજા દેનારી જાતવાળા તુરેબરાતરૂકની ઓલાદનો 'ગદરોસ' છે. અને સરવેથી બુરી ધરમની કેળવણી લીધેલા ધરમગુરૂઓની અંદર જોહાક છે. ભલી દીનની અંદર જણાવેલું છે કે તેઓને મારનાર તથા હાર ખવાડનારો જે છે, તે ફતેહમંદ સોસીઓસ છે.

* * *

૧ (૩૯૯) દીનને પસંદ કરનારા તથા (લોકોને ગુનાહની) ઇચ્છાથી ફેરવનારાઓ વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

* * *

૨ જાણવું કે, ભલી દીનને લગતી નસીહત છે કે, લોકોએ નેક કામોને લગતી જરૂર ઇચ્છા રાખવી. અને સવાબનાં કામોની અંદર મોટે દરજજે પોંહચેલાઓએ બીજા લોકોને ગુનાહનો શોક કરવાથી પાછાં ફેરવવાં.

* * *

(૩૯૪) જરતોસ્તને લગતા હજારાની અંદર, ત્રણ ખુરી દીનવાળા હાકમોથી તથા ત્રણ ખુરી દીનવાળા ધરમગુરૂઓથી, મજદીઅસની દીનને ત્રણ વખત નોકસાન પોંહચશે તે વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

* * *

જાણવું કે, જરતોસ્તના હજારાની અંદર (એટલે જે પેગમબર જરતો- ૨
શત પછી હોશેદરનો વખત પોંહચશે ત્યાં સુધીમાં) ખુરી દીનવાળા હાકમોથી
માજદીઅસની દીનને ત્રણ વખત સખત નોકસાન થવાનું છે. તેમાં પેહલું ૩
નોકસાન કરનાર તુરકી (પાદશાહ) અરજાસ્પ અને બીજા હાણી પોંહ-
ચાડનારા તેના સાથીઓની તરફથી છે. બીજી વખતે (નોકસાન કરનાર), ૪
ખુરી નામદારીવાળો ખુરો હાકમ સેકંદર રૂમી અને તેના સાથીઓ છે.
અને ત્રીજી વેલા (નોકસાન કરનાર) પેલો ખોલલા બાલવાળો સાઅદ (નામનો ૫
અરબ સરદાર) અને તેના સાથીઓ છે. તેમજ જરતોસ્તના હજારામાં ૬
ખુરી દીનને લગતા ત્રણ ધરમગુરૂઓથી દીનને નોકસાન પોંહચશે, તેમાં
પેહલો ધરમગુરૂ રૂપેરી જાતવાળો.* બીજો ધરમગુરૂ સંકટને મદદ આપનારો
મજદક, અને ત્રીજો ધરમગુરૂ મહમુતે છે.

* * *

(૩૯૫) ખોદાઈ અકલની સાથે ભલી દીનનો સંબંધ હોવા વીશે. ૧

* * *

જાણવું કે, તે ખોદાતાલાની ચહડતે દરજ્જેની દાનાઇના સખુનો, ૨
મજદીઅસની દીન (આએ દુનીઆમાં) આવેઆની આગમજ તથા તે
પછી, જે કોઇ જુદા જુદા મુલુકના સારા વીદવાનો હતા તેઓને સારૂં
યજદોની મારફતે મોકલેઆમાં આવેઆ હતા. અને તે બીજા જુદા જુદા
ખંડોની અંદરના દાનાઓનો મજદીઅસની દીનને લગતી સચાઇનો
સંબંધ આએ પ્રમાણે થયો હતો કે, તે લોકો મજદીઅસની દીનવાળાઓની
માફક ભલી દીનને લગતી ખોદાઇ અકલના સંબંધથી તે દીનના વીચાર
અને લખાણથી વાકેફ થાયા હતા.

---

* રૂપેરી જાતવાળો ધરમગુરૂ એ ધારવામેજે માંની હોવો જોઇએ.

૧ (۳۹۷) ઘણા સારા અને ઘણા ખરાબ વખત વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો·

૨ જાણવું કે, જ્યારે દુનીઆંનાં સઘળાં રાજોની અંદર ભલી દીનથી રયત ઘટતી રીતે શુધરેલી હોએ, અને રાજની મારફતે ભલી દીનની કઉઅત યકીનથી ચાલુ રહેલી હોએ, ત્યારે લોકોની અંદર નીતીનું પંથરાવું અને દુનીઆં આબાદાંનીવાળી તથા જાનદારો કાએમ સુખવાળાં—વગર ધાસતીનાં અને સારી જીનદગીવાળાં—દાનાઇમાં ચહડતે દરજ્જેનાં—સારૂ સુખ ભોગવનારાં—જેબદાર અને સારી રીતભાંતથી શીનગાર પામેલાં તથા આદમીઓની અંદર સખાવત—સચ્ચાઇ—વફાદારી અને ઘણાએક સારા ઓત્તમ ગુણો હોએછે.

૩ જ્યારે (દુનીઆંમાં) બુરાં રાજોની રઇઅત બુરી દીનની કેળવણીના શુધારાવાળી—બુરી દીનની કઉઅત અને યકીનથી પોતાને ચલાવનારી હોએછે, ત્યારે લોકો અનીતીનો ફેલાવો કરનારા થાએછે. તથા દુનીઆં ઉજડ—અને લોકો બુરી જીનદગી ગુજારનારાં—દુ:ખવંતાં—બુરી બુધ્ધીથી પસ્તદરજ્જેતાં—બુરૂં સુખ ભોગવનારાં—રખડતાં અને બુરી ચાલચલણથી ખરાબ દેખાવનાં રેહછે. અને આદમીઓની અંદર પાપ—બખીલી—નીમખહરાંમી અને ખરાબ મતલબનો ફેલાવો કરવાથી તેઓ ઘણી બુરી એબોથી ઘણાજ ખરાબ બનેછે.

૧ (۳۹۸) ભલાં માણસની અંદર આતમાને લગતાં (પાપની) ધાસ્તી રેહછે· અને બુરા લોકોની અંદર આતમાને લગતું પાપી કામ કરવુંછે· તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો·

૨ જાણવું કે, ભલાં માણસનું કામ આતમાને લગતાં (પાપની) ધાસ્તી રાખવાનુંછે. અને બુરા લોકોની અંદર આતમાને લગતું પાપી કામ કરવુંછે. (જેને સારૂં) પેહુલ્લાને બદનની અંદર

તેને લગતો વીચાર પેવસ કરી તનની સલાંમતીને સારૂં રવાંનની
યાદ રાખવી—ખોદાની તાબેદારી કરવી—બદનના ઘણાજ હાજતમંદ
ભાગોને માટેના ભેદ ભરેલા વીચારો જબાંનની મારફતે જાહેર
કરવાછે. જેઓ બુરા છે, તેઓને તેઓના પેદા કરનારથી હાજત ૩
અને પોતાની જાતને મીનોઇ દુનીઆંમાં છુટકારો મેળવવાની ઉમેદ નથી.
તેથી તેઓ પોતાનાં રવાંનને માટેની એકીનદારીના વગર વીચારને લીધે
તનને લગતા છુપા જોસ્સાઓની અસરથી બુરી કઉઅતવાળા થાએછે.
રવાંનને લગતી નેકી અને હકુમતના વીચારથી માણસ પોતે (દોજખથી) ૪
છુટકારો મેલવનારૂં છે. અને દેવોની દાંનાઇથી આદમી સઘળા બુરાઓનાં
ચહડતે દરજ્જેના કઉઅતવાળું તથા પુરતું દુખ દેનારૂં બનેછે. માણસને ૫
યજદોની મદદથી અકલને લગતું દેખાયછે—(અને) (તેનાં) દીલને કઉઅત
મલેછે. તથા લોકોના ફાએદાને માટે હીમતથી બોલવા શારૂ (તેની) જબાંન
ખોલ્લી થાએછે અને તેથી દેવોને ગમગીની તથા બુરાઓને દુઃખ પોહચેછે.
યજદોને લગતી દાનાઇથી (માણસ) નામને જેબ આપનારૂં તથા નેકીની
ઇજ્જતવાળું અને દાદારની ઇચ્છાના સારા વચનવાળું બનેછે.

(૩૯૧) મજદીઅસની દીનનો સંબંધ ધરાવનારો શખ્સ, અશોઈ (યાને નેકી) ની હકુમતને પાએદાર રાખનારો અને બુરી દીન સાથનાં ઈમાનને નાબુદ કરનારો છે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, આએ વસ્તુથી (યાને મજદીઅસની દીનનો સંબંધ ૨
રાખવાએ અને બુરી દીનના એતેકાદથી દુર રેહવાએ) આદમી ઉલટ-
વાલું—આએ દુનીઆની આબાદી—જીનનત—ચાલાકી—દબદબો—
ભલી ઇચ્છા અને સુખને મેળવનારૂં થાએછે. જે કોઇ તેહની (યાને મજદી-
યસની દીનની) હકુમતના સંબંધવાળું હોએછે, તે મજદીયસની દીનને લગતી
ઘણી લાએક ભલી શકતી મેળવેછે, જેવી કે નીતી—આબાદી—સુધારો—
જેબ—ચાલાકી—દબદબો—ભલી ઇચ્છા અને સારાં સુખને લગતી. આએ
દુનીઆંનો દસ્તુર હાકમની માફક આદમીઓને ધેરમી—સુધરેલાં—

જેબદાર—ચાલાક—દબદબાવાળાં—ભલી ઇચ્છાનાં—અને સુખવન્તાં કરેછે. અને તનની અંદરના હાકમ (યાને રવાંન) ની હકુમતને ઉલટ આપતો રહેછે. મજદીઅસની દીન એ રયતનાં રાજની કઉઅત છે. જે રાજ કેટલેએક દરજજે મજદીઅસની દીનની કઉઅતવાળું હોએછે, તે રાજ ચહડતી પદવીનું—અને રાજને કાએમ કઉઅતથી શુધારનારૂં છે.

૩ બુરી દીનવાલાઓનું બલ લોકોને પોતાનું વેર લેવાની લડાઇ કરવા સારૂ ઠગવાનું છે. તેથી તે રાજે પોતાની રઇઅતને શુધારવી અને લોકોને છુટાપણાથી ચલાવવાં તથા જે લોકો નાલાએક અને ધીકારવા જોગ હોએ તેઓને જેબદાર—શુધરેલા—ચાલાક—ભલી ઇચ્છાવાળાં અને સ્તુતી કરવાજોગ સુખવન્તાં કરવાં. તથા તે લોકોનાં જંગલી—કંગાલ અને નગ્નપણાંવાલા બદનને ઇજા પોહચવાથી સુધારવાં.

૪ જો સખતી ઉપજાવનારાં અને હાંણી પોહચાડનારાં ફાડી ખાનારા જાણવરોથી દુનીઆંને સુધારવી હોએતો, રાજની તરફથી હમેશાં જેમ જોએ તેમ દુનીઆંનો સુધારો કરવા સારૂ ઉલટવાલી ઇચ્છા રાખવી.

૫ માણસની દુનીઆમાં ખેરખાહી તથા સુખ, જેથી તેને મેહનત પડતી હોય, તે સખતીઓને દુર કરવાથી છે. દુનીઆંમાં તે બુરી દીનવાળાઓની હકુમતને તાએબેની રઇએત સખતી ભોગવનારી અને છુટાપણાં વગર નાતવાંન થાએછે. અને તેથી તે હકુમત કેટલેએક દરજ્જેની મોહતાજદાર રહેછે, તેને પાછી સુધારવી તેથી બુરી દીનના એબવન્તા તરીકાનો સંબંધ દુર કરવાએ, તેમજ બુરી દીન સાથે એક મળતા રેહવાથી દુર રેહવાએછે. કારણ કે આદમીઓને રાજની ઉપર ફાવવું અને રઇઅતને રાજને તાએબે નહી રેહવું અને દુનીઆંમાં રાજને કેટલીએક વખત ધ્રુજાવવું, કેટલાએક આતમાને ઠગનારા—અને દુઃખ ઉપજાવનારાઓથી હોએછે. દુનીઆંમાં બુરી દીનવાળાઓથી સંકટછે. માટે લોકોએ તે દીનને છોડી દેવી. કારણકે સંકટથી ફાડી ખાનારાં જાનવરોબી બેજાંન થાએછે. સઘળા સંકટવાળા લોકોથી બુરી દીનની હસ્તી છે. અને તેવું રાજ રઇઅતને નકાંમું થાએછે. અને તેને લગતી હકુમતનો ઘટારો થાએછે.

(૩૦૦) હયાતી ધરાવનારાઓની હકુમતનાં મકાંન વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

૨ જાંણવું કે, હયાતી ધરાવનારાં આદમીઓની હકુમતવાળું મકાંન, તે આદમી (સવાબે કરી) ચહડતે દરજેનું હોવાથી તથા તેના આતમાનો દોજખથી છુટકારો થાઇને તેને હમેસ્તગાનમાં તેને પોંહચવાથીછે.

૩ બીજો એથી ચહડતો દરજો ગેબી યજદોની સાહેતાથી હમેસ્તગાંનમાંથી તેને બેહશતની અંદર પોંહચવાએછે.

૪ તરીજું સરવેથી ચહડતે દરજજેની હકુમત અમેશાસ્પંદોની સાહેતાથી બેહશતની અંદરથી ગ્રોથમાનમાં પોંહચવાએછે.*

* * *

(૩૦૧) યજદાંના નેક પ્રતાપથી તથા તેની મેહરબાનગીથી, હાકમોની સાથે આદમીઓના સંબંધનું રેહવુંછે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

૨ જાણવું કે, યજદાંના નેક સાયાથી અને તેની મેહરબાંનગીથી સારી હકુમત કરનારો પાદશાહ યજદાંના સંબંધવાળો રેહછે. અને યજદાનો સંબંધ રાખવાના સબબને લીધે તે (પાદશાહ) ની રઇઅતને તેની તરફ યકીનથી ટકી રેહવુંછે. અને વલી તેઓની જાતને તથા માલમતાને ઇનસાફી હાકમોની આગળ દીલોજાનથી રાખવી યજદાંના નેક પ્રતાબથી છે. તેમજ તે પાદશાહ યજદાંની તરફની મેહરબાંનગીવાળો યજદાંના સંબંધથી છે. જે પાદશાહ ઇનસાફવાળો છે, તે યજદાંના નેક સાયાવાળો અને ખોદાની મેહરબાનગી મેળવેલોછે. અને તે (પાદશાહ) તેની રયતની જાત—તથા દોલતનો ઉપરી છે. અને દુનીઆંના લોકો ઘણાં ફાએદાવાળાં તેની દીન અને તેના હોકમને માનવાથી હોએછે.

---

* આએ લખાણ ઉપરથી આપણને ખોલ્લી રીતે જણાએછે કે, એક રવાંન તેની પાછલ થાએલાં સવાબનાં કામેઃથી દોજખથી છુટીને હમેસ્તેગાંનમાં જગો લીએછે. અને તેથી વધારે સવાબ તેની પછવાડે થવાએ હમેસ્તેગાંનમાંથી બેહશતનાં મકાંનમાં જાએછે. અને તેથીબી તેની પછવાડે વધારે સવાબનાં કાંમો થવાથી તે બેહશતની અંદરથી સરવેથી ચહડતે દરજેનાં ગ્રોથમાનની અંદર જાએછે.

૧ (૯૦૧) આદમીઓમાંનાં દાનાઈવાળાં (આદમી) ને ખોદાતાલાની તરફથી યજદોની મારફતે યજદી દોલતનું મલવુંછે અને બુરી દાનાઈવાળાં આદમીને તેનુ મલવું નથી· તેના સબબ વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો·

૨ જાણવું કે, આએ દુનીઆનાં લોકોમાં દાંનેશમંદ આદમીને
કેટલીએક વખત તેની હયાતીને માટેની ફાએદાવાળી દોલત
યજદોની તરફથી મલેછે. અને યજદોથી તે નહી મલવાએ અહડતે
દરજજેનો ભલો વીચાર તથા કેટલેએક દરજજેની દોલત
આદમીઓને મલવાનો તથા તેની દોલતને લગતાં મુખ્ય કામનો અટકાવ
કરેઆમાં આવેછે. અને તેના આતમાને કઉઅત મળવાના ખોરાકની
મદદને માટેનો વીચાર, (યજદોના) મેલાપ વગર (પોતાની) ઇચ્છાથી માણસને
આવતો નથી. અને તેને લગતી જે દોલતથી તે શખ્સને તાકત છે,
તે તાકત વગર તથા તેને લગતી ઇચ્છા વગર તેને ઉતરતી હાલતે
પોંહચવાનો વીચાર આવવોછે. આદમીના આતમાને માટેની સઘળી
દોલત જે યજદોથી છે, તે તેને નહી મળવાથી, સંતોશ અને કરારવાળું
૩ સુખ તથા શુકરગુજારી તેને હાંસેલ થતી નથી. વળી આદમીઓની
અંદરનાં બુરી બુદ્ધીવાળાં આદમીને આએ દુનીઆંને લગતા યજદોથી
(યાને આસમાની સેતારાઓથી), ઘણીએક દોલત મળવી જોઇએ તેમ
કેટલીએક વખત તેને તે મળેછે. પણ તેથી મીનો યજદોના વખતસરના
વીચારનું આદમીની અંદર પોંહચવું થતું નથી. તેને લીધે હમેશાં યજદોની
તરફની આતમાને માટેની દોલતનું આદમીને મળવું દુઃખ અને
સંતાપભરેલું થાએછે. અને તે નહી મળવાથી આતમાની સક્તિ નારાજ
અથવા વગર સંતોષની રેહછે.

૪ આએ ઉપર જણાવેલા સસબનાં કાંમને લીધે, સઘળાં ગણીયાંણી આદમીઓ યજદોની મદદથી સારો બદલો મેળવવાને લાયકનાં તથા સારો બદલો મેળવવાની ઉમેદવાળાં રેહછે. અને બુરી બુદ્ધીવાળાં આદમીઓ નેક બદલો મેળવવા સારૂં વગર લીયાકતનાં તથા વગર ઉમેદના રેહછે.

* * *

(۳۵۳) અપ્રમાણીક તથા એબવન્તાં માણસના સંબંધવાળી ઈચ્છા વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

૨ જાંણવું કે, માણસની પ્રમાણીક ઇચ્છા, પોતાની જાતને માટેનાં લાએક અને પાએદાર દરજાવાળાં કાંમ કરવાને માટેની છે. અને તે પાએદાર દરજાવાળાં સઘળાં કાંમો સવાબે કરીછે. અને તેથી આતમાને લગતો સંતોષ અને તેને લગતો સામાન મેલવવાની કોશેશ કરવીછે.

૩ અપ્રમાણીક (માણસ) ની મુખ્ય ઇચ્છા, વગર જોવે પોતાને નાપાએદાર વસ્તુની તરફ લેઈ જવાની તથા પોતાની જાતને નાપાએદાર સીનગાર તથા દરજો આપવાની છે. પાપને લગતી દરએક વસ્તુ આતમાને સારૂં વગર સંતોષનો અને લોભને લગતો સામન મેલવવાનીછે.

૪ એબવન્તાં (માણસ) ની મુખ્ય ઇચ્છા, પોતાની જાતને પાએદારીને માટે ચહડતા દરજાને લાએકની બનાવવાની નથી. પણ દરજાવાલાં સવાબનાં કાંમની ઇચ્છાને થંડી કરવાનીછે. અને તે (ઇચ્છા) આલસાઈનાં મુલવાળી હાંણી પોંહચાડવાને લગતી (યાને પાપની) જે દોલત કેહવાએછે તેને લગતી છે.

(۳۵۴) જમસેદે આદમીઓને આએ (યાને નીચે જણાવેઆ પરમાણેની) નસીહત કરેલીછે તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો· ૧

જાણવું કે, પાદશાહ જમશેદની આદમીઓને આએ (યાને નીચે ૨
લખી જણાવેલી) સીખામણ છે. એક પોતાના પેદા કરનારની તરફ ધીકાર ૩
બતાવવાનો પસ્તાવો કરવો. બીજું એ કે આવતી દુનીઆમાં તમોને ૪
ચહડતી દરજજેનાં સુખની મદદ મલે તેને સારૂં જે કામો છે તે સવાબનાંછે.
તરીજું—જો તમારી ઇચ્છા આએ દુનીઆંને લગતી નોકસાનકારક દોલતને ૫
સારૂં રાખશો તો તમોને બુજોરગી અને આબરૂ મલવાની નથી. ચોથું ૬
એકે તમારો ખવાસ દાનાઈવાળો તથા તમારી જબાંન સાચું બોલવાને લગતી

૭ હોશે તો, તમારી કીરતી પાએદાર રેહશે અને વધતી જાશે. પાંચમું—તમો
આદમીઓ જુઠું મુતલક બોલતા માં, કારણકે તેથી તમારી કીરતી ઝાંખ મારે-
૮ લી અને વગર ઈજતવાળી થાશે. છઠું—સઘળાં આદમીઓને યજદોની સાહે-
તાથી આવતી દુનીઆંમાં પોંહચવું છે. જો યજદોનો સંબંધ આદમીની સાથે
રેહતો નથી તો તેને મીનોઇ દુનીઆંમાં પોંહચવું નથી. તેને બેહશતની
અંદર જવાનો રસ્તો યજદોની નેક કઉઅતથી દેખાએછે. એટલેજે માણસ
તેથી ગુમારાહ તથા ખરાબ અવસ્થાવાળું બનતું નથી. કારણકે જેઆરે
જમશેદ (દેવોથી) ગુમરાહ થયો અને હકુમત જવાનાં સુખને પસંદ કીધું,
ત્યારે તેનાં સવાબને લગતું પાએદાર (સુખ તેથી) જતું રહીઉં. જેથી
કીર્તીને જાળવનારી સાચું બોલનારી જબાનને કીરતીને હાંણી પોંહચાડ-
નારાં જુઠું બોલવામાં તેણે વાપરી હતી. જયારે તેણે તેને નુર અને
રોશની બખ્સનાર પેદાના કરનાર અને બરદાસતના કરનારા ખોદાતાલાની
તરફ અભીમાન બતલાવીઉં, ત્યારે તેથી મીનો યજદોનો તેની સાથનો
મેલાપ દુર થયો હતો.

૧ (૪૭૭) ખોરહને જાલવી રાખનારી તથા ખોરેહને હાંકી કાહડનારી વસ્તુ વીસે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો·

૨ ખોદાનો દરએક બંદો તે કીરતી બખ્શનારા ખોદાતાલાનો વીચાર
રાખવાથી, પોતાના આતમાને જાળવી રાખનારોછે. તેથી હયાતીવાળાં
ઈનસાનોએ તે દાદારનો આભાર માનવો તથા પોતાનાં ઉદીઓગમાં
ઉલટવાન રેહવું સજાવારછે.
૩ ખોરેહ હાંકી કાહડનાર—આતમાને બખ્શનારનો ધીકાર કરવા
એ તથા તેનો આભાર વીસરી જવાએ અને પોતાના ઉદીઓગથી
પાછું રેહવાએછે.

* * *

PRESENTED
BY THE TRUSTEES OF THE PARSEE PUNCHAYET
FUNDS & PROPERTIES FROM THE SIR JAMSETJEE
JEJEEBHOY TRANSLATION FU

(۳۰۶) (ઈનસાંનનો) આતમા તેની દેહનો માલેક અને તેને સહમજ આપનાર તરીકે છે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, પેદાના કરનારે (યાને દાદારે) કામને સારૂ પેદાએશને ૨
પેદા કરેલીછે. અને દરએક પેદાએશને તેનાં કામથી દેખઇતી બનાવેલી
(યાને પ્રકાશવન્તી કરેલી) છે. અને તે કામને પેદાએશની અંદર ચાલુ
રાખનારો તેની જાતને લગતો આતમા છે. તે આતમાથી બદનવાળાં
(ઇનસાન) ને તેનાં કેટલાંએક કામો ચલાવવાની સહમજ મળેછે. અને
આદમીને (આએ દુનીઆમાં) પોતાને ચલાવવું તથા પોતાને સુધારવું
તે (આતમા) ને લગતી દાનાઇવાળી કેટલીએક જાતોમાંની એક જાતથીછે.
અનેતે દાનાઇવાળી એક (અહુરમજદ) ની જાત છે, તેનીથી કેટલાએકો
દાનાઇવાળા છે. જે પ્રમાણે એક શખ્સ એક ઘરથી ઘણાં ઘરવાળો—એક ૩–૪
મોહલાથી ઘણા મોહલાવાળો—એક ગામથી ઘણાં ગામવાળો—એક ૫–૬
શેહરથી વધુ શેહરવાળો અને એક કેશવરથી ઘણા કેશવરવાળો થાએછે. ૭
જેમ હફ્તે કેશવરની જમીન તેની ઉપર હીલચાલ કરનારી શુધરેલી ૮
દાંનેશમંદ પેદાએશથી છે, તેમ સઘળી હફ્તે કેશવર જમીનના કેટલાએક
દાંનાઇવાળા લોકો સારા પ્રતાપથી પેદાએશનો શુધારો કરવાએ તે દાદારની
પેદાએશ તરીકે છે. અને તે કામનો અટકાવ થવો, સઘળાં આદમીઓના
ઉપરી તરીકેની એક જાતથી (યાને બુરા ધરમગુરૂ તથા પાદશાહથી) છે.
જેમ એક પુરૂથવીથી હફ્ત કેશવર જમીનનાં મકાનોનું બંધારણ છે તેમ
(એક મુખ્ય પુરૂશથી ઉલટા વીચારનો લોકોને આધાર મલવોછે.)

(۳۰۷) હુકુમતની કણીઅત આદમીઓને ફાએદા તથા તેઓને નોકસાંન કરનારી છે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, એબ આપનાર (એહરેમન) ને લગતાં આદમીઓની ૨
અંદર (એહરેમનનું) ભેલાણ થાએલું હોયછે, તેથી તે આદમીની અંદર
તેના આતમાને ખરાબ કરવા સારૂ એહરેમનને લગતો લોભ આપેઆમાં

આવેલોછે. તે લોભથી આતમાનો બચાવ કરનાર તરીકે (માણુસની
૩ અંદર) દાદારની તરફની અકલ છે. લોભ પાપીને લાએકનો જેટલો જોઇએ તેટલો સામાન મેળવવાને લાએકનો છે. અને તેથી તે પાપી દોલત તથા હકુમતને મારેનો સંબંધ ધરાવેછે. અને લોભનો જોર વધારે હોવાએ તે આદમી ખોદાઇ નુર (યાને આતમા) નો સંભાલ કરવા સારૂ ખોદાઇ બુધ્ધીને મારે ઘણું ઉમેદવાર રેહછે.

૪ જેઆરે આદમીની અંદર લોભ જેવી જોઇએ તેવી હકુમત તથા દોલત વગરનો હોએછે, તેઆરે તે પ્રમાણીકપણાને તાબે રેહછે. અને તેથી આદમીની અંદર ખોદાઇ નુરનો સંભાલ કરવાને મારેની ખોદાઇ બુધ્ધી હમેશવેર રેહછે. અને તે લોભ તેથી ટુટેલો થવાએ, પેલું આદમી ફાએદાકારક હકુમતવાળું તથા નફાભરેલી દોલતવાળું થાએછે.

૫ જો આદમીની અંદર ચહડતે દરજજેના સંબંધવાળી લાએક કઉઅત હોએછે, તો ખોદાઇ અકલ સેવટ સુધી તેમાં રહે, અને તે તેને ઘણી કઉઅત બખ્શેછે, અને તેને નુરી બળવાળું કરેછે. જાંહાંસુધી જેટલી જોઇએ એટલી ખોદાઇ બુધ્ધીનું બળ તેમાં હોએછે, ત્યાંસુધી તે આદમી ખોદાઇ નુરનો તેને લગતા યજદોની તાબેદારીથી સંભાળ કરી સકેછે. પણ જેઆરે તે આદમી અપ્રમાણીક (એહરેમન) ને લગતી હકુમત અને દોલતથી અનીતીવાંન થાએછે, ત્યારે તેની કીરતીવાળાં ખોદાઇ નુરને હાણી પોહચેછે અને તે આદમી અપકીરતીવાળું થાએછે. અને તેને લગતી હકુમત તથા દોલતને જવાલ પોંહચેછે.

૧ (૩૦૮) આદમીના આતમાને મારેનું કામ આદમીએ પોતે કરવું, અને જે કામ આતમાની વીરૂધનું હોએ તે કામને તેણે છોડી દેવું (સજાવાર છે). તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, આદમીના આતમાને મારેનું ચહડતે દરજજેનું કામ આદમીએ પોતે કરવું જોઇએછે. જે કામ આતમાને મારેનું હોએ અને જો આદમી તે ન્હી કરે, તો તેને મારેનું તે કામ બીજો કોઇ શખ્સ

તેને સારૂં કરી સકવાનો નથી. એ વીસેનો વીગતવાર ખોલાસો એ છે ૩
કે, અજલનો ઉપરી માણસનાં રવાનને ગુનાહથી દુર રેહવા અને
સવાબનાં કામ કરવાને મારેનો માણસની ગરદનમાંનો ફાંસો નાખી દેવા
દેતો નથી. (એટલે જે આદમીની ગરદનમાં ઉપલી બાબત વીસે
નાખેલો જે બંદ છે, તેને સવાબનાં કામ કરવાએ તેની ગરદંનમાંથી
પડવા દેતો નથી.) અને જમ તે આદમીને મોતના બાહાનાંથી તુરત
મારી નાખીને (આએ દુનીઆમાંથી) ઘસડી લેઇ જાએછે. એટલેજે
અજલનો ઉપરી તે બંદથી તેનાં રવાનુને દોજખ તરફ ખેંચીને લેઇ
જાએછે.* અને ત્યાં રીસ્તાખેજના વખત સુધી તેને સજા ભોગવવી—
દુખી થવું અને ઘણો સંતાપ ભોગવવોછે. અને તે હાંણી પોંહચવા
જોગ બદનવાળા રવાંનને દોજખથી છુટવું અને ઉંચે દરજજેનું
શુખ મેળવવું તથા રાહત પામવી અને ખુશી થવું અશો લોકોની સાથના
સેવટનાં ઇમાને કરી છે. તેને સરવેથી નીચાં મકાંનની અંદર સગાં- ૪
વાહાલાંથી જુદું રાખેછે. તે (આદમી) પોતાના આતમાને તે મકાંનમાં
એખલું અને તાબેદાર વગરનું રાખેછે. જેમ આએ દુનીઆંમાં હકુમત
દોલત—મોરાદનું મેલવવું અને ખુશી માણસથી જતી રેહછે, (અને
તે એખલું રહેછે તે પ્રમાણે.) જે આદમીના ઉપરી લાએક યજદો છે,
તેઓ યજદોની ઉપર એતેકાદ રાખવાથી આએ પ્રમાણેનું હોએછે કે,
તે આદમીની યજદો એટલી તો મદદ કરેછે કે, ગોએઆ તેઓથી તે
ભલાઇવાળું અને ઘણું ફાએદાકારક થાએછે.

(૩૭૧) ખોરેહવાળા દાદારની કીરતીનો એનાદર કરવાએ, (માણસની) કીરતીનું દુર થવું છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, દાદારે (પોતાની) પેદાએશને કામને સારૂં પેદા કરેલી છે, ૨
માટે યજદાની મદદથી તે પેદાએશ દાદારને લગતાં સારાં કામ કર-

---

* વંદીવાદની ૧૯ મી પ્રગરદના ૨૯ માં ફેકરામાં પાક દાદારે જણાવેલુંછે કે જે આદમી પાપી હોએછે અને તે પાપનું નીવારણ કરીઆ વગર આએ દુનીઆં છોડી જાએછે. તેનાં ગલાંમાં કુદરતી એક ફાંસો રહેછે તે ફાંસાથી પેલાં પાપી રવાંનને 'વીજરેશ'. નામનો દેવ દોજખમાં ધસડીને લેઈ જાએછે.

નારી છે. (માણસની અંદર) કામનું ચાલુ રેહવું આતમાને લગતા ઉદીઓગને
૩ લીધે છે. ઉદીઓગ એ પોતાના આતમાને ખોદાતાલાના તાબેદાર
તરીકે વીચારવામાં છે. ઉદીઓગથી પેદાના કરનારનાં કામનું ચાલુ
રેહવું છે. અને પેદાના કરનારને લગતું કાંમ તે સાહેબની ઇચ્છાને
સહમજીને કરવાનું છે. (એટલેજે કીયું કામ કરવાથી દાદારની તરફથી
તેને આએપત મલશે તે ઇચ્છા જાણવા પછી તે કાંમ કરવાનું છે.)
૪ જેઓ ઉલટો ઉદીઓગ કરવાએ, તે (પેદાના કરનાર) નો અનાદર
કરનાર છે, તેઓની કીરતી જતી રેહછે. અને તેથી દાદારનાં કામથી
આએપત મેળવવાની તેને માટેની ઇચ્છા દુર જાએછે.

૧ (૩૫૦) ખલકની પાસબાંની અને સંભાળ કરવા વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, આતમાને બખ્શનારો દાદાર, પોતાની પેદાએશને લગતા
દરએક આતમાનો સંભાળ કરનાર, તે પેદાએશની તરફના આતમાને
૩ લગતા સાચા પેઆર—સ્તુતી અને આભાર માનવાથી છે. પણ જે કોઇ
તે આતમાને બખ્શનાર (દાદાર) ની દોસ્તી—સ્તુતી અને આભાર
માણવો વીસરી જાએછે, તો તેના વગર સંભાળ કરવાજોગ આતમાને
(સંભાળ વગર) છોડી દીધામાં આવેછે. અને તેના (ઇઆને દાદારના)
વગર સંભાળે તે આતમાને તેનો સંભાળ નહી થવાએ દરૂન તેને
નોકસાંન કરેછે. અને તે ખરાબ થાએછે તથા તે આતમાને દરૂજનાં
કામથી હાણી પોંહચેછે.

૧ (૩૫૧) આદમીની ચહડતે દરજજેની તથા ઊતરતે દરજજેની કીમત વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાણવું કે, આદમીની કીમત તેના આતમાને લગતી કેટલીએક
દાનાઇથી છે. અને તે આતમાને લગતી દાનાઇ તેના કેટલાએક સારા
ઉદીઓગથી છે. તે આતમાને તેને લગતો સારો ઉદીઓગ બતલાવનારી

દાનાઇ સરવેથી ચહડતે દરજ્જેના તેના ઉપરી યજદોથી તેને મલેછે. અને
તેથી તેની પોતાની કીમત ગણાએછે. જે પ્રમાણે એક અશો મરદની
પાણી—જમીન—ગોસ્પંદ અને જાંડપાણુથી ચહડતે ઉતરતે દરજ્જેની
કીમત છે. અને તેનાં મધ્યમ કામ પાણી—જમીન—ગોસ્પંદ અને ૩
ઝાડપાણુની બરાબરનાં છે. અને પાંણી—જમીન—ગોસ્પંદ અને જાડ-
પાણુથી ઘણી વધારે મોટાઇનું કામ, આસમાંન અને જમીનને લગતી ઉલટી
ચાલથી (દુનીઆંને) એક ત્રતીયાઉન્સ હાણી પોહચેલી હોએ તેને તોડવાએછે.
અને તેની બેત્રતીઆઉસને લગતી કીમતવાળું કામ, જાનદારોને વગર ૪
મરકીના તરીકાઓથી ઉધારવાનું છે. અને સરવેથી કીમતી કામ જેમ ૫
ભલી દીનની અંદર અશો મરદ અને નેક હકુમતવાળા પાદશાહની તરફ-
થી (દુનીઆના લોકોની) સઘળી રીતે પરવરશી કરવાનુંછે તેને ગણેલુંછે.

આદમીની નીચ હાલત, તેના આતમાને લગતી નીચ ઇચ્છાથી ૬
તથા તેના આતમાને લગતા કેટલાએક ખરાબ ઉદીઓગથી છે. માણ-
સને ખરાબ ઉદીઓગ બતલાવનાર, તેના આતમાના આરામને ખરાબ
કરનારો ઉપરી (યાને એહરેમનનો ઉલટો વીચાર) છે. જ્યાંસુધી
આદમીના આતમાને લગતી હમેશગીની અકલનું તેથી દુર રેહવુંછે,
ત્યાંસુધી તે આદમીને સારૂ નીચ દરજ્જેની કીમતવાળો અસબાબ છે.
જે (આદમીઓ) દુનીઆંની કઉઅંતને પોતાનાં ઉલટાં કામોથી હાંણી ૭
પોહચાડવાનારાંછે, તેઓનું બદન વગર આબાદાનીના કામોએ કરી વગર
જીંદગીવાળું છે. અને રવાન સરી ગએલું હોવાને લીધે દોજખી છે.

આએ પુસતક સાતમાને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું ગુજરાતી શુદ્ધી પત્રક.

સફે.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૩૮૭	૧૪	ક્યાં	કાયા
૩૯૭	૧૫	ગાલિઓ	ગલણાં
૩૯૭	૨૮	ઉલટા	ઉલટો
૪૦૨	૩	દુનીઆંનો	દુનીઆંનો માલિક
૪૦૬	૫	નહી ?	નહી.
૪૧૦	૮	એ	એક
૪૧૦	૧૨	..	ક
૪૧૧	૨૭	પ્રમાણીક	અપ્રમાણીક
૪૧૨	૨૫	મકાનમ	મકાનમાં
૪૨૦	૨૩	લશકરવાલો, છે	લશકરવાલો છે,
૪૩૬	૪	(માણસને)	અને (માણસને)
૪૩૬	૪	આદત	દેવની આદત
૪૫૪	૨૪	સસબ	સબબ

CONTENTS.

PAGE.

The wisdom of the Mazdayasnian faith is for the knowledge of men... 425
God gives mortal strength to the soul according to its origin 425
About those that are connected with God before and after creation... 426
About the man who does heavenly and about him who does hellish things 426
About the families that are to attain royal power and those that are to lose it 427
The soul of man recognizes the value of prayer to God 427
The distinguishing signs of a pious and a sinful man 428
What families of kings are the reformers of men and the whole world? 428
The kings that rule very well and those that rule very badly 430
How does man become powerful and how he becomes mortal? during finite and infinite time? 431
What man does not obtain the reward of a virtuous act? 432
The *Devs* are injured by men owing to the spread of the knowledge of the faith brought by king Jamshid 433
The ten good commandments of king Jamshid 436
The ten evil commandments of Zohak against those of king Jamshid. 437
The kind rulers of people 539
About giving judgment after due consideration 440
God keeps injurious things away from his Creation 441
About immorality which is of evil origin 442
Vice is not known where people are virtuous 443
The desire of God that men should know Him and the desire of men to know Him 444
Men should save themselves from the five vices of Ahriman which destroy virtue 445

PAGE.

The supremacy over men ... 447

The object of the work of good religion ... 447

The same wisdom which frees men from sin, obtains for them the experience of age ... 448

A man is safe by his faith in the writings of good religion ... 449

About the sinful men who have the wisdom of the immoral Druj ... 449

About the man who inspires zeal for religion ... 450

The ideas of the justice of the judge of this world and of that of the next ... 451

The precepts which concern the safety of life ... 451

The regular virtue ... 452

About the safe life ... 452

The protection and salvation of men ... 453

About the best and worst among men ... 454

About remembering the spiritual Yazads for obtaining spiritual assistance ... 454

The great power of Zohak who injures men's souls ... 455

The Mazdayasnian faith produces virtuous qualities in men, and the Jewish religion produces wicked qualities ... 455

About the king who reformes his subjects for happiness in this life and the next, and about him who injures them ... 456

The friendship of Auharmazd with the first man and about the Yazads who are his messengers to men ... 457

Man is related to the Mazdayasnian faith by obtaining the strength of divine wisdom ... 458

About good and bad origin—man becomes virtuous through righteous zeal and vicious through wicked zeal. ... 459

A fore-sighted man leads men beneficially by his words ... 460

The soul is kept fresh by food and the body is thereby preserved ... 460

About the mortality and immortality of man's life ... 461

The injurious strength connected with death and sin... ... 462

The final victory of Spento-mainyu over Angro-mainyu is owing to his superior strength ... 462

PAGE.

Good men should be preserved from the attacks of evil men and kept in joy 462
About the efficacy of blessings and curses 463
The prince born in wed-lock of royal origin is worthy to fill the throne 465
The eternal joy and sorrow of mortals (men) and the evanescent joy and sorrow of the inanimate creation 466
The final end of good and bad rulers 466
The evidence for the Mazdayasnian faith being the word of God ... 467
The rulers of this world should reform perverts 467
The reasons for man's connection with and estrangement from Yazads and Devs 468
The proper joy of rulers... 469
The strength of the faith always prevails over Ahriman from the beginning to the end 470
The existence of light and darkness 472
The nature of the priest and the ruler of the faith of Auharmazd and of those of the faith of Ahriman 473
Man becomes just and truthful by adhering to the side of Auharmazd, and by keeping aloof from that of Ahriman 473
The origin of the good and of the bad faith... 474
The saviour and the destroyer of souls 475
Three kinds of superior strength in this world 475
About superior and inferior leaders 476
About the nature–foresight–wisdom–gifts–diligence–work–thought–power–and advantages of the Mazdayasnian faith 478
About the chief and leader of the Mazdayasnian and of the demonolatrous faiths 479
The priest is the saviour of every one from sin and the imparter of virtuous religious knowledge 480
The duty of every Zoroastrian to put on clothes and always to have the *Sudrêh* and *Kûsti* 480
The ordinance of the good faith and of the bad 482

PAGE.

What is the proper thing for spreading the knowledge of the faith in the world ? 482
About very good and very wicked men... 484
About those who prefer the faith and dissuade people from sin ... 485
About the three rulers and priests of the evil faith that are to come in the millenian period of the prophet Zoroaster, and the injury to come therefrom three times to the Mazdayasnian faith 485
About the good religion being connected with divine wisdom 486
About good and bad times 486
A good man has the fear of sin; a bad man has it not 487
A follower of the Mazdayasnian faith strengthens the rule of purity and destroys the faith of the evil religion 488
About the abode of mortals 489
The connection between the rulers and the ruled is by the grace and power of God 490
The most virtuous man obtains spiritual wealth from God through the Yazads; but the wicked men do not obtain it 490
The desire of an unconscientious and wicked man 491
The advice of the pious king Jamshid to men 492
About the things that preserve lustre and those that destroy it ... 492
The soul of a man is the lord and director of his life 493
The power of rule is beneficial as well as injurious to men 493
A man should do good works for the sake of his soul and omit those that injure it 494
Man's glory is destroyed by destroying the glory of the glorious Lord 495
About preserving and garbing the world 495
About the superior and inferior value of men 496

(۲۷۵) Exposition in the good religion regarding the fact that there are innumerable forms of the wisdom of the Mazdayasnian religion for the knowledge of man. 1

Be it known that the thing embellished by all kinds of wisdom is the Mazdayasnian faith. And this faith is the sense of a superior order of knowledge for thanking the Creator Auharmazd; and this sense renders all men better versed in the knowledge about the Almighty. 2

A knowledge of the transcendent wisdom of this faith 3
is not possessed by the ordinary learned men. Among the 4
intelligent learned, only those who are most so can under-
stand it. The knowledge within the limit of the (pure)
human reason can be obtained (only) through the wisdom
of the Mazdayasnian faith.

(۲۷۶) Exposition in the good religion regarding the question: By virtue of what origin does the Almighty give strength to the invisible creation? 1

Be it known that God himself the Author of the invisible creation, is the giver to all (earthly) things in an invisible manner of the principle of strength by virtue of its origin (*i. e.* according to its origin). Just as many kinds of clothes are made by spinning and weaving the thread of wool, so the Almighty creates all invisible things and endows them with the seed of earthly strength. The various kinds of earthly strength (*i.e.* existence) are distinguished, just as superior kinds of wool produce superior clothes. 2

1 (۲۷۷) Exposition in the good religion regarding those that were already in existence at the time of the creation (of this world) and those that will be at its end.

2 Be it known that the yazads and ameshaspands (angels and archangels) were created by and were in communion with the Almighty before the creation of this world. The creatures who shall be in communion with God till the end of creation, are those who endeavour to bring about the Renovation of the World (Frashokereti) within the limits of finite time.

1 (۲۷۸) Exposition in the good religion as to who are those that prepare themselves for the highest grade of existence and those that are misled towards the lowest or worst (perdition.)

2 Be it known that he who is obedient to his Creator and
submissive to His commands, who respects the orders of
His vicegerent the king, and who orders his life according to
the precepts of the supreme Zoroastrian religious authority
of his time, is the man who prepares himself for the state
3 of supreme happiness. Whilst he is led to perdition who
does not believe in God owing to his listening to the
temptation of the false religion, who disobeys and is ungrateful
to both the supreme Zoroastrian spiritual and the
temporal authority.

(۲۷۹) Exposition in the good religion regarding the qualities which mark the race and family destined to bear rule among men and the indications appearing when the ruling power departs from it. 1

Be it known that the scions of the family wherein shines the splendour of light, wherein resides divine reason, which is in communion through prayer with God and the angels, are the ones marked out for supremacy (in the state.) They are to have the precedence over high and low, to take care of them, and listen (to their wants and complaints.) They possess great righteous strength. They are to be blessed with abundance of male offspring. Through them mortality decreases in the world. 2

When however supremacy is to pass away from the family, it is deserted by right reason, and is the hotbed of ruinous quarrels. God loves not such a family. It helps for evil the high and the low who are not listened to by it. It is barren of male issue. It is instrumental in increasing mortality among men. 3

(۲۸۰) Exposition in the good religion regarding the soul's belief in the efficacy of prayer to God. 1

Be it known that the man who is far-sighted (who looks to the other world) believes in the efficacy of prayer to God for the salvation of his soul; because he hopes to be saved from damnation by being in the good graces of the Almighty on account of his perfect veracity, his proper sense of justice, his fidelity to his plighted word, 2 his companionship of the wise, and by his wariness in giving out his opinions and thoughts only at the proper time.

1 (۲۸۱) Exposition in the good religion regarding the distinctive characteristics of the good and the bad.

2 There are many distinctive characteristics of the good and the bad whereof virtue distinguishes the former and vice the latter. By the perfect refinement of the spiritual youths (*i. e.* principles *viz.* Bôdh, Akhô, Ravân and Fravâhar) belonging to the soul, the light of virtue shines upon the good man; his species (*i. e.* person) is rendered resplendent by the supreme Head (Auharmazd.) He occupies after death the abode of supreme felicity in the other world.

3 The soul of the sinner is very hardened by the leader (Ahriman) of the infernal host of bad odour. It is revealed that *he* is more powerful among the good on whom angels shed their lustre; he who is distinguished for piety even among the good, prevails over the leader (Ahriman) of the wicked of bad odour. He who is notorious even among the wicked for his vices, is given over to perdition through him (Ahriman).

1 (۲۸۲) Exposition in the good religion about the race of those monarchs in the history of mankind who have been great civilizers and those who have shed a great lustre on this earth.

2 Be it known that all men are descended from

Gayomard. Four noble and auspicious sons were born to Fravâk[1] who civilized the world and was descended from Gayomard. These four were Hoshang, Vôhudâd, Ashôdâd and Tâj. To the house of Hoshang belonged Irach the 3
head of the great civilizing kings of Iran. The venerable 4
king Minochehr was the son of the saintly Neriosang.[2] From 5
this Minochehr of the family of the saintly Neriosang, who rendered the earth illustrious, was descended the venerable

---

[1] According to the Bundahish, Fravak was descended from Syamak, and was the father of Hoshang.

[2] King Minochehr was born of the daughter of Irach and the saintly Neriosang the son of Faridun's brother. Ferdusi has written his father's name in the Shah-Namah as پشنگ Pashang, which may be explained as a misreading, owing to his ignorance of that language, of the word Neriosang in the original Pahlavi. Ferdusi mentions Minochehr in the following verses in his Shah-Namah:

مران لاله رخ راز سر تا بپاي   تو گفتي مکرایرجستي بجاي
چو بر رست و آمدش هنگام شوي   چو پروین شدش روي و چو قیر موي
نیا نامزد کرد شویش پشنگ   بد و داد چندي برآمد درنگ
پشنگ آنکه پور برادرش بود   نژاد از گرانمایه گوهرش بود
کوي بود از تخم جمشید شاه   سزاوار شاهي و تخت و کلاه
یکي پور زادآن هنرمند ماه   چگونه سزاوار تخت و کلاه
فریدون چو روشن جهانرا بدید   بچهره نوآمد سبک بذکرید
مي روشن آورد و فرخنده جام   مراو را نهادش منوچهر نام

King Minochehr being the heir of Irach, his name is thus mentioned with Irach's after that of Faridun in the 28th para. of the Farvardin Yasht:

𐬚𐬭𐬀𐬉𐬙𐬀𐬊𐬥𐬀𐬵𐬈. 𐬁𐬚𐬧𐬌𐬌𐬁𐬥𐬋𐬌𐬱. 𐬀𐬱𐬀° 𐬟𐬭° 𐬫𐬀𐬰°
𐬨𐬀𐬥𐬎𐬱𐬗𐬌𐬚𐬭𐬀𐬵𐬈. 𐬀𐬌𐬭𐬌𐬌𐬀𐬎𐬎𐬀𐬵𐬈. 𐬀𐬱𐬀° 𐬟𐬭° 𐬫𐬀𐬰°

"We remember the holy spirit of Faridun the son of Athvian, we remember the holy spirit of Minochehr the son of Irach."

ancestor of the Kayânian kings, Kaikobâd.[1] Every royal race that shall rule for a long time, shall be descended from these four. And the dynasty that shall flourish in every epoch shall in its form resemble the Kayânian which is one of these four dynasties. Those also who have knowledge about Frashôkart, are of the race of these two kings, Minochehr and Hoshang. It is stated too in the scriptures that he who will reign again at the time of Frashôkart will be of the same Kayânian race, that is Kaikhushru[2] will at that time wield supreme authority over the nations of the world.

1 (۲۸۳) Exposition in the good religion about those kings that are the best of rulers and of those that are the worst.

2 Be it known that the best king is he who is noble in glory, who creates divine faith among the people, who keeps the state ever prosperous, who sympathising with the afflictions of others makes the world happy and looks to the welfare of all, who is the source of delight to others,

---

[1] As it is mentioned above that Kaikobad the chief of the Kayanian dynasty was desended from Faridun, so also in Ferdusi's Shah-Namah he is made to mention this his descent from Faridun in answer to an inquiry from the valiant Rustam.

ز تخم فریدون منم کیقباد   پدر بر پدر نام دارم بیاد
چو بشنید رستم فروبرد سر   بخدمت فرود آمد از تخت زر

Our prophet holy Zarthust has mentioned this Kayanian king's name immediately after Minochehr's as the first of this race, of kings, in the 28th para of the Farvardin Yasht, as follows:

𐬐𐬀𐬎𐬎𐬋𐬌𐬱 . 𐬐𐬀𐬎𐬎𐬁𐬙𐬀𐬵𐬈 . 𐬀𐬴𐬀𐬊𐬥𐬋 . 𐬟𐬭𐬀𐬎𐬎𐬀𐬱𐬍𐬨 . 𐬫𐬀𐬰𐬀𐬨𐬀𐬌𐬛𐬈 ۰

"We remember the holy spirit of Kaikobad."

[2] Mention is made of the prophecy that at the time of Frashokereti or final renovation and Rista-khez King Kaikhushru will reign again, in the Zand-i-Bahman Yasht, the Pahlavi Jamasp-namah and the Bundahesh.

who bestows freedom upon man and shines far and wide by
his philanthropy. The worst ruler is he who has an evil 3
appearance, who loves evil and defends the ways of the
evil doers, who encourages the godless, who keeps the
world in distress, who debases his subject by his rule, who
is the source of all evil and injury, who oppresses others
as well as aids those who oppress the world, who weakens
his subjects but gives strength to his enemies, and who
renders the world helpless through his meanness. It is also 4
said of those wise and far-seeing rulers that they magnanimously
do charitable acts during their rule, they foster
and maintain their subjects like their own children and
raise them to a high level, they render their country
renowned and beautiful, they adorn and embellish their
countries, they subdue and outstrip their foes, they attain
to a high order of wisdom, and practise all the earthly and
heavenly virtues. Whilst bad rulers abuse their authority 5
through mean motives, cause famine and starvation, weaken
the people and tarnish their renown; the country fares
badly under them, and their nobles and courtiers degenerate
and become unhappy. They advance the enemies of virtue
and degrade the righteous, and are wrong in their treatment
of all the people.

(۲۸۴) **Exposition in the good religion as to how man becomes powerful through glorious wisdom about finite and infinite time and how he becomes mortal or suffers pain during finite and infinite time.** 1

Be it known that in finite time (*i.e.* this world) man 2
rises in the scale of existence and becomes glorious through

wisdom. In every matter man becomes able through leading a worthy life. Man is known to be powerful in all things by possessing glorious wisdom. Thus the divine who imparts to all the knowledge of the infinite time pertaining to the holy Auharmazd the source of creation (or the Creator of man), is well versed in all glorious wisdom. And men are enabled by means of this (knowledge) to lead heavenly lives during finite time.

3 The chief sinner (Ahriman) is doomed to suffer eternal pain during infinite time. Likewise the sinner is doomed to suffer pain after his existence in this world during finite time.

1 (۲۸۵) Exposition in the good faith as to expecting rewards for good deeds done.

2 Be it known that there are four cases of expecting rewards for good deeds done, *viz.*

3 *Firstly.*—It is not lawful if without knowing what constitutes a virtuous act one does an act which is not virtuous. But if in this way one does an act which is opposed to the faith he gets no reward whatever for his act.

4 *Secondly.*—One does not get any reward for an unwilling good act which he has done not because he liked it as virtuous but simply because he considered it as somehow virtuous.

5 *Thirdly.*—If a man be capable of doing personally a good act, knowing it to be such and desiring to do it, yet does not do it himself or has it vicariously done for him by another, he gets no benefit out of this act.

6 *Fourthly.*—If a person knowing an act to be virtuous does not endeavour or wish to do it personally as he ought, he gets no credit for the virtuous act done for him or on his behalf. He ought to do willingly and zealously any act that he knows to be virtuous; if he endeavours to do this, he may hope to get due reward for it.

7 Two mental conditions are necessary for a virtuous act: first to know by all possible means what act is virtuous, and secondly to have the love of doing it; so that if a person endeavours by all efforts to fulfil these he gets credit for the virtuous act. Thus it has been ordained in the Avesta that the man who exhausts all possible means of doing virtuous acts, is to be ranked with the greatest heroes.

8 Beside the four rules above given about virtuous acts there are also four things which help in the efforts to do virtuous act, *viz.*, wisdom, desire, ability and faculties.

1 (۲۸۹) Exposition in the good religion about the fact that injury is done by man to evil spirits owing to the frequent declaration to men of the religious commandments originally brought by Jamshid.

2 Be it known that it is owing to the religious commandments of Jamshid that every thing is successfully done, and that Frehibut and Aibibut and their evil deeds are injured. These commandments aim to reform men through divine knowledge. By this divine knowledge they injure the followers of Frehibut and Aibibut who are similarly minded to the evil spirits or Dews. Men always

triumph over the wrong-minded Devs owing to their
3 possession of divine knowledge regarding religion. Men have to overcome vice by religious conduct. Therefore Frehibut and Aibibut should be weakened and men should
4 live righteously. He is the best ruler among men who possesses much of divine wisdom, by which he is able to avoid and expel from everywhere the violent and wrong minded Druj. He leads men on the path of righteousness by courageously having the religion expounded to them through wise and learned divines. Owing to the weakness of the source of all evil (*i. e.* Ahriman) the preaching of divine wisdom removed from all evil, has everywhere good effect upon men. Justice and religion continue to sway the
5 world, and people become better through virture. Under the rule of the kings before the time of Jamshid, owing to the lawlessness of Devs, godliness was weak and wickedness was powerful. The moral standard based on divine wisdom had fallen so low on account of the evil genius of the Devs, Frehibut and Aibibut, that men had become like beasts of prey. Owing to the absence of godly advice they had fallen into evil ways. Frehibut and Aibibut (*i. e.*, dishonesty and wickedness) having completely conquered them they had become lawless; and men sunk in irreligiousness being engaged in mere eating and giving and receiving and other godless things. It then seemed that in this world divine religious knowledge had fled from men and evil inclinations had prevailed with them, that all righteousness had departed from this earth and the wickedness of Frehibut and Aibibut had become deep rooted among men, and that owing to all this the whole world had become
6 vicious and desolate. By the wish of God Jamshid was

placed on the throne especially to prevent men from following the Devs, and to liberate them from the evil ways of godlessness and unrighteousness. Through the divine wisdom of the religion men can see their way to oppose the wicked Frehibut and Aibibut of the Devs; and it is owing to this wisdom that everywhere the Devs are vanquished by men and become helpless and weak. By the splendour 7
of the divine religious wisdom wicked Frehibut and Aibibut are injured, and by this they are to be driven out from the world. And then peace and the brilliance and wisdom of age will become strong in this world which thus will become beautiful and happy and remain so. But when the divine superior dignity and aged experience are withheld from man, he is damned and his wicked race has to move in hell in the shape of Dev. Then he has no power whatever to overcome the Devs. These are rendered helpless and have to retire before the resources of dignified and God-fearing men. When the Devs are in an injured and defeated condition they have to fly helpless from men. Then the evil Dev keeps clear of mischief to men and Fre- 8
hibut and Aibibut are weakened. Then also divine wisdom shines upon men and ideas of righteousness triumph upon this earth, and thus the creation of Auharmazd is kept free from injury and damage. It is expounded in the faith that everywhere in this world the Devs were rendered helpless by the explicit religion of Jamshid.

King Jamshid spread the divine faith among men in 9
order that they may make a beneficial provision for the soul which may have its pabulum in this world as well as the next, and that they may recognise every yazad and ameshaspand, as the religious commandments are the source of

every happiness to men. To keep men from following God and to start wrong notions among them is the eternally irreligious and lawless work of the wicked Frehibut and Aibibut.

1 (۲۸۷) **Exposition in the good religion of the ten precepts of philanthropic Jamshid for the good of men and the ten precepts of Zohak the diminisher of creation against these ten good ones.**

2 Be it known that the following ten precepts were given to men by their well wisher Jamshid, as originating divine wisdom, doing good to men, and as being consonant to religion and the will of God.

3 *Firstly.*—Men should consider and call Almighty God the Creator of this world and One who cannot do it any harm; and all should have faith in Him.

4 *Secondly.*—They should never think of the Dev or Ahriman on account of obtaining things necessary for worldly prosperity.

5 *Thirdly.*—They should think highly of religion among themselves and should trust in it.

6 *Fourthly.*—They should conduct themselves conscientiously in every matter and by such conduct should put Frehibut and Aibibut to shame.

7 *Fifthly.*—They should partake of food with other people in a brotherly manner.

8 *Sixthly.*—The father should encourage his children to receive such education as would fit them later to perform their duties as fathers in their turn.

Seventhly.—Those who deserve patronage (*i. e.* the poor) should be patronised as one's own; and if they are not satisfied with such patronage, then they should be admonished. 9

Eighthly.—In order to be rewarded in the next world, every one, should lay by large quantities of corn in his house for feeding fat men as well as cattle. 10

Ninthly.—People should be admonished to remove to a distance from the house dirt arising from keeping birds sheep and goats lest men should be injured thereby. 11

Tenthly.—A sheep or goat should not be killed for food before it reaches the age of four, for it is ordained that their kind should be reared for four years. Therefore they should be allowed during this period to grow in appearance and size; afterwards their number may be diminished (by killing for food). 12

(۲۸۸) **The ten precepts of the priest Zohak of the Hebrew religion who is an injurer of God's world, a diminisher of his Creation, and who is wickedly inclined against the above ten universally beneficial precepts of Jamshid of the good faith.** 1

Firstly.—Against the precept of Jamshid that the Almighty is the creator and protector of the universe, Zohak has called him the injurer of the universe. 2

Secondly.—Against the precept of Jamshid not to look to the Dev as the bestower of worldly prosperity, Zohak has advised men to worship the Devs as bestowers of all worldly goods. 3

4 *Thirdly.*—Against the precept of Jamshid to hold justice as of high import among men, Zohak has spoken against justice and upright decision and has advised people to do injustice instead of justice.

5 *Fourthly.*—Against the precept of Jamshid to behave conscientiously in every matter, Zohak has advised people to act unrighteously and disgracefully in every matter.

6 *Fifthly.*—Against the precept of Jamshid regarding eating with people in a brotherly spirit, Zohak has advised people to be greedy and to lead lives like his own (*i.e.* selfish.)

7 *Sixthly.*—Against the precept of Jamshid to the father to encourage his children to receive such training as would enable them to perform their duties as fathers later Zohak has advised the father to do no such thing.

8 *Seventhly.*—Against the precept of Jamshid to patronise the poor as one's own, Zohak has advised the powerful to deprive such people of their presents and patronage.

9 *Eighthly.*—Against the precepts of Jamshid not to kill for food goats till they had reached a mature age, Zohak has taught people to kill such goats according to the Hebrew usage.

10 *Ninthly.*—Against the precept of Jamshid to remove dirty and malodorous things at a distance from men and cattle lest they be injured thereby, Zohak has specially recommended, according to the Hebrew religion, the bloody sacrifice of godly and pious men before the shrine of Devs.

11 *Tenthly.*—Against the precept of Jamshid to lay by corn in summer and winter for men and cattle, Zohak has advised people to be cruel and revengeful and to slaughter men.

These ten universally noxious precepts of Zohak given 12
against Jamshid's ten beneficial precepts were ordered by
him to be well written out and preserved in Jerusalem as
a religious work. The Jewish Patriarch Abraham who 13
came after him followed his precepts. And people came 14
to look upon these precepts of the religion of Zohak[1] as the
work of the Prophet Abraham who was to come at the end
of the world. The words received from Zohak were ordered
to become current among the people. Thus every one of
the Jewish race and faith came to look upon Zohak's religious words as meant for himself and to believe in them.

(۲۸۹) Exposition in the good religion about the rulers of men and those who benefit them by their rule. 1

Be it known that those are the rulers of people who 2
have the good-will of God and the strength coming
from wisdom: a ruler of this character among men was
Thrita[2] of the family of Sam. In this way just rulers

---

[1] Zohak is thus mentioned in the sacred Avesta, Yasna, Chap. IX. Sec. 8.

"Faridun killed the malignant and sinful Zohak of three faces (*i.e.* a liar), of three heads (*i.e.* violent and obstinate), of six eyes (*i.e.* greedy), of thousands of evil designs, possessed of the great evil powers of the Dev and the Druj."

[illegible]

[2] Thrita was the son of the valiant Sam who was fifth descent from king Jamshid. It is said in the sacred Avesta, Yasna Chap. IX. Sec. 10, that Thrita having performed the Hom and Yazashna ceremony and asked of God to grant him male children, he was blessed with two renowned sons, one the just Urvaksh and the other the valiant hero Kershasp. Our Mobeds in their recital of the names of the illustrious dead, call Sam by the name of "Sahem" and Thrita by the names of "Asrat."

[illegible]

have been called in the Avesta the lords of all men with bodies (*i. e.* mortals); and this means that they have complete authority over men. Just as God is the protector and by his good deeds the adorner of all men, so also He is the earthly king of all mortals. And every man can be the lord of his race. The reason of giving a man ruling power over his race is that by ruling over his fellow-creatures in a just manner he may lead them wisely, and may prevent them from going wrong by training them up to resist evil temptations; so that every one may be able to participate in the happy Frashokant (*i. e.* final reform) and may be governed in this world in the happy manner which is to come at the time of the final Doom. Owing to which the earthly king may become such a beneficent ruler over men's houses, villages, cities, and the whole world in the capacity of the omniscient, all-powerful, all-protecting God's representative, as He Himself is the benignant Lord of all
3 his creation. It is the duty of the king to look well after the good of his subjects, and this duty is very virtuous as that of Jamshid the good monarch of this world. But if the king be a great evil-doer, he has the name of a bad monarch like Zohak.

1 (۲۹۰) Exposition in the good religion about giving our judgments thoughtfully and justly.

2 Be it known that a man should not unless injured go
3 as a plaintiff to any one for justice. If a man complain before a judge of having been injured by a minor there should be discussion before giving judgment and the minor should be protected from all possible harm.

That woman should be considered free and innocent 4 who has committed adultery with a stranger but who is proved to have received no aid from other people to save her from the faithless man; the reason being that she had received no help to resist the evil act forcibly done. If she be an unmarried woman and become a mother through such an act, great regard must be had for her reputation and modesty and her child should be held as born in wedlock or through khetiodeth.

(۲۹۱) Exposition in the good religion regarding the power of the All-merciful God to suppress any thing which is injurious to the universe where it may exist. 1

Be it known that God is intimately connected with 2 the world and is kind to it as to his own born child. As a father does not injure his child and wishes that it should not commit any sins and should be virtuous, so God does good to his creation and does not injure or defile it. God loves his creation and tries to keep it at a distance from His opponent and enemy (Ahriman). For it is not by a child's loving father that it is injured but by the father's enemies. The wise and powerful Lord is not capable of 3 harmful gifts. Neither does he injure any one without cause. Men cannot obtain liberation from the evil and restless Ahriman, and eternal happiness except through God. By his efforts to obtain final and eternal happiness man is saved from the defiled Ahriman, and gets the reward of the assistance of God. God has given to all men sufficient ability to save themselves from sin as well as from Ahriman the source of their sins and woes; owing to which every created being is known to be able to overcome Ahriman of evil origin.

4 Those priests who injure and corrupt the world and make all God's creation consonant with the usage of the Jewish faith should be made to know the wisdom of the All-merciful Lord, and should be admonished to desist from doing evil and harmful deeds and to do virtuous deeds.

1 (۲۹۲) Exposition in the good religion about immorality which is of evil origin.

2 Be it known that the source of all morality is wise knowledge and of wise knowledge divine wisdom; and God is the originator of divine wisdom in Creation.

3 The source of immorality is false knowledge, and of false knowledge the wrong wit of Angromainyu. The wrong wit of Angromainyu gives birth to immorality, and it does not do good in this world but harm. Again every law of Auharmazd is the originator of morality and by the lustre of morality is the exposer of the evil results of following the Evil One. And this good origin of it increases virtue by its innate goodness.

4 That which is of evil origin increases evil by its innate evil. Among various kinds of knowledge that which belongs to divine wisdom is virtuous; that morality which is connected with divine wisdom is good owing to knowledge. Those things that rise from morality are virtuous in this world and in the next; and they are useful for the next world. The increase of virtue in this world is owing to morality.

The source in divine wisdom is an excellent thing for all virtues, and man is possessed of all virtues through it; he becomes good through virtues originating in divine wisdom. 5

Man does evil owing to the wrong knowledge of the evil-minded. That which is of false knowledge is immoral and by this immoral false knowledge does evil. The result of immorality is a miserable and vicious existence. The evil-doer is miserable in this world and in the next. The injury and misery of this world and the next (*i. e.* bodily and spiritual misery) is owing to evil immoral men. The best result of false knowledge which is the origin of all evil is trouble and annoyance; and an immoral man is subject to all miseries owing to this; and the cause of all his miseries is this false knowledge. 6

The result 7

The 8

The religion of those priests who belong to a faith of rich (*i. e.* divine) origin, is moral. The man of evil origin is owing to his wickedness called wicked. He who is moral (*i. e.* possessed of the virtues of Spentomainyu) is called the vanquisher of Angromainyu (*i. e.* the curber of Ahriman) without any evil to himself. 9

(۲۹۳) Exposition in the good religion regarding the fact that evil is seen among people where virtue exists. 1

Be it known that owing to the man who is obedient to God and of pure thoughts, where there be a man of impure thoughts, he too becomes pure; and thus impure thoughts remain nowhere. He who is free from evil has 2

3

no evil in him. A moral and pure-minded man does not
become evil and vicious. As long as creation exists moral
4 vice does not appear in the thoughts of people. That which
is of evil origin cannot become pure and virtuous. For how
can evil origin be good? And goodness which is the
origin of men of divine origin (*i. e.* of Auharmazd) cannot
be declared and published by that evil origin. And how
can that which is the source of good to all men can be also
the source of miseries?

5 Those priests who disseminate vice among men are morally blind. How can the religion defiled by eternal evil be like the religion of the pure in thought? How can the impure thoughts of the demon which make for evil improve into pure and clean virtues? That religion is called free from vice which is moral.

1 (۲۹۴) Exposition in the good religion about the desire of God that men should everywhere recognise Him and the corresponding desire of men to know Him.

2 Be it known that God wishes that men should know Him. For this reason the person who has the ability to give men knowledge about God is called in the good religion a chief and excellent adviser. The need of preaching about the knowledge of God is not for immortal men (*i. e.* those who have been saved from the tortures of hell); but to those other men who are defiled by the evil power of greed, lust, sloth and other injurious vices, and who possess no knowledge about their Creator the leaders of the faith

should teach the knowledge about Auharmazd. Divine wisdom gives an idea of the protecting power of the Creator to the man who has been perverted by the devil. And men receive the benefit of this divine wisdom from their preceptor the priest.

On him who teaches divine wisdom to men God bestows for this purpose the strength of knowledge; owing to which strength the teacher is not injured by evil thoughts and other like things. 3

Those priests who injure men and render them unhappy by false ideas and other evils do not possess the ability to teach divine wisdom and to expound morality. But they teach men to live without morality and to commit sins. Their religion is injurious to men. 4

The man who possesses the knowledge about God and does good deeds cannot be called irreligious or ignorant of God and fond of sin. 5

(૨૯૫) Exposition in the good religion about the five vices of the Evil One (Ahriman) which destroy virtue among men who should save themselves from them and render them powerless. 1

Be it known that the five vices of Ahriman are the 2
destroyers of virtue in every man. Men become tyrannical
owing to them. These five are, *viz:* the thought of injuring
men—of cheating them,—of rendering them miserable—
of wishing ill to them—and magic. Men should get rid of 3
these. The thought of injuring men increases through

greed; of deceiving them, through the nature of the Demons; of rendering them unhappy through revenge;
4 of wishing ill to them through envy; and magic increases through evil intentions. The thought of injuring others is rendered harmless by increasing self-content. Again by increasing the virtue of self-content the vice of greed is removed; and thereby the evil ability of Druj be-
5 comes helpless. The man who is inclined to deceive others should think much within himself of doing virtuous acts, so that by strengthening the virtue of doing good acts publicly within men, this vice is weakened, and the man's
6 inclination to deceive remains dormant within him. The man who is disposed to render men unhappy should give prominence within himself chiefly to the virtue of benevolence and of taking care of others, so that by this the vice of revengefulness is weakened and the power of the vindictive Druj is rendered harmless.

7 The man who is inclined to wish ill to others should nourish strongly within him obedience to God; for by the strengthening of the virtue of obedience to God the vice of envy is injured and the evil of the Druj becomes weak.

8 The man given to magic should strengthen especially good intentions or the thought of loving people well; for by this the vice of the evil eye or the intention of doing harm to people is injured and the power of the Druj of magic is
9 weakened. He who explains the abovementioned things with zeal to wise and religious inquirers injures by his act these five Drujs (*i. e.* the above five vices.) This man deserves well of the good faith by this his religious act. He becomes the saviour from the misery of tyran-

nical darkness, and becomes related to the Supreme Virtuous One (*i. e.* God).

(۲۹۶) Exposition in the good religion about the supremacy over men. 1

Be it known that the man is noble in person whose desires are ruled over by God. He improves himself by humility when he rises in rank by his wealth and good deeds. (He is like) the rider who by means of the reins takes his horse backwards and forwards, and the skilled rider who is strong in guiding an obedient and trained animal. Again (he is like) a skilled rider whose object is to free himself from his opponent and by skilfully guiding his horse to vanquish him; and a vigilant rider who takes his horse into the fray and brings him back uninjured owing to his skill. On the other hand he who is evil- 3
minded injures himself and benefits his enemies by his evil wishes, and is lowered in the eyes of all; and is like a clumsy rider who takes his horse near the enemy to be killed himself. 2

(۲۹۷) Exposition in the good religion regarding the object of the work of the good religion which consists in believing in Auharmazd. 1

Be it known that the object of the work of the Masdayasnian faith is to prevent unconscientious and disgraceful acts among people by making them conscientious; and by this to free them from hell and render them happy. Again Auharmazd has revealed the Mazdayasnian faith in order to 2 injure Ahriman and thereby to give happiness to the world. It is his object through this faith to make people pure by saving them from Ahriman, and to beautify his Creation in various ways by giving it a knowledge of the final state. Man obtains the honest aid of all the Yazads by thinking of the one God. Those men who have the two vices of Frehibut or unconscientiousness and Aibibut or profanity 3 possess the evil power of the defiling Ahriman. Auharmazd prevails by this conscientiousness of men. By Frehibut man is unconscientious, by Aibibut he prevents Auharmazd's creation from being conscientious. The man who keeping himself aloof from Frehibut behaves conscientiously, and by conscientiousness keeps Aibibut at a distance from him, saves himself from all harm by his foresight in accordance with the Mazdayasnian faith. Man becomes virtuous through the sacred religion. In this connection it has been asserted by the heads of the faith that conscientiousness creates a liking for the good or Auharmazd's faith. Whilst Frehibut and Aibibut create between them a liking for the faith of Ahriman.

1 (۲۹۸) Exposition in the good religion about the wisdom which frees men from sin and obtains for them the experience of age.

2 Be it known that the wisdom by which Auharmazd's entire creation has to obtain freedom from sin and become wise through virtue, consists in understanding the mysterious power of God. Again by obtaining the knowledge about the mysterious power of God they all remain in communion with the Yazads. The defiling Ahriman

diminishes the number of the followers of God's religion. That man shines with the divine lustre who gives men purity and absolution from sin.

(۲۹۹) **Exposition in the good religion about that man being faultless who on every occasion improves and adorns his fellow men by telling them to believe in the writings of this good faith,** 1

Be it known that the safe man (*i. e.* who lives without fault in this world) is he who graces and edifies his fellow-men by belief in the writings of the good faith. The benefits of the good faith are owing to the pure ideas of this religion. That man who is a lover of the faith and always keeps it in mind is unselfish, and obeys the commands of the heads of that faith; and by receiving his religious education at the hands of learned doctors of the faith, he sheds lustre upon the sacred writings. 2

(۳۰۰) **Exposition in the good religion about that man being unconscientious who possesses the skill of the immoral Druj and fights on the side of the sinful Ahriman. And the man who is connected with the evil one fights with the support of the Druj. Again a man may be connected with the evil Druj but may not be so with Ahriman; a man may not be connected with the immoral (Druj) and may be so with Ahriman; and may not be connected with either the immoral Druj or Ahriman.** 1

Be it known that the man who aids unwise and wicked conduct like that of the unconscientious. Druj and evil 2

Ahriman fights with the assistance of the defiling Ahriman.

3 The man who possesses the power of the demons wages satanic war in this world with the aid of the evil Druj.

4 The man who is connected not with the evil Druj but with Ahriman is a still greater cause of disturbance in the world.

5 The man who is not connected with Ahriman is charitable to those who deserve charity and does other good deeds.

6 The man who is connected neither with the evil Druj nor with Ahriman is a follower of Auharmazd's Mazdayasnian faith and recites the sacred māthras.

1 (۳۰۱) Exposition in the good religion about the man who inspires zeal for religion.

2 Be it known that the man who freely gives religious knowledge is the priest of the faith; as long as he inspires zeal for the faith among people he receives a good income from God. But if such a priest withhold the free knowledge of religion and stop such work, he is damned in the next world and goes to hell.

3 As long as a man is possessed by the spirits or minds of the faith, these guide him in this world and provide for him in the next. The man who is possessed by the good spirit or mind reaches through him the realms of Light; whilst he who is possessed by the evil goes through him to the regions of Darkness. Therefore men should propitiate the good mind or Spentomainyu and injure the evil or Angromainyu, so that thereby he may obtain the kingdom of bliss.

(٣٠٢) Exposition in the good religion about the ideas of justice of the judge of this world and of the Judge of the next. 1

Be it known that the Judge of the other world inquires into the reason why a man should be saved from hell and not damned; with his penetrating lustrous eyes (or spiritual instinct) he sees this, as well as knows the man who cares for his soul, and who possesses the evil desire of Angro-mainyu, who is thievishly inclined, who speaks the truth and who is a liar. 2

The judge of this world absolves men and acquits them from punishment after hearing evidence. For he does not see everything and has not a perfect understanding like the Judge of the other world who sees everything clearly by his spiritual eyes or instinct. He is thus an imperfect judge and is obliged to hear the witnesses of the plaintiff and accused, and to decide accordingly by this rule of evidence who should be acquitted and who punished by law. 3

(٣٠٣) Exposition in the good religion about the precepts which concern the safety of life. 1

Be it known how essential to the miserable are the words about the safety of life. For the kings of Iran used to recommend these three things for the benefits of the subjects of those kings with whom they were fighting at the time. 2

First the virtue connected with man's life (or pro- 3
tecting their lives); secondly, giving pasture to cattle; 4

5 thirdly, giving proper food to the soldiers that they might be in good condition.

6 The first to recommend these excellent things was the God-worshipping king Minochehr of Iran. He recommended the philanthropic practice of keeping the prisoners of war well according to the precepts of the faith, of feeding the cattle lest they starve, and of giving proper food to soldiers that may remain in good condition. By this king's charitable recommendations for the benefit of the enemy's soldiers, the Iranians were victorious over other nations.

7 Why should it not be virtuous to save men's lives according to the true precepts of the faith?

8 Why should it not be lawful to feed the cattle to keep them from starving?

9 Why should not the people be held benefited if provisions be bought from the evil forestallers of these things and given to the soldiers who protect the people.

1 (۲۰۴) **Exposition in the good religion about regular virtue.**

2 Be it know that regular morality is through truth. Those who are lovers of truth are doubtless the great helpers of mankind, have foresight and are obedient to the omniscient Lord.

1 (۲۰۵) **Exposition in the good religion regarding the protection and salvation of men.**

2 Be it known that it is not possible for a wary man to lead life in this mortal world without fear. For though he may

live without fear of tigers and other wild beasts, yet he
cannot live without fear of robbers, armies, of Ashmog the
preacher of the false faith, or of an evil monarch. Supposing 3
that a man may live without fear even of these yet
owing to the demon of death and other unseen mortal
dangers he cannot live without fear. But mortal man will
be enabled by God to live without fear in the endless
time of the future Renovation. For the man who becomes
free in this mortal world will be so at the time of the renovation.
In this world men live good lives by the
triumph of godly ideas (that is by the spreading of such
ideas in the world.)

---

(۳۰۹) Exposition in the good religon regarding the protection and salvation of men. 1

Be it known that a man is saved from hell by his 2
receiving from the doctors of the faith excellent education
and instruction about the soul and purity. A man's 3
body is protected in this world by philanthropy and by that
good monarch who makes people happy. Philanthropic 4
men are of three kinds as follows:—First, the religious 5
philanthropists who are such owing to their love of the religious
reward. Second, the pure philanthropists who do 6
good to their fellow-subjects through love. And third, 7
the philanthropists to trustworthy persons who are so
through zeal and love. Those who are philanthropists of 8
neither of these three kinds are called bad philanthropists.

1 (۳۰۷) Exposition in the good religion about best and worst among men.

2 Be it known that a person is the best among men owing to his knowledge of the good faith. For purity has been called the best quality of the soul and by it a man is saved from hell; and a man reaches heaven especially through knowledge of the good faith.

3 A person becomes the worst among men owing to his ignorance of the good faith.

4 Those among the kings of the wicked who are also their priests are considered the equals of Angromainyu. For the same reason the wicked priest who is devoid of the divine knowledge of the Mazdayasnian faith is considered in the faith a man of wicked understanding.

1 (۳۰۸) Exposition in the good religion about remembering the spiritual Yazads for obtaining spiritual assistance.

2 Be it known that a man receives signs of favour from the invisible Yazads by remembering them; and such a man assisted by the Yazads remains supreme in both worlds. And we are informed of Zarthust's wish for which he prayed to the Yazads thus: Grant me that I may become a good leader in this world, (and a propagator of the Mazdayasnian religion)!

3 By remembering the evil spirits a man gets assistance from the demons and thereby becomes very wicked in both worlds. Thus, for instance Zohak, descended from

the world destroying Taj, having remembered the Dev Heshma, received from Ahriman venomous horn-shaped serpents on the shoulder bones below the neck[1]

(٣٠٩) Exposition in the good religion regarding the great power of the chief Zohak who injures men's soul. 1

Be it known that Zohak had greater power over men 2
in these two ways. First he was possessed of the full 3
strength of the knowledge of the false faith. Secondly, he 4
injured men's zeal for diligence. He had a twofold wicked 5
power which assisted him. First, he had the evil genius
of his commander Angromainyu, and, secondly, evil slothfulness which destroys diligence, was on his side.

(٣١٠) Expoxition in the good religion regarding the fact that all virtues arise in man through the Mazdayasnian religion; and that owing to the evil faith of the Jews all vices arise in man. 1

Be it known that all good qualities continue to arise 2 in this world from the Mazdayasnian faith; and all wickedness has been known to arise through the devilish faith of the Jews. Thus the world becomes better through the Mazdayasnians and gets ruined through the Jewish abomination.

---

[1] It is mentioned in the Shah-Namah that Satan in human guise became the cook of Zohak who being much pleased with his culinary skill showed his willingness to grant any request made by him. Whereupon Satan desired to kiss Zohak's two shoulders which being kissed, lo! two horn-shaped serpents sprang forth from both of them. Firdusi alludes to this in the following verses:—

بفرمود تا دیو چون جفت اوي   همي بوشه داد بر كتف اوي
چو بوشيد و شد بر زمين ناپديد   كس اندر جهان اين شكفتي نديد
دو مارسيه از دو كتفش برست   غمين كشت و از هرسوئي چارة جهت

In the sacred Avesta Zohak is called three-mouthed, three-headed and six-eyed, etc. If we do not take these epithets to apply metaphorically to his inherent evil nature, and take it to allude to those two serpents, the Avesta confirms what is said here in the text.

3 Men acquire contentment, diligence, zeal, obedience to God, modesty, dignity, power of cherishing, morality, wisdom, courtesy, magnanimity, charity, truth, faithfulness, good intentions and other good qualities by the divine wisdom of the Mazdayasnian faith. And a man possessing this improves the world.

4 Avarice, ~~re~~vengefulness, slothfulness, idleness, pride, obstinacy, insolence, envy, immorality, ignorance, selfishness, disobedience, indifference to religion, miserliness, falsehood, ingratitude, evil intentions and other vices arise through the Jewish abomination which by its false knowledge and weakness injures the world.

1 (۳۱۱) Exposition in the good religion about the king who improves his subjects for happiness in both worlds; and the king who injures his subjects.

2 Be it known that the king who improves his subjects or happiness in both worlds is a spotless ruler in this world. That king who for protecting his subjects by the strength of religion propagates indefinitely divine wisdom, renders by this act the universe prosperous; he obtains heavenly bliss, and the renown of age and virtue.

The king, who gives pain to his subjects, diminishes the happiness of this world and is for ever in league with the misery of the next world and the vices of hell. 3

(۲۱۲) Exposition in the good religion as to the first man who was the beloved of God; and as to His messenger. 1

Be it known that the spiritual Yazads were the first to reveal and expound God's faith to Gaiomard in this created world.[1] 2 Again this revelation and exposition were made a second time for Mashya and Mashyoi.[2] 3 And the message of this religious advice was sent to Siamuk the son of first Mashya and his descendants through Behman and Sarosh. 4 And for the edification of the nations of the earth this message of revelation was taken from Persia over the seas to other pious men in a regular sea-faring ship of the shape of a cow, called "Sarsvak-Gai."[3] It was also carried by land to various places, so that all mortal men inhabiting this entire earth may become perfectly acquainted with this religion. 5

---

[1] *Vide* Farvardin Yasht, 24 para. and 87 Section for the authority of this fact.

[2] On the authority of the Avesta it is mentioned in the Bundahish that :—

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ahurmazd said to Mashya and Mashyoi : You being men are the parents of the world ; as I have endowed you with the excellent idea of prayer to me, do religious works with humility, think good thoughts, speak good words, and do good deeds, and do not worship demons.

[3] *Vide* for an account of this, the Bundahish ed. Westergaard p. 45.

1 (۲۱۲) Exposition in the good religion about man's connection with the Mazdayasnian faith being for the acquisition of divine wisdom.

2 Be it known that the reason of man's accepting the Mazdayasnian faith is respect for divine wisdom. The excellence of divine wisdom is made known by the words of this faith. Likewise this Mazdayasnian faith is the strength of divine wisdom. And for this reason the words of the Mazdayasnian faith are the words of divine wisdom. The words of divine wisdom about those that now exist, those that have existed and those that shall exist in the future, are all contained in this faith. Thus divine wisdom is the Mazdayasnian faith itself. And this faith itself is the divine wisdom about those that are, shall be and have been. The man who is the reformer in this mortal world, by virtue of the strength of the truth and goodness of the Mazdayasnian faith, of those that prevail by the evil faith, is a real participator in the thoughts, words and deeds of the men who are reformed by the good faith. When this mortal world shall reach in every way the state of truth and goodness, the Drujs shall become helpless by this; and the evil power of Angromainyu the leader of these Drujs shall be broken in the world; and at the time of Frishokereti or final renovation the entire creation of Auharmazd shall become virtuous for ever.

3 Those priests who do not accept this divine religion do not work for good having not obtained divine wisdom; but having chosen Druj (or the power of false knowledge their religious precepts depress divine knowledge and spread false opinions. Their faith is devoid of the precepts of

divine wisdom and of the ideas of Auharmazd. They are evidently the servants of the false one (or Varun) and the followers of Druj (or Angromainyu.)

**(۲۱۴) Exposition in the good religion about the source of 1
virtue and vice. The virtuous becomes such by zeal for good; whilst the vicious becomes of evil passions by evil zeal. The wicked are the followers of the evil One or Angromainyu.**

Be it known the virtuous man always remains in the 2
side on Yazad and the vicious always on the side of the
demon. The Yazads are always for making men virtuous; 3
and the demons for making them wicked. A man becomes 4
wicked by being perverted from the good Yazad to the
evil Demon. Thus the soul of the follower of Yazad is virtuous
through piety, and that of the follower of the demon
is wicked through sin. Those that are wicked are the
followers of that sinful Angromainyu; whilst those that are
virtuous follow the holy Spentimainyu. For the virtuous
man is such owing to good health, youth, liberty purity,
cleanliness, diligence perseverance, charity, truth and other
good qualities. Whilst the vicious man is such owing to
illness, senility, wretchedness, filthiness, idleness, want of
occupation, miserliness, falsehood and other evil qualities.
For this reason the manner of all wicked men is considered
opposed to that of the virtuous. Therefore it is incumbent
on men at once to give up this path of wickedness.
And likewise to remove *Guspands* and other kinds
from contact with this wickedness. The wicked should be

converted to the good faith and the followers of the good faith should be quickly turned away from vice that they may do good deeds.

1 (۳۱۵) **Exposition in the good religion about the man of foresight being a profitable leader of men by his saying wise words to him who willingly listens to them.**

2 Be it known that the man of foresight is bound to say
words required to guide his race with profit in this world to
the disciple who comes near him willing to listen to such
words. But if the wise man of foresight desist from giving
to the world the benefit of his wisdom owing to want of
such disciples, he is like the gardener who allows his garden
though it is well watered to lie useless and barren without
3 making it yield vegetables and fruit. By the approach of
disciples able to learn wisdom towards the wise man of
foresight, sweet wisdom continues to flow in this world to
the profit of all like beneficent water.

1 (۳۱۶) **Exposition in the good religion about the soul being kept fresh, and the body being preserved by eating and drinking.**

2 Be it known that the soul works for its immortality by improving the mortal body. The body is kept strong by food and food is necessary for the strength of the body[1]

---

[1] It is ordained by God in Vendidad III Fargard 33 para. that :—

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Indeed every mortal created being lives by food and dies without it; strength ebbs away without food. Without food none can be fit to do virtuous deeds, be prosperous and have the gift of children.

without food it becomes resourceless and languid. In the absence of food it is vanquished by hunger. The man who keeps it from eating and drinking, which are the gifts of Khordad and Amerdad, takes from it the energy of movement. Food helps it to resist the attacks of hunger. When the body does not get its share of eating and drinking, the gifts of Khordad and Amerdad, and is not aided by food it succumbs to the attacks of hunger and becomes languid. And the soul cannot improve the body which without this improvement must die. 3

(۲۱۷) Exposition in the good religion as to how men's life becomes eternally unhappy and eternally happy. 1

Be it known that men's life becomes eternally miserable by communion with the evil Ahriman; and their final habitation is the infernal rigions of Ahriman (or Hell). The communion of Ahriman with God's created beings is owing to their not being able to resist him. Ahriman's continuous intercourse with men in infinite ways is for rendering them eternally unhappy. Men may hope to be happy at the time of the final renovation (or Frashokant) by resisting the evil and damning designs of Ahriman. Thus finally Ahriman himself becomes miserable. 2

Men obtain eternal happiness by leading lives in communion with the Ameshashpands, and by attaining the happy regions of Satarpaya, Mahapaya and Khurshedpaya. Those who give this boon to the peoples of the world are the prophets and kings who always preach to them about Frashokereti or final renovation and prepare them for it. 3

1 (۳۱۸) **Exposition in the good religion about the power of death and sin to do harm.**

2 Be it known that the harmful powers of death and sin are in this wise. He who is subject to death is acquainted with sin. Death carries on its war in a quiet unobserved way. Every man in this world has a tendency towards death and sin. A notable instance of this is Zohak who in spite of his knowledge of the religion of God was seduced by the guile of Ahriman to death and sin. And he was known to have wilfully, short-sightedly, and unnecessarily rendered men's lives miserable.

1 (۳۱۹) **Exposition in the good religion about the final triumph of Spentomainyu over Angromainyu being through his superior strength.**

2 Be it known that the final triumph of Spentomainyu over Angromainyu is by his sufficient superior strength. For Spentomainyu is above Angromainyu by his superior strength of resources, Angromainyu not having the knowledge of obtaining his final salvation cannot provide for it in time.

1 (۳۲۰) **Exposition in the good religion about man getting good reward for protecting good men from the harm and injury of bad men, and for keeping them pleased; and about man getting severely punished for patronising and pleasing those wicked men who do harm to the good.**

2 Be it known that the reason of protecting and pleasing every good man is that by keeping many evil men from

doing evil things and by gratifying them these may be made to behave better. And the reason of inflicting pain and punishment upon many a wicked man is that he does not behave properly. Just as the reason of rendering 3
every good man better fitted for future happiness rather than punishing and injuring him is obvious, so the reward of protecting good men from the harm of the evil and of keeping them pleased is very high. Whilst the punishment is great of protecting and pleasing the wicked that they might harm the good.

(۲۲۱) Exposition in the good religion about good wishes or blessings, and evil wishes or curses. 1

2 Be it known that the effects of blessings and curses are felt at their proper time. Blessings are for those works that deserve them; and curses are owing to cursed works. The effects of blessings or curses are felt at the proper time by the man who by his works has deserved the one or the other. Blessings should be given to the man according to his deeds. Feridun was great among those that blessed and also among those that cursed. For before Neryosang[1] he prayed to God as follows:—

---

[1] Neryosang—In the Afrin-i-Ardafarus and the sacred book of the Atas-nyias, the fire Neryosang is reckoned as the most excellent of all. In the description given in the Bundahish of the five kinds of fires, this fire is not mentioned.

But in the Atas-nyias it is said to be of royal descent *e. g.*

[illegible]
[illegible]

"Among all fires the first is the fire of royal descent of Neryosang Ijad the follower of Auharmazd."

O God! make me prevail over those Western rulers, (*i. e.* grant me the valour to defeat Toor and Selum the kings of Turan and China.) May they be deprived of their rule. May the glory obtained by each of my sons through my blessings depart from them!" They felt in due time the effect of this grievous curse.

3 The same Feridun had thus given his blessings to these sons in giving them royal authority: "I am your king: and I have bestowed this wealth upon you. As long as you do not depart from the righteousness of the Yazads (or, as long as you act according to my precepts which are God's), so long I shall grant you every thing however rich you may demand. And may you enjoy in peace all the wealth that you may receive hereafter." Thus it is clear he who can bless, may also curse. Again the man who blesses may also feel the effects of curses as well as blessings. The blessings of a good man benefit him who

---

In the Pahlavi comment on this sacred text the phrase "of royal descent" is thus explained: the family and progeny of dignified and brilliant rulers, kings, and holy and aged men are redeemed from evil state by the Godlike splendour and lustre of the Ijad Neryosang.

[illegible]

[illegible]

This fire Neryosang was first enthroned as a sacred element symbol and on a mountain with great ceremony by king Hoshang the first of the Peshdadian line. And this ceremonial feast was called by King Hoshang "Jasan-e-sudeh جشن سده; but this latter phrase is an error in Persian for "Jasan-e-shideh" جشن شيده, as the Persian word شيد meaning lustre or light comes from the Avesta word "khshaiti." Ferdusi has mentioned this in his Shah-nameh thus.

که او را فروغي چنين هديه داد   همين آتش انكه قبله نهاد
بكفتا فروغيست اين ايزدي   پرستيد بايد اكر بخردي
ز هوشنك ماند اين سده يادكار   بسي باد چون او دكر شهريار

deserves them; in the same way his curses are also harmful. When a man from being blessed becomes evil then only he deserves to be cursed. He becomes miserable by the propriety of the curse and has to suffer pain and injury. Whilst a deserving man remains good and pleased.

(۳۲۲) Exposition in the good religion about that prince succeeding to the throne who is the legitimate child of royal blood. And the child that is not of royal descent has no right to the throne. 1

Be it known that the prince born in wedlock of royal blood is very nearly related to the throne. Just as the produce of the ground obtained by the cultivator's own labour and implements belong justly to that cultivator, so the royal house of Feridun the descendant of Athwian is worthy to rule over the world. And a prince not belonging to this house by birth cannot be a king. For how 3 can the produce of a land not belonging to one, be justly called his own? In the same way a natural born 4 son is not legitimate. That man who assists the evil Prince of Darkness (Ahriman) is incapacitated from being a king. Just as the wicked descendants[1] of the house of Athwian are not born to rule over Iran, so also the progeny of the life-destroying Zohak are not of a royal race.

2

---

[1] *i. e.* Tur, Selum, Afrasīab, Arjasp and others.

1 (۳۲۳) **Exposition in the good religion about the lasting happiness and unhappiness of living men; and the evanescent happiness and unhappiness of the lifeless.**

2 Be it known that the lasting happiness of living[1] men is the happiness in this world related with that of the next. And the evanescent happiness of the lifeless[1] is earthly happiness having no relation to happiness of the next world.

3 The lasting unhappiness of living men is earthly sorrow connected with the uncertainty of the next world. And the evanescent sorrow of the lifeless is earthly sorrow not relating to the uncertainty of the next world (or without any care for the next world.)

1 (۳۲۴) **Exposition in the good religion about the final effects of the rule of the good ruler and of that of the bad.**

2 Be it known that the effect of the rule of the good ruler is happiness, freedom and greatness. And through justice the people become good under him as under king Jamshid.

3 The effect of the evil rule of the bad ruler is injury through injustice and repentance. And such a ruler does harm to the people of the world like Zohak mentioned in the sacred writings.

---

[1] By living and lifeless are meant here religious and irreligious men.

(۳۲۵) Exposition in the good religion about the evidence that the Mazdayasnian faith is the word of God. 1

Be it known that of the many evidences of the Maz- 2
dayasnian faith being the word of God these three are the
chief:

First that it contains perfect wisdom. Second, that 3–4
it contains more of the truth than other faiths. Third, 5
that to him who is anxious about religion it gives a complete knowledge about the existence of God.

(۳۲۶) Exposition in the good religion about the king's reforming and guiding those who have been perverted from the divine faith. 1

Be it known that all creation is regular through the 2
gift of the Creator. Auharmazd is the bestower of life to
men in this world. And the good ruler who keeps men
regular and able is the king of cities. About the king's
method of dealing by law with those who have turned
away from both these (*i. e.* God and king) it is expounded
in the religion that the king should aid people with good
intentions and to punish those with evil intentions. And
by creating a taste for wisdom to give these men the
knowledge about immortality. And by doing this and
keeping them from having the evil knowledge of the
wicked Varun to keep them under control. Men have to 3
become glorious by virtuous disposition and religious
knowledge, and by such disposition and knowledge they
have to save themselves from hell and to obtain the happiness of heaven. By the corruption of good disposition 4

and religious knowledge, the man of a wicked disposition
5 and false religion is damned. A man gets respect and
glory among men through charity, by which the world
6 becomes easy and happy. Want of charity and miserliness
is a vice among men; and through these the world is dis-
7 tressed. The happiness of the world is increased when the
king renders his subjects happy; and then the world pros-
8 pers. By his thought of inflicting pain the happiness of
9 the world is jeopardised, and the world languishes. A
liberal and charitable king is like wind, ordinary clouds,
and clouds charged with rain, in the physical world, which
do so much good to the earth and keep it fresh. To guide
all men by the power of this world and the next is by
"rendering happy those who are miserable," as is said in
the first paragraph of the Pargard of Spand Nask.

1 (۳۲۷) Exposition in the good religion about the communion of men with all the Yazads and about his separation from them; and about his connection with the demons and the reasons of his separation from them.

2 Be it known that the communion of men with the Yazads is through their friendship with these; and they separate and their friendship is dissolved when avarice, anger, envy and revenge prevail among them and when they are deprived by the demons of the wisdom of the Yazads.

3 The union of the demons with men is for harming mankind. But when these men break their connection with those demons for redressing the injuries, and for obtaining the love and favour of their protecting Yazads, these

Yazads renew their friendship with them. Thereby the demons are frustrated in their object of harming mankind and owing to resentment keep at a distance from men. The good protecting Yazads do not want to give up their love for men as they want to benefit them at the time of the final renovation, when the demons finally cease in despair from troubling men. By being thus prevented from communicating with men on various new pretext, and from running to and fro among them for tempting them, the demons lose power. At the time of this final renovation the entire Creation of Auharmazd shall be reformed and renovated, and the people of the world shall live in an everlasting state of virtue without any fear.

(۳۲۸) Exposition in the good religion about the real pleasure of rulers. 1

Be it known that rulers feel pleasure in many ways from ruling justly and worthily. And such pleasure was felt by the great ruling race of Osadin. The grandeur and happiness of the house of this Osadin was owing to its descent from Athwian. According to the account given in the good religion of the descendant of Osadin[1] the 2

---

[1] Kai Usadan is the name given in the Avesta to the Kaiyanian king Kaus.

In the Farvardin Yasht, 13 chap. 132 sec. this renowned monarch is thus remembered in the Avesta with the illustrious and holy dead:

𐬐𐬀𐬎𐬎𐬋𐬌𐬱𐬹 𐬎𐬯𐬀𐬜𐬀𐬥𐬋𐬹 𐬀𐬴𐬀𐬊𐬥𐬋𐬹 𐬟𐬭𐬀𐬎𐬎𐬀𐬴𐬍𐬨𐬹 𐬫𐬀𐬰𐬀𐬨𐬀𐬌𐬛𐬈𐬹

"We remember the holy soul of Kai Usadan or Kaikaus."

Kai Kaus mounted the throne of Iran in succession to Kai Kobad the first monarch of the Kaiyanian race. In his great historical epic, the Shah-Nameh, Firdusi mentions in the following verses, the four sons of Kai Kobad,—

Kaiyanian, they received wisdom and good advice from the Yazads, owing to which they protected the lives of their subjects virtuously and fearlessly, and preserved those virtues which would be of, great use to men for the final renovation. As supreme monarchs are delighted by the ambrosial drink of "arunj," so their subjects are delighted when they receive impartial justice from their kings.

1 (۳۲۹) Exposition in the good religion about the power of religion being able to overcome Ahriman from the time of the creation to that of the final renovation.

2 Be it known that the power of religion is able to overpower Ahriman by its great goodness. And the man possessing the power leads an exalted spiritual life, and by his communion with the Yazads is connected with the source
3 of never diminishing strength (or Spentomainyu). Owing to his moral wisdom he is not touched by mans' worldly

---

Kai Kaus the eldest, next after him Kai Ars and Kai Pishin, and Kai Armin the youngest :

پسر بد مراو را خردمند چار   که بودند ار او در جهان یادگار
نخستین کاوس با آفرین   کي آرش دوم بد سیوم کي پشین
چهارم کي ارمین کجا بود نام   سپردند کیتي بارام و کام

In the Farvardin Yasht, 29th hâ amongst the names of the holy and illustrious dead, that of "Kai Apivunghu" comes next after Kai Kobad, and after him Kai Kaus, Kai Arsh and Kai Pishin. Guided by this Prof. James Darmesteter calls Kai Apivunghu the son of Kai Kobad. But looking to the fact that Kai Kaus came to the throne as the eldest son we must consider Kai Apivunghu as Kai Kobad's younger brother, and the learned Professor must thus be in error. For from the fact that according to our traditional usage we Zoroastrians couple the names of Kai Kaus and Kai Pishin with that of Kai Kobad, but couple those of Kai Arsh and Urvund with the name of Kai Pishin, we are justified in conjecturing that Kai Arsh and Kai Urvund were the grandsons of Kai Kobad. And Kai Armin کي ارمین mentioned in the Shah-Nameh or "Kai Urvund" was the father of king Kai Lohrasp.

rise and fall, (*i. e.* he does not care for men's worldly dignity, high or low). The power of Ahriman is much diminished in this world by man's disregarding Druj. Druj or vice is absent in this world so long as men disregard and pay no attention whatever to Druj. When vice becomes powerless man possessing the strength of virtue prevails over moral darkness, as the sun of light dispels the dark night, and always lives in an exalted state. By his superiority he keeps the whole world happy, every family becomes prosperous through him. The world remains happy as long as no evil star is shedding his sinister rays upon it and its sky is not overclouded. But when it is covered with clouds it is cut off from the benign rays of the sun; and owing to the disappearance of the sun, darkness (Ahriman) prevails and has the power to suppress all things connected with light. Again as darkness exists with light so the power of Ahriman exists among all those who have the strength of virtue, and the man possessing the power of truth may come to have the strength of falsehood (*i. e.* the follower of Ahurmazd may became the follower of Ahriman). By the evil effect of sin among the followers of Auharmazd's faith, the man who possessed the strength of virtue is ruined, and does not regain his original strength, (*i. e.* he does not again belong to Spentomainyu). Through original truth man becomes pure in his wishes; but by neglecting this original truth men become the servants of the demons in this world by evil thoughts, evil words and evil acts. In the same way by good thoughts good words and good acts they become the servants of God. Owing to wickedness sin has appeared in this world for six periods of thousand years. According to the exposi-

tion in the religion the first period of thousand years was Jamshid's and it was full of the glory of virtue, it destroyed
4 sin in the world and weakened Ahriman. During the second period, that of Zohak, Iran was ruined and desolated
5 by his devil-worship. The third[1] period is called that of Zarthusht, in which great wrongs ceased to exist, and the great power of Ahriman obtained through the knowledge of his false faith deception and falsehood was stopped. In it people remembered and believed in God, and by this the knowledge of Ahriman's false faith and his deception
6 were dimmed. The fourth period is called that of Hoshe-
7-8 dar, and the fifth that of Hoshedar Mah. The sixth is said to be that of Socius, during which the demons and Drujs will be finally worsted and Auharmazd's creations freed from hell, and by a miracle there will be Frashokereti or final renovation and men will become immortal.

1 (۳۳۰) Exposition in the good religion about the existence of light and darkness.

2 Be it known that the existence of light is felt by the sight of its spreading rays and by this shining sight being reflected in the eyes of man. Darkness is not felt in its own nature (*i. e.* it has no nature, being mere negation).
3 But it is owing to the closing of man's sense of sight, and to the source of light being not seen by him. The wise man possesses the light of wisdom even though he be deprived of mortal sight.

---

[1] Owing to the inadvertence of the copyist, the Pahlavi Ms. has here instead of the "third," fourth, and this error affects the enumeration that follows. We have kept this error in the Pahlavi text of our work; but have corrected it in the Zend transliteration and the Gujarati and English translations.

(۲۳۱) Exposition in the good religion about the nature of the king and of the priest of Auharmazd's religion and about that of those of Ahriman's religion. 1

Be it known that it is the nature of the ruler of Auharmazd's faith to create by his strength of virtue among people good wisdom, pure justice and the ability to cherish others. And the habit of the ruler of Ahriman's faith is to strengthen by his strength the evil genius of him who injures virtue among men, and injustice and cruelty. 2

It is the nature of the priest of Auharmazd's faith to do the virtuous deeds of the good Behman. Whilst the nature of the priest of Ahriman's faith is to train and habituate men to do the dark and sinful deeds of the evil Akoman. 3

---

(۲۳۲) Exposition in the good religion about every man's getting truth and justice by remaining on the side of the Good One Auharmazd and by not being on the side of the evil one Ahriman. 1

Be it known that Auharmazd by his power of comprehending everything is truthful and the judge of all. And every truthful man gets justice at his hands. Those who cannot comprehend everything, cannot deal out impartial justice to all. Thus those who do not possess the faculty of comprehending everything, are helpless in the matter of the wrong done when pure justice is not given to every body. But God gives due justice to him who has been wronged by an unjust judgment. Therefore those should 2 give a just judgment about criminals, who are able to observe and understand the methods of the spiritual world; so that their judgment may be upheld in the next world. Again the man who is not capable of judging justly but who is God-fearing and conscientious, is considered to behave properly; and his behaviour being then proper, he is saved from hell.

1 (٢٣٣) Exposition in the good religion about the origin of the good and the bad faith.

2 Be it known that the good faith is the light about the virtuous nature of Auharmazd; and its origin is known by ideas about Him. And ideas about Auharmazd are obtained by the recitation of Mâthra (or the Avesta prayer) and by doing conscientious deeds. Again the revelation of the good religion giving ideas of the origin of God is like the root of the pomegranate tree which remains invisible under the ground; and like the man who takes for the purpose of worship and ceremony the leaves and fruit of the pomegranate tree which are above ground, knows through them of the seed and root of that tree.

3 The evil faith is the abomination of the dark fiend or Ahriman. And its source is its worshipper, the impostor Ashmog (or the priest of the evil faith) who is possessed with Ahriman. The origin of the evil faith is known by accepting its falsehood. The work of the followers of the false faith is of the kind of Frahibut and Aibibut, of Ahriman's own nature. And the source of this false faith remains among its evil impostor priests as poison lies within the serpent. And as this poison appears when death

is caused by the bite of the serpent, so the evil designs
of the followers of the false faith appear through their love
of falsehood.

(۲۳۴) Exposition in the good religion about him who takes care of his soul and about him who injures it. 1

Be it known that he is to be held as taking care of 2
his soul who preserves his thoughts, words, hands, mouth
and backbone, from evil. And he is to be held to injure 3
his soul who thinks the house of the devil to be superior.

(۲۳۵) Exposition in the good religion about three kinds of superior strength. 1

Be it known that among various kinds of strength 2
in the world there are three of a superior character. The first is the strength of wisdom; and its source 3
is the Dastur (or head-priest) of Auharmazd's faith. The 4
second is the strength of rules and its source is the
monarch who is the splendour of the throne. The third 5
is the strength of work. By means of these three kinds
of strength the world increases in faith. For by wisdom 6
it gets the knowledge of recognising things. By rule
great and heroic acts are done. And by the strength of
work commerce is carried on among people, and the world
is improved by it. Auharmazd has given these three kinds 7
of strength to his servants. The strength given to men 8
by Ahriman is for ruining things that exist and for weakening men guided by wisdom; and by weakening them to
dissuade the priest and make him desist from explaining

the people the strength that is permanent in things.
9 Men in this world are injured by putting 'khrafastras' into fire, water, earth and the vegetable kingdom. And the khrafastras enter into them like the virulent poison of the serpent. In spite of many cures being applied to men for removing the disease of these khrafastras, the weakness and injuries caused by it remains. Auharmazd bestows wisdom on the good ruler renewing the strength of wisdom and of work in the man who believes in the good faith of divine origin. By this the soul continues in the body. The man of the divine faith gets an increase of strength through his divine faith. A man's sins are expiated by his perfect knowledge of the divine faith and by his doing good works for his final renovation. All creation is freed by Auharmazd from Ahriman by men's working in this world for their final renovation and by making them eternally happy.

1 (۳۲۹) Exposition in the good religion about men having high aims being virtuous leaders; and men having low aims being vicious.

2 Be it known that the noble nature of heroes and rulers
3 has zeal for high aims, such as morality, strength, aid,
powerful youth, charity, godly thoughts, truthfulness,
courage, perseverance, doing of virtuous public deeds,[1] and

---

[1] By public deeds must be understood such good religious deeds as are beneficial to the whole community, and as render men happy in this world as well as the next. It is ordained in the Sacred Avesta that "public deeds are for pleasing Auharmazd and injuring Ahriman, (*i. e.* virtuous deeds for obtaining the love of God and injuring Satan). And these are connected with men's hopes of final renovation."

[illegible]

other good qualities of rulers. The virtues of a priest of 4
high aims are the noble qualities connected with prayer to
God,—such as patience of persecution for the faith, firm- 5
ness of faith in prayer, assisting the respectable, having
courage for good intentions, preparing food for the soul
(*i. e.* performing the Yazashne ceremony), charity, speaking
profitable words, truthfulness, humility, courage, content-
ment, perseverance, doing public acts, as the leader of the
faith and obedience of other good kinds.

The nature of the ruler instructing people in the bad 6
faith are evil qualities of low and base aims; and they are
as follows. Injuring religious works as their enemy, to be 7
the foe like Baratrut of him who suffers for religion,
obtaining the strength of the sinful Baratrut who is against
humility, the vice of aiding Baratrut in opposing honour
and respectability, sinful courage for vice which opposes
a virtuous nature, sinful miserliness in liberally providing
food for the soul, marring the good intentions of God by
speaking high things, speaking the truth with the sinful
motive of benefiting by it, pride which opposes magnani-
mity, avaricious endeavours that oppose contentment, the
open gifts and deeds of the sinful for diminishing virtuous
acts by great sins, and all other vices of the wicked people
connected with the Baratrut who opposed the virtues of
Jamshid who belonged to the original faith. Thus the
two kinds of qualities mentioned above oppose each other.
The bad qualities of the leaders of base aims are for 8
injuring virtue, and these are as follows: cherishing 9
sinful thiefs who oppose religiousness, vindictive and sinful
humility which is opposed to courage, the impudence of
the sinner which is opposed to obedience to God, secret

vindictiveness of the sinner opposed to open valour, miserliness of the sinner about providing food for the soul which is opposed to liberality, base cringing obedience of the sinner opposed to high and noble ideas, ignoble and slothful contentment opposed to diligence and besides these all other bad qualities of the sinner of base aims are opposed to the good qualities above mentioned of the virtuous.

1 (۲۲۷) Exposition in the good religion about the nature of the Mazdayasnian religion, its foresight, gifts, wisdom, diligence, work, ideas power and advantages.

2 Be it known that the nature of the Mazdayasnian
3 religion is the foresight of God; and the gift of this fore-
4 sight are wise acts. Again this foresight is a mine of
superior wisdom for improving those who want it and is an
5 emanation of the entire nature of Auharmazd. Its dili-
6 gence is about the salvation of the sins of the world. Its
work is by its reason and wisdom to distinguish the innate
7 strength of every thing and to take it into proper use. Its
power of work is employed to save men from unhappiness
in this world and the next by keeping men away from the
sinful deeds of Ahriman in order to preserve intact and
8 pure the innate strength of things. Its benefit is derived
from its continuing within finite time to reform creation
by the aid of the knowledge of good works to be done
during that time. And this work of reformation and
renovation is accomplished by recognising the innate
strength of things. And by saving men from the wicked-

ness of Ahriman through this work, they are to be renovated for complete and unmixed eternal happiness.

(۳۲۸) Exposition in the good religion about the head of the Mazdayasnian faith and the chief of the religion of demon-worship. 1

Be it known that the heads of the Mazdayasnian faith or its Dastoors are those who having received their education and obtained a knowledge of the saving faith as his disciples at the hands of that holy and true teacher of religious knowledge, the prophet Zarthusht, have the firmness to believe sincerely in him as the prince of their faith, through their faith in God. And the pious disciples who obtain this training are the persons who obtain renown as the holy. Heads of the Mazdayasnian faith by giving to the world the benefit of the true faith through making the good ruler and king of a religious desposition owing to their friendship and influence with him and inducing him to spread over the world the true faith, and by loving and ruling virtuously all living beings, and lastly, by preserving men's souls for the happiness of the final renovation. 2

The leaders of the demon-worshipping religion are the leaders of the religion of Zohak. They obtain wicked power by not believing in God; and thus they believe in Zohak the leader of the false faith; and as his disciples give to people evil knowledge connected with Ahriman; and give to people the spuriously brilliant education in the School of the false religion to do wicked deeds. They injure men and spiritual religion by their obtaining the friendship and love of the ruler of the false faith for de- 3 ceiving people, and by their inducing him to behave wickedly. And finally they make the whole world wicked.

1 (۲۳۹) Exposition in the good religion about the religious teacher who can save every man from sin and make him virtuous.

2 Be it known that to make a man free from sin and to make him virtuous are both done in the same way,[1] that is by making him live without sin and in virtue. The holy priest is the man to explain what is virtue; and by this explanation every soul has to lead a good life. Every man obtains from the Dastoor the knowledge of what to do and what not to do. A man lives in the world without sin by not injuring virtuous men, and then the man obtains the love of God. All men not having the benefit of the Dustoor's true knowledge about every thing, they do not possess the knowledge of God, religion and virtue. How can an ignorant man know of virtue without the aid of a religious teacher? Therefore every one amongst men has the need of a teacher of the salvation from sin and the acquisition of virtue.

1 (۲۴۰) Exposition in the good religion and advice about keeping the body as much as possible well-clothed; and about not remaining without Sudreh and Kusti.

2 Be it known that the reformation of all through the good faith is by the wisdom of Auharmazd whose servants we all are. This faith gives us knowledge to know this

---

[1] *i. e.* Living without sin means obtaining salvation from hell, and obtaining salvation from hell is by becoming virtuous.

world and the next. And this knowledge is the true 3
wisdom highly to be accepted about this world and the revelation of the next. And it is expounded in this faith that man should not as far as possible remain naked; for this reason that his body being seen naked is subject to much injury from magicians. Therefore it is incumbent on him to put on ordinary clothes. Again when a man is entirely naked his person appears indecent and ugly. Such an indecent and ugly looking man strengthens his enemies the demons, and through this strength these demons succeed in injuring his body.

4 It is advised not to remain without Sudreh and Kusti lest men be mysteriously injured by the demons. And the man who does not put on Sudreh and kusti is really in a way an injurer and annoyer of men in the world.[1] Again the man without the girdle of the kusti is like a man of alien religion and is not considered to belong to the true faith.[2]

---

[1] In our religion it is called a sinful act to keep the body unclothed with the Sudreh and to have the Sudreh without the girdle of the Kusti: In his *Patet-Pashemani* (or litany of repentance) based on the holy Avesta, Dasturan Dastur (or supreme Dastur) Adarbad has called the sin of remaining without Sudreh and Kusti, "Barhane-dwarashni;" and the sin of having the Sudreh without the band of the Kusti, he has called "Vashade-dobarashni." *e. g.*

[illegible]

[illegible]

[2] In the sacred book of the Vendidad, 18th fargard, that Zoroastrian has been called by God, Ashmog the impostor of the evil faith, who should remain for three years without having the Sudreh and Kusti on, or should during that period never once read the prayer of the Gathas, or after purifying his body with ablutions of water should not pray to God his Creator. He is said to undermine our religion. And when ours was the state religion he was to be punished with death. (*Vide* Vendidad ed. Westergaard p. 458 §§ 8-10.).

[illegible]

1 (۲۴۱) Exposition in the good religion about the usage of the good faith and the usage of the evil faith.

2 Be it known that the usage of the good faith is to do
good and virtuous deeds about the next or spiritual world.
The follower of that faith holds Auharmazd as the lord of
his conscience and does good work pleasing to the Yazads.
3 He makes himself resplendent by the virtuous happiness
of this world. He benefits the world and makes it prosperous
by doing good public acts, by loving the innumerable
peoples of the world and by being charitable to
all alike.

4 The usage of the evil faith is to work for men's unhappiness
and misery in the next world. And thus to
tarnish the splendour of the spiritual world, to destroy
wilfully the happiness of virtue in the world, and to seduce
5 people into liking falsehood. By his secretly injuring
people and by robbing them of their happiness, the follower
of the evil faith does not know happiness and
pleasure and a pure conscience. And thus his nature
appears unrighteous.

1 (۲۴۲) Exposition in the good religion about the things that are useful for spreading the faith in the world.

2 Be it known that there are these four things useful
for spreading the faith in the world. A good understanding,
knowledge of religion, the faculty of imparting that knowledge
to people, and the ability of making people accept the
faith. As the head of the community guides its members
aright, and they listen to his advice; so the shepherd is the

head of the herd of guspands, and by taking them about skilfully for pasture he is like their leader. As the head of the faith must have knowledge of that faith for his flock of men, so the shepherd has knowledge of the faith for his flock.
As the head of the community teaches his men the rules 3
of right conduct in this world, so the shepherd trains his flock to move about properly and to seek pasture; and by his skill in this he deserves to be held as the leader of his herd of
guspands. It is injurious to appoint him the shepherd of 4
guspands who does not possess the proper religious know-
ledge of training the flock. If the religious head of a com- 5
munity of men is ignorant of the faith, the community cannot be held together and is ruined and dispersed; as he is not obeyed.

If the sheep have no shepherd they have no control, 6
move listlessly about, and have no help for pasture.

If men have no Dastur learned in the faith they 7
obtain no power of divine knowledge and become godless.

On the other hand if the Dastur learned in the faith 8
have no community under him he remains isolated, and has no one to whom to impart religious knowledge; and there is no one to accept his religion.

If there be no flock of guspands, the shepherd be- 9
comes poor and loses his dignity of guide. And pasture
become useless. If the guide of the faith does not possess 10
divine knowledge, he is useless without the power of religious knowledge and without followers of the faith.
For if the head of the faith himself is not fit to teach the 11
faith, the people remain in an unprofitable state without getting any reward of virtue.

12 If the shepherd is not able to guide his flock of guspands, they live lawlessly without control like prisoners and have no aid for their pasture.

13 If there be no head of the faith to make people believe
in it, divine wisdom becomes useless, there is a dire want
of religious knowledge of which the people remain in igno-
14 rance. The venerable dignity of such a head and his
advice become useless. And the community derive no
benefit from them.

15 If cattle have no pasture they are annoyed without food, become unhappy and prisoners as it were; and their movements are to no purpose.

1 (۳۴۳) Exposition in the good religion about men of supreme dignity; and about very wicked men.

2 Be it known that according to the good religion the
persons of supreme dignity are the illustrious rulers
and monarchs of men and the Dasturs of the age possessing
3 divine wisdom. Very wicked persons are the evil rulers
and ancient priests of false religion.

4 Among great and good monarchs king Jamshid was the greatest and best. This king gave the people of this world knowledge about their bodies and soul (*i. e.* about this world as well as the next).

5 Among the great Dasturs the greatest Dastur was Spitaman Zarthusht, who gave men the best knowledge about the soul (or the spiritual world).

6 Among wicked monarchs the most wicked was Zohāk who killed Jamshid.

Among wicked priests the most wicked was Tur-e-Baratrut of evil nature and desirous of destroying Zarthusht's faith. 7

Among the great and good rulers and Dasturs to come in future, doing good works for Frashokant (or final renovation), the greatest will be Soshios. And among his friendly colleagues in the work of final renovation will be Kaikhoshro. 8

Among the most wicked men to come at the time of the final renovation there will be Gadaros of the family of the wicked Tur-e-Baratrut. And among the most wicked priests will be Zohak. It is said in the good religion that Soshios will be their vanquisher and destroyer. 9

(૨૪૪) Exposition in the good religion about those who accept the faith and who dissuade men from sin. 1

Be it known that it is advised in the faith that men should have zeal for good deeds. And those that are advanced in virtue should dissuade men from loving sin and wickedness. 2

(૨૪૫) Exposition in the good religion about the three calamities that will befall the Mazdayasnian faith, during the millennial period of Zarthusht, through three rulers of the false faith and three priests of the same. 1

Be it known that during the millennial period of Zarthusht (*i. e.* in the interval between the time of Zarthusht 2

and that of Hoshedar) the Mazdayasnian faith shall be
3 severely shaken by rulers of the false faith. The Turki
prince Arjasp and his followers is to give the first blow.
4 The second calamity will come from the ill-famed prince
5 Alexander Rumi and his followers. And the third from
the bare headed Sâad the Arab leader and his companions.
6 Likewise shall the faith suffer during this period of
Zarthusht from three priests of the false faith of whom the
first is of the white race,[1] the second is Mazdak who aids
evil in the world, and the third is Mahmutê.

1 (٣٤٩) (Exposition in the good religion) about the connection between it and divine wisdom.

2 Be it known that the words of the excellent wisdom of God were communicated to the good learned men of all countries before and after the preaching of the Mazdayasnian faith in this world. And these learned men of various continents were connected with the truth of this faith in this manner that they became acquainted with the precepts and writings of the good religion like the followers of the Mazdayasnian faith themselves.

1 (٣٤٧) Exposition in the good religion about very good times and about very evil times.

2 Be it known that when the peoples of all the kingdoms of the earth are reformed rightly by the true faith, and

---

[1] The priest of the white race is probably Mani.

when the good religion is powerful, by faith in it, owing to its connection with the state, then virtue prevails among men, the earth prospers, all living beings enjoy lasting happiness, lead fearless and healthy lives, become advanced in wisdom, and shine by good manners, then also the virtues of charity, veracity, fidelity as well as other excellent qualities are to be found in men.

When the peoples of evil kingdoms are *deformed* by the training in the false religion and guide themselves by the light of this false faith, then they spread immorality. And the earth becomes desolate, its inhabitants lead wicked lives, suffer pain, lose dignity through evil intentions, become destitute, and owing to wickedness appear of evil mien. And by the spread of sin, miserliness, ungratefulness and wicked intentions among men they become very defiled and vicious. 3

(۳۴۸) Exposition in the good religion about the fear which the righteous have about sin; and the tendency of the evil to commit sin. 1

Be it known that a righteous man has to guard himself against (moral) sin. And the evil men are inclined to commit sin. Therefore the former should, bearing this in mind, think of the soul for the safety of the body, should obey God, and should utter mysterious thoughts about the most essential parts of the body. 2
Those that are evil have no hope of saving their souls in the other world from God. Thus without any thought of spiritual faith they become strong for evil through the power of the latent animal 3

4 passions. Man obtains salvation (from sin) by the thought
of spiritual virtue and control of the soul. Whilst by the
wisdom of the demons man becomes endowed with the
strength of all the wicked and sufficiently harmful through
5 this strength. Man recognises what is wise and obtains
power through the aid of the Yazads. He is also emboldened to speak out unhesitatingly for the good of the
people; and for this boldness the demons feel sorrow and
evil men feel hurt. By the wisdom of the Yazads man
becomes illustrious, honourable through virtue, and is
blessed by the good wishes of God.

1 (۳۴۹) Exposition in the good religion about the man connected with the Mazdayasnian faith making the rule of virtue to prevail and the faith in the false religion to disappear.

2 Be it known that owing to this (*i. e.* by being connected with the Mazdayasnian faith and by keeping aloof from the false faith) man obtains courage, blessings and earthly happiness, intelligence and splendour. He, who is connected with the Mazdayasnian faith, obtains the good strength of that faith, viz. virtue, prosperity, improvement, reputation, intelligence and pomp, which all tend to happiness. The Dastur in this world like the ruler makes men religious, civilized, glorious, intelligent, blessed and, finally, happy; and encourages the rule of conscience in man. The Mazdayasnian faith is the strength of the kingdom of such subjects. The kingdom that has the strength of this faith enjoys a high rank among kingdoms, and improves by its permanent strength.

The followers of the false faith use their strength to deceive people and wreak their vengeance upon them. This being the case the state should reform its subjects and rule them liberally; it should reform its unworthy and contemptible subjects into civilized, clever, well-meaning, and praiseworthy and happy beings, and should keep thereby their miserable and nude body from harm. 3

If the world is to be saved from the injury of terrible wild beasts, the state should always be anxious to reform it on every occasion. 4

Man's happiness and well-being in this world depends on removing the difficulties which harass him. The subjects of the monarch of the evil faith labour under difficulties and are weakened through restraint; and thus this rule proves fatal in a certain way. It is improved by severing its connection with the evil faith and by avoiding conformity with it. For it is through religious impostors and malefactors that the subjects prevail over the state and disobey authority, as well as the empire is shaken at times to its foundations. The evil faith must be abandoned by men as it leads to misery in the world, and misery kills even wild beasts. The evil faith exists owing to miserable men. Its rule is useless to men and its authority is diminished. 5

(۳۵۰) Exposition in the good religion about the abode of freedom for mortals. 1

Be it known that the abode of freedom for mortals is reached by the soul when it becoming pure through virtue and obtaining salvation from hell, goes to 'Hamestagan.' 2

3 A higher abode is attained when by the aid of the spiritual Yazads it goes from 'Hamestagan' to Heaven.

4 The third and highest abode is obtained by entering 'Garothman' through the aid of the Ameshaspands.[1]

---

1 (۳۵۱) **Exposition in the good religion about the connection between the rulers and the ruled being kept up by the virtuous power and favour of the Almighty.**

2 Be it known that the good ruler remains in communion with God owing to his virtuous power and favour. And his subjects should be connected faithfully with him in order to be in communion with God. It is owing to his virtuous power that the subjects' bodies and property are looked after by the just rulers. Likewise the ruler is kind owing to his connection with God. The ruler who is just has the protection and favour of God; and he is the lord of his subjects' bodies and wealth. The people of the world derive great benefit by following his faith and obeying his rule.

---

1 (۳۵۲) **Exposition in the good religion about the virtuous and wise among men obtaining through the Yazads spiritual wealth; and about the wicked not obtaining it.**

2 Be it known that the wise among men sometimes get from the Yazads wealth which is useful to his existence. When they do not get it from the Yazads, high and virtuous thoughts, and the work done through this wealth are

---

[1] From this text it is clear that the soul can be saved from hell by good deeds done for him here after death and can attain 'Hamestagan.' If more good deeds are done for him, the soul can go from Hamestagan to Heaven. And finally by still more good deeds done the soul reaches the highest Heaven or 'Garothman.'

prevented. Man does not get the idea of obtaining food for strengthening the soul, himself without the agency of the Yazads. The strength which comes of this spiritual wealth and the desire for it being wanting, he thinks of degrading thoughts. But spiritual strength and wealth which is from the Yazads, being not in his possession, he does not enjoy contentment and peace of mind. The wicked 3
among men sometimes get wealth through the wordly Yazads (or the heavenly spirits.) But thereby they do not get the good and timely thoughts of the spiritual Yazads. Therefore the obtaining of spiritual wealth from these Yazads is always attended with pain and misery; and their not obtaining it renders their souls discontented and displeased.

From these above mentioned causes then it is clear 4 that all wise men are zealous and worthy of obtaining good recompense from the Yazads. And the wicked have neither the zeal nor the merit of obtaining such good rewards.

(٣٥٣) Exposition in the good religion about the wishes of a dishonest and wicked man. 1

Be it known that a man's honest wish is about doing 2 worthy and solid dignified acts about his mind; and all these dignified acts are through virtue; and by these we should try to obtain spiritual satisfaction and salvation for the soul.

The chief wish of a dishonest man is to lead himself 3 blindly to vain things and to give vain and empty dignity to his kind. Everything sinful tends to spiritual dissatisfaction and perdition.

The chief wish of the wicked man is not to dignify his 4 mind in a solid way, but to undermine the desire for dignified virtuous deeds. And this wish is of evil injurious origin and connected with the resources of vice.

1 (૨૫૪) Exposition in the good religion about the advice given by Jamshid to men.

2 Be it known that King Jamshid has thus advised men.
3 First to repent of having showed contempt to the Creator.
4 Secondly, that the deeds which can aid them in obtaining
5 happiness in the next world are virtues. Thirdly, that if they set their heart in obtaining material wealth, they can-
6 not obtain reverence and honour. Fourthly, that if they are wise and veracious, their glory will increase and be lasting.
7 Fifthly, not to tell lies at all, lest their honour and glory be
8 tarnished. Sixthly, that all men have to reach heaven by the aid of the Yazads,—if these do not aid men the latter cannot obtain heaven. Man sees the way to heaven by the virtuous aid of the Yazads, and he does not lose the path of righteousness and become miserable. For Jamshid lost his virtuous and solid happiness when he was deceived by the Devs and preferred that happiness which ruined his rule. He used his truth-speaking tongue by which he had obtained glory for telling lies which injured his honour. When he behaved presumptuously towards God, Who had created him, and given him splendour of protection, he was deprived of the intercourse with the good Yazads.

1 (૨૫૫) Exposition in the good religion about what preserves splendour and what destroys it.

2 Be it known that every servant of God preserves his soul (from harm) by thinking of Him, Who bestows

splendour. Thus it is meet that mortals should thank Him and remain zealous in their work.

3 Man is deprived of splendour (of faith) by contemning the Creator, by being ungrateful to Him and by becoming lazy in work.

(۳۵۶) Exposition in the good religion about the man's soul being the master of his own person and its adviser. 1

2 Be it known that God has created the Creation for its appointed work; and every part of creation is rendered visible by its work. And this work is continued in the world by the soul of each such part. The soul advises man about his appointed work. A man guides and improves himself in this world by one of the kinds of spiritual wisdom. This kind pertains to the One (Auharmazd), and thereby many are
wise. Just as a man from owning one house comes to own 3
many houses, from owning one street has many, from one 4-6
village and city owns many villages and cities, from one 7
continent or region several regions. As this universe 8
and its land is moulded by the reformed and wise created beings moving upon it, so the wise people of this whole universe are created by God for reforming by the splendour of virtue His creation. This good work is hindered by an evil kind of chief of men (or the evil priest or king). As the earth supports the whole system of buildings upon it, so by a bad chief people are encouraged in false ideas.

(۳۵۷) Exposition in the good religion about the power of rule benefitting as well as injuring men. 1

2 Be it known that Ahriman possesses the soul of wicked men connected with him; and thus the man attracted to the

evil one for the perdition of his soul. The saviour of the soul
3 from this desire is the divine instinct in man. The desire is strong enough to obtain as much of worldly goods as the sinner wants; and hence the sinner has wealth and power. When this desire is very strong in a man, he needs proportionately strong divine instinct for saving his soul from it.

4 When a man is devoid of the desire for power and wealth, he is conscientious. And thereby he always possesses the divine instinct for preserving his soul. And this desire being thus absent, that man obtains beneficial power and wealth.

5 The man who possesses proper virtuous courage, keeps the divine instinct till the end, and thereby is very strong and resplendent. As long as a man possesses requisite divine instinct, he can preserve the soul by the assistance of the Yazads. But when he becomes immoral through wicked power and wealth, his soul is injured and he becomes inglorious; and his power and wealth are destroyed.

1 (۳۵۸) Exposition in the good religion about one's doing works for the benefit of his soul himself; and about not doing anything which is injurious to the soul.

2 Be it known that a man must do himself personally good deeds for his soul's benefit. If a man does not do a deed required for his spiritual welfare, no other man can do that
3 for him. The explicit explanation of it is that the chief of hell does not allow man's soul to keep away from sin and to throw off the noose from his neck for doing virtuous deeds (*i. e.* he does not allow the noose which is round man's neck for the above purpose, to fall away from the neck by doing virtuous deeds.) And the Demon of Death hurries him away from this world by killing him. That is the chief of hell carries

away his soul to hell by seizing hold of this noose.[1] And then he has to suffer punishment and misery 'till the day of judgment. And this sinful soul can relieve itself from hell and obtain higher bliss and pleasure through lasting faith like the holy men. He is kept apart from his relatives and kindred 4
in the lowest apartment. He keeps his soul there solitary and uncontrolled. Just as a man loses in this world power, wealth and happiness, and is alone and desolate. The men who are under the good Yazads, are so much aided by them owing to their faith in them, that they become virtuous and are highly benefitted.

(૨૫૯) Exposition in the good religion about man's glory disappearing by tarnishing the glory of the resplendent God. 1

Be it known that God has created the world for work; 2
and thus by the aid of the Yazads the whole Creation does good works relating to God. Man continues to work owing to diligence of soul. Diligence consists in thinking the soul 3
subordinate to God. By diligence the work of the Creator is continued. And the Creator's work is to be done according to his wish. (That is, wish is to be done after knowing what would be pleasing to Him and give him a return from Him.) Those who are wrongly diligent and disobey 4
the Creator, lose their glory; and their desire of obtaining recompense from Him by doing His work, dwindles away.

(૨૬૦) Exposition in the good religion about the protection and care of the world. 1

Be it known that towards God, the Creator of the soul 2
and its Protector, the soul shows its true love by praise and

---

[1] In Vendidad (Farg. 19, para 29) it has been revealed that the sinner who dies without repentance and salvation, has a noose round his neck, holding which the Dev Vijaresh carries him off to hell.

3 gratitude. But if men forget the praise and gratitude due to the Creator of their souls, these souls are given up by Him and no longer cared for. And when they are not cared for by God, the Druj injures them; and they are rendered miserable through this injury of the Druj.

1 (۳۹۱) Exposition in the good religion about the superior or inferior value of men.

2 Be it known that a man is valued according to his
spiritual wisdom. And this spiritual wisdom is obtained
through diligence. This wisdom which shows diligence is
given him by his best superior Yazads. And by this he is
himself valued; as a man is valued by his deeds above
and below water, land, the animal and vegetable kingdoms.
3 His medium actions are on a par with land, water, the animal
and vegetable kingdoms. And a deed greater by a third
than these four, is to remove the injury done to the earth
4 by the opposite revolution of the sky and the earth. And
a deed greater by two-thirds is to bring up animate beings
5 without disease. And the best and most valuable deed is
the care taken of the people of the world by the holy man
and righteous ruler as ordained in the good religion.

6 Man's low state is owing to the evil desires of his soul and its evil diligence. He who shows evil diligence to man and injures his spiritual happiness, is the evil leader Ahriman. As long as the wisdom about the eternal happiness and the soul is wanted by the soul of a man, he is held in low estimation.

7 The bodies of those men who injure the strength of the world by wicked deeds, are lifeless owing to their destructive deeds, and their dead bodies being rotten are infernal.

દીનકર્દ કેતાબનાં સાતમાં દફતરના અગતજોગ લોગતોનો શબ્દ કોષ.

GLOSSARY OF SELECT TERMS.

[illegible]

[illegible] ના. પેશદાદી ટોલાના પાદશાહ ફરેદુનનો નાધલો દીકરો, મીનોચેહર પાદશાહનો મમાવો. (અવ૦ [illegible], ફા૦ ايرج). *n.* The youngest son of king Feridun of the Peshdadian line; father of king Minocher's mother.

[illegible] ના. ભાષાણ, વાઅજ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ آوازه — وازه). *n.* Sermon, lecture.

[illegible] ના. દારમનાં જાડની જડ, મુલીઉં. *n.* Root of the pomegranate tree.

[illegible] ના. નેક બદલો, સારાં કામનો અવેજ. *n.* Reward for good deed.

[illegible] ના. એતેકાદ, વીસવાસ, ભરોશો. (ફા૦ اوستام). *n.* Faith, Confidence.

[illegible] ના. ગરદનની નીચેનું હાડકું. (ફા૦ آخر). *n.* Collar-bone.

[illegible] ના. શાગેરદ, ચેલો, નીશાલીઓ. *n.* Disciple, pupil.

[illegible] ક્રિ. વિ. જ્યાંસુધી, ત્યાંસુધી, જ્યાંવેર. *adv.* As long as, so long.

[illegible] ના. ભલી દીનવાલો હાકમ, પાદશાહ. ૨. પેહલવાન. (અવ૦ [illegible], પા૦ [illegible]). *n.* The Ruler of the good faith, hero.

[illegible] વિ. કુસ્તી વગરનું, વગર કુસ્તીવાલું. *adj.* Not having the *kusti* on.

[illegible] વિ. દયાલું, માયાવન્ત, રેહમ નજરનું. *adj.* Merciful, kind.

[illegible] ના. આરંજનું શરબત. (ફા૦ بادرنج). *n.* Orange syrup.

[illegible] વિ. હીનાએલું, બદનામ થાએલું. (અવ૦ [illegible]). *adj.* Despised, ill-known.

[illegible]=[illegible] ના. મોતનો દેવ, અજલ, જમ. (અવ૦ [illegible]+[illegible], પા૦ [illegible], ફા૦ استواد). *n.* The angel of death.

[illegible]=[illegible] ના. ઘોડસવાર, ઘોડા ઉપર સવારી કરનાર. (અવ૦ [illegible]+[illegible], ફા૦ سوار). *n.* Rider.

[illegible]=[illegible] ના. પેશદાદીઆંન પાદશાહ ફરેદુનના બાપનું નામ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ آتبين). *n.* The name of the father of Feridun of the Peshdadian line.

[illegible]=[illegible] ના. ફરવાકના તરીજા છોકરાનું નામ. *n.* The name of the third son of Fravak.

[illegible]=[illegible] ના. દેવપ્રસ્તી દીનનો પેશવા, એહરેમનની દીનનો ધરમગુરૂ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ آشموغ). *n.* The chief of demonolatry; priest of Ahriman's religion.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. કેકાઉસની ઓલાદનું, કેકાઉસની વંસનું. *n.* A scion of the family of Kai-Kaoos.

[illegible]=[illegible] ના. પેહલા કેયાંની વઉંસના પાદશાહ કેકોબાદનું નામ. *n.* The name of king Kai-Kobad the first ruler of the Kaianian line.

[illegible]=[illegible] ના. કેયાંની ટોલાના તરીજા દીનદાર પાદશાહ કેખસરૂનું નામ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ كيخسرو). *n.* The name of the saintly king Kai-Khosro the third ruler of the Kaianian line.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. પશચ્યમ દશા, આટમણ. *n.* The west.

[illegible]=[illegible] ના. વેરી વીચાર, વેરભરેલું મન. વિ૦ કપટી દીલનો, વેરભાવી. *n.* Revengeful thought. *adj.* Revengeful, vindictive.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વિ. કીરતીવાન, ઇજ્જતદાર, માનવન્ત. *adj.* Glorious, honorable.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. (સુતર) કાંતવું, યા (ઉન) કાંતવી. (ફા૦ گرديدن). *v.* To spin.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વિ. ઉલટ આપનાર, ઉતેજન આપનાર. ([illegible]+[illegible] ઉપરથી.) *adj.* Encouraging.

[illegible]=[illegible] ના. હીમત, ઉલટ. વિ. હીમતવાલું, ઉલટભરેલું. *n.* Courage, zeal. *adj.* Courageous, zealous.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વિ. શોક ઉતપન કરનાર, ઉલટ આપનાર. (ફા૦ [illegible]). *adj.* Encouraging.

[illegible]=[illegible] ના. પેશદાદીઆંન પાદશાહ હોશંગે તખ્તનશીન કરેલા આતશનું નામ. (અવ૦ [illegible]). પાદશાહ ફરેદુનના ભતરીજા અને મીનોચેહરના બાપનું નામ. (શાહનામેહમાં એને پشنگ ને નામે જણાવેલોછે.) *n.* The name of the fire established by the Peshdadian king Hushang; also the name of king Feridun's nephew & Minocher's father. (In the Shah-Nameh he is called پشنگ).

[illegible]=[illegible] ના. બદ દુવા, સરાપ. (ફા૦ نفرين). *n.* Curse.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. બરસમનો તાગો. ૨. લાકડાનો કટકો. ૩. માથાનો યા દાહડીનો બાળ. (ફા૦ تاي, પા૦ [illegible]). *n.* Barsom. 2. A piece of wood. 3. Hair of the head or of the beard.

[illegible]-[illegible]=[illegible] ના૦ ફરવાકના ચોથા દીકરાનું નામ. ફા૦ تاج, એની ઓલાદ અરબસ્તાનમાં વસી હતી અને તે ત્યાંનો હાકમ હતો. એનાં નામ ઉપરથી અરબસ્તાનને તાજનો દેશ કરીને કહેછે, અને આરબને તાજી تاجي ને નામે બોલેછે. તાજનો દીકરો મરદાસ مرداس અને તેનો દીકરો જોહાક ضحاک હતો. *n.* The name of the fourth son of Fravak. Pers. تاج His family having settled in Arabia & he being the ruler of that country, it is called the land of Taj, & the people Tajis تاجي after him. Taj had a son called Murdas مرداس who had for his son Zohak ضحاک.

[illegible]=[illegible] ના. ચલકાત, રોશની, પ્રકાશ. ૨. ઇજત, આબરૂ. *n.* Lustre, Reputation.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. ગણતરી. ક્રિ. ગણવું. (અવ૦ [illegible]). *n.* Enumeration. *v.* To recite.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. ધાસ્તી, દેહશત, બીહીક. (અવ૦ [illegible], ફા૦ بیم). *n.* Fear.

[illegible]=[illegible] ના. બેશારત, ગેબી ચેતવણી. (અવ૦ [illegible] + [illegible]). *n.* Mysterious warning.

[illegible]=[illegible] ના. સાયો, ઓથો. ૨. ઢાંકણ. *n.* Protection, cover.

[illegible]=[illegible] ના. રૈયત, રેહવાસી, રઇસ. *n.* Subjects, inhabitants.

[illegible]=[illegible] ના. જેહરકાતેલ, તીક્ષન જેહેર. *n.* Virulent poison.

[illegible]=[illegible] ના. કેલવણી આપનાર, તરબીઅત કરનાર. ૨. ઉસ્તાદ શીક્ષક. *n.* Master, professor, educator.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. નુર, રોશની, ઓરેહ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ فرّه). *n.* Lustre.

[illegible]=[illegible] ના. પેશદાદીઆનના પેહલા પાદશાહ હોશંગના બાપનું નામ છે. એના ચાર દીકરામાં પેહલો હોશંગ—બીજો વહૂદાતે—તરીજો અશોદાતે અને ચોથો તાજે ઇતીયાદી નામના હતા. *n.* The name of the father of the first Peshdadian king Hoshang. Among his four sons Hoshang was the eldest; next was Vahudatê, then Ashodatê; & the youngest was Taj.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. પાયો. ૨. મકાન. (ફા૦ بنیه). *n.* Foundation. 2. Building.

[illegible]=[illegible] વિ. ઠગનાર, ફરેબ દેનાર. (ફા૦ بندي). *adj.* Deceptive, enticing.

[illegible]=[illegible] ના. ચોરી, લુટ. (અવ૦ [illegible]). *n.* Theft, plunder.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વિ. આ એ એમલો [illegible] મી બાબદની અંદર આપણને મલેછે અને તેનો ઉચ્ચાર એ રીતે હમોએ કરેલોછે, પણ 'ગજસ્તે અબાલિશ' ના પેહલવી રેસાલામાં એવોજ એમલો મામુંન ખલીફાના સેફ્તી નામ તરીકે વપરાએલો આપણને મલેછે જેમકે:— [illegible] તેનો અર્થ 'ઇમાનદારોનો સરદાર મામુન' કરીને થાયછે, માટે દીનકર્દના [illegible] માં પ્રકરણમાં વપરાયલા [illegible] ને [illegible] કરી વાંચવો. *adj.* This word occurs in [illegible] chapter, where we have spelt it thus. But we find that in the Pahlavi essay 'Gajaste-Abalish' the same word is used as an epithet of the Mamun Caliph in [illegible] 'Mamun the commander of the Faithful.' Therefore in [illegible] chapter of the Dinkard instead of [illegible] read [illegible].

[illegible]=[illegible] ના. મકાન, રેહઠાણ, ઘર. (અવ૦ [illegible], ફા૦ مکان). *n.* House, residence.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. હાંકનાર, ચલાવનાર. *n.* Director, leader.

[illegible]=[illegible] ના. મુલીઉં, જડ. *n.* Root.

[illegible]=[illegible] ના. હાએ, અફશોશ. *n.* Expression of sorrow and pain.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. (ઘોડાની) રેણ, (બલદના) અછોરા. (ફા૦ لکام). *n.* Reins of the horse, leading strings.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વિ. સહમજદાર, જાણનાર. *adj.* Experienced, knowing.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ઇજા થવી, નોકસાન પામવું, હલાક થવું. (અવ૦ [illegible]). *v.* To be hurt, annoyed.

[illegible]=[illegible] વિ. દુઃખ દેનાર, દુખી કરનાર. *adj.* Injurious, harmful.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. વણવું. (ફા૦ بافتن). *v.* To weave.

[illegible]=[illegible] ના. આતશનો ભભુકો, બળતું. (ફા૦ فروز). *n.* Flame of fire.

[illegible]=[illegible] ના. પાતરૂં, પાણુ, ઝાડનું પાતરૂં. (ફા૦ برگ). *n.* Leaf of a tree.

[illegible]=[illegible] ના. લોભની કેળવણી. (ફા૦ ورزش). *n.* Training to ambition.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. તુટવું. (ફા૦ کستکي). *v.* To break.

[illegible]=[illegible] વિ. સારી તપાસ રાખનાર, સારી રીતે જોનાર. *adj.* Vigilant.

[illegible]=[illegible] ના. દીવાનગી, દીવાનાપણું. (ફા૦ دیوانه, અથવા دیوانگي). *n.* Madness, insanity.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. થવું, હોવું, બનવું. ૨. ફરવું, ઉલટાઇ જવું. (ફા૦ گشتن). *v.* To be. 2. To be changed.

[illegible]

[illegible]=[illegible] અથવા [illegible]=[illegible] ના. ગોવાળીઓ, ઢોર ચરાવનાર. (ફા૦ شبان). *n.* One who herds cattles.

[illegible]=[illegible] ના. મીઠાસ. વિ. મીઠું. (અવ૦ [illegible], ફા૦ شیرین). *n.* Sweet Taste. *adj.* Sweet.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. તુનદી. (ફા૦ سترکي). *n.* Insolence.

[illegible]=[illegible] ના. યાહુદી ધરમનું લખાણ. (Hib. שריה شریعت, Ar. شریط). *n.* The Jewish scriptures.

[illegible]=[illegible] ના. અવસ્તાના ૨૧ નુસ્કોમાનાં એક નુસ્કનું નામ. *n.* The name of one of the Avesta Nasks.

[illegible]=[illegible] ના. સીંગડું. (અવ૦ [illegible], ફા૦ سرو). *n.* Horn.

[illegible]=[illegible] ના. બુરી દીનવાળો રાજા, [illegible] બુરૂ રાજ. (અવ૦ [illegible]). *n.* Ruler of the evil faith.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. વસીલો. ૨. તરીકો, કાએદો. *n.* Medium. 2. Rule, manner.

આએ પુસતક સાતમાને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું · જદ શુદ્ધી પત્રક.

સફે.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૪૦૬	૧૯	[illegible]	[illegible]
૪૦૭	૧૩	[illegible]	[illegible]
૪૦૭	૧૩	[illegible]	[illegible]
૪૧૬	૨૨	[illegible]	[illegible]
૪૨૦	૧૪	[illegible]	[illegible]
૪૨૦	૧૬	[illegible]	[illegible]
૪૨૨	૧૯	[illegible]	[illegible]
૪૨૩	૧૧	[illegible]	[illegible]
૪૨૩	૨૦	[illegible]	[illegible]
૪૨૫	૪	[illegible]	[illegible]
૪૨૫	૧૩	[illegible]	[illegible]
૪૨૬	૪	[illegible]	[illegible]
૪૨૭	૨	[illegible]	[illegible]
૪૨૭	૩	[illegible]	[illegible]
૪૩૦	૬	[illegible]	[illegible]
૪૩૦	૨૦	[illegible]	[illegible]
૪૩૨	૭	[illegible]	[illegible]
૪૩૪	૭	[illegible]	[illegible]
૪૩૭	૨	[illegible]	[illegible]
૪૪૨	૬	[illegible]	[illegible]
૪૬૦	૩	[illegible]	[illegible]
૪૬૫	૨૦	[illegible]	[illegible]
૪૬૭	૮	[illegible]	[illegible]

(٣٦١) [illegible] ٩ 1
[illegible] ۞

* * *

[illegible] ٢ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] ٣ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] ٤ 4
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] ٥ 5
[illegible]
[illegible] ۞
[illegible] ٦ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] ٧ 7
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

{૧ 1} (۳۵۹) [illegible]
[illegible] ❀

* * *

{૨ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
{૩ 3} [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
{૪ 4} [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

{૧ 1} (۳۶۰) [illegible]
[illegible] ❀

* * *

{૨ 2} [illegible]
[illegible]
{૩ 3} [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

[illegible]
۳ 3 [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
۴ 4 [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

[illegible]

۴ 4 [illegible]

۵ 5 [illegible]

* * *

۱ 1 (۳۵۸) [illegible]

* * *

۲ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૩ 3

[illegible] ૪ 4

[illegible] ૫ 5

[illegible] ૬ 6

[illegible] ૭ 7

[illegible] ૮ 8

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

* * *

(۳۵۷) [illegible] ૧ 1

[illegible]

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૩ 3

[illegible]

* * *

۱ (۳۵۵)

* * *

۲

۳

* * *

۱ (۳۵۶)

* * *

۲

[illegible]
[illegible]
[illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

(૩૫૪) [illegible] ૧ 1
[illegible]

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible] ૩ 3
[illegible] ૪ 4
[illegible] ૫ 5
[illegible]
[illegible] ૬ 6
[illegible]
[illegible] ૭ 7
[illegible]
[illegible] ૮ 8
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ٣ 3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ٤ 4 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

{ ٩ 1 [illegible] (٣٥٣) [illegible]
[illegible] ❀

{ ٢ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ٣ 3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

(۳۵۲) [illegible] }۲/1
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

[illegible] }۲/2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ✿

* * *

۱ 1 (۳۵۰) [illegible]

[illegible] ✿

* * *

۲ 2 [illegible]

[illegible]

۳ 3 [illegible] ✿ [illegible]

[illegible]

۴ 4 [illegible] ✿ [illegible]

[illegible]

[illegible] ✿

* * *

۱ 1 (۳۵۱) [illegible]

[illegible]

[illegible] ✿

* * *

۲ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible] ❁

۴ 4 [illegible]

[illegible]

۵ 5 [illegible] ❁ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ❁

* * *

۹ 1 (۳۴۹) [illegible]

[illegible]

[illegible] ❁

* * *

۲ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ❀

(۳۴۸) [illegible] ١/1

[illegible] ❀

[illegible] ٢/2

[illegible] ❀ [illegible] ٣/3

[illegible]

{૧ 1} (૩૬૬) [illegible] ❁

* * *

{૨ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

{૧ 1} (૩૬૭) [illegible]
[illegible] ❁

* * *

{૨ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{૩ 3} [illegible] ❁ [illegible]

(۳۴۴) [illegible] ۱ 1
[illegible] ۞

* * *

[illegible] ۲ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

(۳۴۵) [illegible] ۱ 1
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

[illegible] ۲ 2
[illegible] ۞
[illegible] ۳ 3
[illegible] ۞ [illegible] ۴ 4
[illegible] ۞
[illegible] ۵ 5
[illegible] ۞ [illegible] ۶ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

۱ 1 (۳۴۳) [illegible]
[illegible] ❀

۲ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

۳ 3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۴ 4 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]

۵ 5 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]

۶ 6 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]

۷ 7 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

۸ 8 [illegible]

۹ 9 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

[illegible]
[illegible]
[illegible]
૬ 6 [illegible]
[illegible]
૭ 7 [illegible]
[illegible]
૮ 8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૯ 9 [illegible]
૧૦ 10 [illegible]
[illegible]
૧૧ 11 [illegible]
[illegible]
૧૨ 12 [illegible]
[illegible]
૧૩ 13 [illegible]
[illegible]
૧૪ 14 [illegible]
[illegible]
૧૫ 15 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૫ 5 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

{ ૧ 1 } (૩૪૨) [illegible]
[illegible]

* * *

{ ૨ 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૩ 3 } [illegible]
[illegible]
{ ૪ 4 } [illegible]
[illegible]
{ ૫ 5 } [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿ [illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

(۳۴۱) [illegible] ૧ 1
[illegible] ✿

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿ [illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿ [illegible] ૪ 4

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

{1 (۳۴۰) [illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

{2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ⊛

(૩૩૭) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૧ 1
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ⊛

[illegible] [illegible] [illegible] ૨ 2
[illegible] ⊛ [illegible] [illegible] ૩ 3
[illegible] ⊛ [illegible] [illegible] ૪ 4
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ⊛ [illegible] ૫ 5
[illegible] [illegible] ⊛ [illegible] ૬ 6
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

૬ 6 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]

૭ 7 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૮ 8 [illegible] ❀ [illegible]

૯ 9 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

(૩૩૬) [illegible] ૧/1
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

[illegible] ૨/2
[illegible] ❁ [illegible] ૩/3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ૪/4
[illegible] ❁
[illegible] ૫/5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۶ 6 [illegible]

۷ 7 [illegible]

۸ 8 [illegible]

۹ 9 [illegible]

[illegible] ❀

◆

૧
1 } (૩૩૪) [illegible]
[illegible] ❀

◆

૨
2 } [illegible]
[illegible]
૩
3 } [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

◆

૧
1 } (૩૩૫) [illegible]
[illegible] ❀

◆

૨
2 } [illegible]
૩
3 } [illegible] ❀ [illegible]
૪
4 } [illegible] ❀ [illegible]
૫
5 } [illegible] ❀ [illegible]

[illegible]

* * *

۹ 1 [illegible] (۳۳۳) [illegible]

* * *

۲ 2 [illegible]

۳ 3 [illegible]

١ 1} (۳۳۱) [illegible]
[illegible]
[illegible]

٢ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
٣ 3} [illegible]
[illegible]
[illegible]

١ 1} (۳۳۲) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

٢ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
૬ 6 [illegible] *
૭ 7 [illegible] † [illegible]
૮ 8 [illegible] [[illegible]
[illegible]]‡ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (૩૩૦) [illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

* આએ જગોએ પેહલવીમાં [illegible] લખેલું છે.

† આએ જગોએ પેહલવીમાં [illegible] લખેલું છે.

‡ આએ વલાયામાં લખેલી એબારત અસલ પેહલવી નકલ કરનારની નજર ચુકથી નીકલી ગયલીછે. (તરજુમો કરનાર.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૪ 4 [illegible]
[illegible]
૫ 5 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

* એ જગોએ પેહલવીમાં ભુલથી [illegible] લખેલું છે.

[illegible]

$\left\{\frac{3}{3}\right.$ [illegible]

* * *

$\left\{\frac{1}{1}\right.$ (۳۲۹) [illegible]

* * *

$\left\{\frac{2}{2}\right.$ [illegible]

$\left\{\frac{3}{3}\right.$ [illegible]

[illegible] ❀

* * *

(۳۲۸) [illegible] ❀ }۹/۱

* * *

[illegible] }۲/۲

{ ٨ 8 } [illegible] ✿ [illegible]
[illegible] ✿
{ ٩ 9 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿ [illegible]
[illegible] ✿ [illegible]
[illegible] ✿

{ ١ 1 } (٣٢٧) [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

{ ٢ 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿
{ ٣ 3 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(۳۲۶) [illegible] 1
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] 4
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] 5
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] 6
[illegible] ❁ [illegible] 7
[illegible]

١ 1 [illegible] (٣٢٤) [illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

٢ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
٣ 3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

١ 1 [illegible] (٣٢٥) [illegible]
[illegible] ❀

٢ 2 [illegible]
٣ 3 [illegible] ❀ [illegible]
٤ 4 [illegible] ❀ [illegible]
٥ 5 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible] ❀

[illegible]
[illegible] ۳ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۴ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

(۳۲۳) [illegible] ۱ 1
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] ۲ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۳ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

3/3 [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

2/1 (۳۲۲) [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

2/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

૧/1 (۳۲۱) [illegible]
[illegible] ❀

* * *

૨/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{ ૧ 1 } (૩૧૯) [illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

{ ૨ 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

{ ૧ 1 } (૩૨૦) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

{ ૨ 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૩ 3 } [illegible] ❁ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ۳/3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(۳۱۸) [illegible] ۱/1
[illegible]

[illegible] ۲/2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1 (۳۱۷) [illegible]
[illegible]
[illegible]

2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

૧ 1 (٣١٥) [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿
૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

૧ 1 (٣١٦) [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]

१ 1 [illegible] (३१४) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

२ 2 [illegible]
३ 3 [illegible]
[illegible]
४ 4 [illegible]
[illegible]

[illegible]

३३

[illegible]

૧ 1 (٣١٢) [illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]

૩ 3 [illegible] ۞ [illegible]

૪ 4 [illegible] ۞ [illegible]
[illegible]
[illegible]

૫ 5 [illegible] ۞ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

૧ 1 (٣١٣) [illegible]
[illegible] ۞

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

(૩૧૧) [illegible] ૧ 1
[illegible] ۞

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible] ۞

{૧ 1 (۳۰۹) [illegible]
[illegible] ✿

* * *

{૨ 2 [illegible]
{૩ 3 [illegible] ✿ [illegible]
{૪ 4 [illegible] ✿ [illegible]
{૫ 5 [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

{૧ 1 (۳۱۰) [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

{૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{૩ 3 [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ۳ 3
[illegible]
[illegible] ۴ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

(۳۰۸) [illegible] ۱ 1
[illegible]

* * *

[illegible] ۲ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۳ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 [illegible] (۳۰۶) [illegible]
[illegible] ❁

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
૪ 4 [illegible] ❁ [illegible] ❁
૫ 5 [illegible]
૬ 6 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
૭ 7 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible] ❁
૮ 8 [illegible]
[illegible] ❁

૧ 1 [illegible] (۳۰۷) [illegible]
[illegible] ❁

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

(૩૦૪) [illegible] ૧ 1
[illegible] ❁

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

(૩૦૫) [illegible] ❁ ૧ 1

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

૧ 1 (۳۰۳) [illegible]

[illegible] ۞

* * *

૨ 2 [illegible]

[illegible]

૩ 3 [illegible] ۞ [illegible]

૪ 4 [illegible] ۞ [illegible]

૫ 5 [illegible] ۞ [illegible]

૬ 6 [illegible] ۞ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૭ 7 [illegible] ۞ [illegible]

[illegible]

૮ 8 [illegible] ۞ [illegible]

૯ 9 [illegible] ۞ [illegible]

[illegible]

[illegible] ۞

* * *

[illegible]
[illegible] {૩ 3}
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(۳۰۲) [illegible] {૧ 1}
[illegible]

[illegible] {૨ 2}
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] {૩ 3}
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{ ۱ 1 } (۳۰۰) [illegible]

* * *

{ ۲ 2 } [illegible]

{ ۳ 3 } [illegible]

{ ۴ 4 } [illegible]

{ ۵ 5 } [illegible]

{ ۶ 6 } [illegible]

* * *

{ ۱ 1 } (۳۰۱) [illegible]

* * *

{ ۲ 2 } [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(२९९) [illegible] }९/१
[illegible]
[illegible]

[illegible] }२/2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

۳ 3 [illegible] ❀ [illegible]

* * *

۱ 1 [illegible] (۲۹۸) [illegible] ❀

* * *

۲ 2 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿ [illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

(۲۹۷) [illegible] ૧ 1
[illegible] ✿

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

૭ 7 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૮ 8 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૯ 9 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

૧ 1 (૨૯૬) [illegible]

[illegible] ❁

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

(२९५) [illegible] १ 1
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] २ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ३ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ४ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ५ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ६ 6
[illegible]

[illegible] ⊛ [illegible] } ۳ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⊛ [illegible] } ۴ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⊛ [illegible] } ۵ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⊛

* * *

(۲۹۴) [illegible] } ۱ 1
[illegible]
[illegible] ⊛

* * *

[illegible] } ۲ 2
[illegible]

۵ 5 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۶ 6 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۷ 7 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۸ 8 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۹ 9 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

۱ 1 (۲۹۳) [illegible]
[illegible] ❁

* * *

۲ 2 [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

૧ 1 (۲۹۲) [illegible]
[illegible] ❀

૨ 2 [illegible]
[illegible]

૩ 3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૪ 4 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૧ 1 [illegible] (۲۹۱) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૪ 4 [illegible] ❁ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀ [illegible] ३ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

(२९०) [illegible] १ 1
[illegible] ❀

* * *

[illegible] २ 2
[illegible] ❀
[illegible] ३ 3
[illegible]
[illegible] ❀ [illegible] ४ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

૧
1 [illegible] (۲۸۹)
[illegible] ❀

૨
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

৮ 8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
৯ 9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
১০ 10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
১১ 11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
১২ 12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
১৩ 13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
১৪ 14 [illegible]
[illegible]

૧ 1 (۲۸۸) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
૩ 3 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૪ 4 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૫ 5 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
૬ 6 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible] ❀
૭ 7 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ૬ 6
[illegible]
[illegible] ૭ 7
[illegible] ૮ 8
[illegible]
[illegible] ૯ 9
[illegible]
[illegible] ૧૦ 10
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૧ 11
[illegible]
[illegible] ૧૨ 12
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۹ 9
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] (۲۸۷) ۱ 1
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible] ૪ 4
[illegible] ૫ 5

[illegible] ۶ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۷ 7
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۸ 8
[illegible]
[illegible]

৪ 4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

৫ 5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] }$\frac{4}{8}$
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

[illegible] (۲۸۹) }$\frac{9}{1}$
[illegible]
[illegible] ۞

* * *

[illegible] }$\frac{2}{2}$
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] }$\frac{3}{3}$
[illegible]
[illegible] ۞

[illegible] (۲۸۵) ૧ 1
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible] ❁ [illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁
[illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ૫ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ૬ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ૭ 7

[illegible]

* * *

(۲۸۴) [illegible] ۱ 1

* * *

[illegible] ۲ 2

[illegible] ۳ 3

* * *

૧ 1 (૨૮૩) [illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૩ 3 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૪ 4 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૫ 5 [illegible] ❁ [illegible]

(۲۸۲) [illegible] }૧ 1
[illegible]
[illegible]

[illegible] }૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] }૩ 3
[illegible] }૪ 4
[illegible]
[illegible] }૫ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1 (۲۸۰) [illegible]

[illegible]

* * *

2 [illegible]

* * *

1 (۲۸۱) [illegible]

[illegible]

* * *

2 [illegible]

3 [illegible]

[illegible]

* * *

(۲۷۹) [illegible] ۱ 1

* * *

[illegible] ۲ 2

[illegible] ۳ 3

* * *

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

{૧/1 (૨૭૭) [illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

{૨/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

{૧/1 (૨૭૮) [illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

{૨/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
{૩/3 [illegible]
[illegible]

૧/1 (૨૭૫) [illegible]
[illegible]
[illegible]

૨/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૩/3 [illegible]
[illegible]
૪/4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૧/1 (૨૭૬) [illegible]
[illegible]
[illegible]

૨/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

આએ પુસતક સાતમાને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું
પેહલવી શુદ્ધી પત્રક.

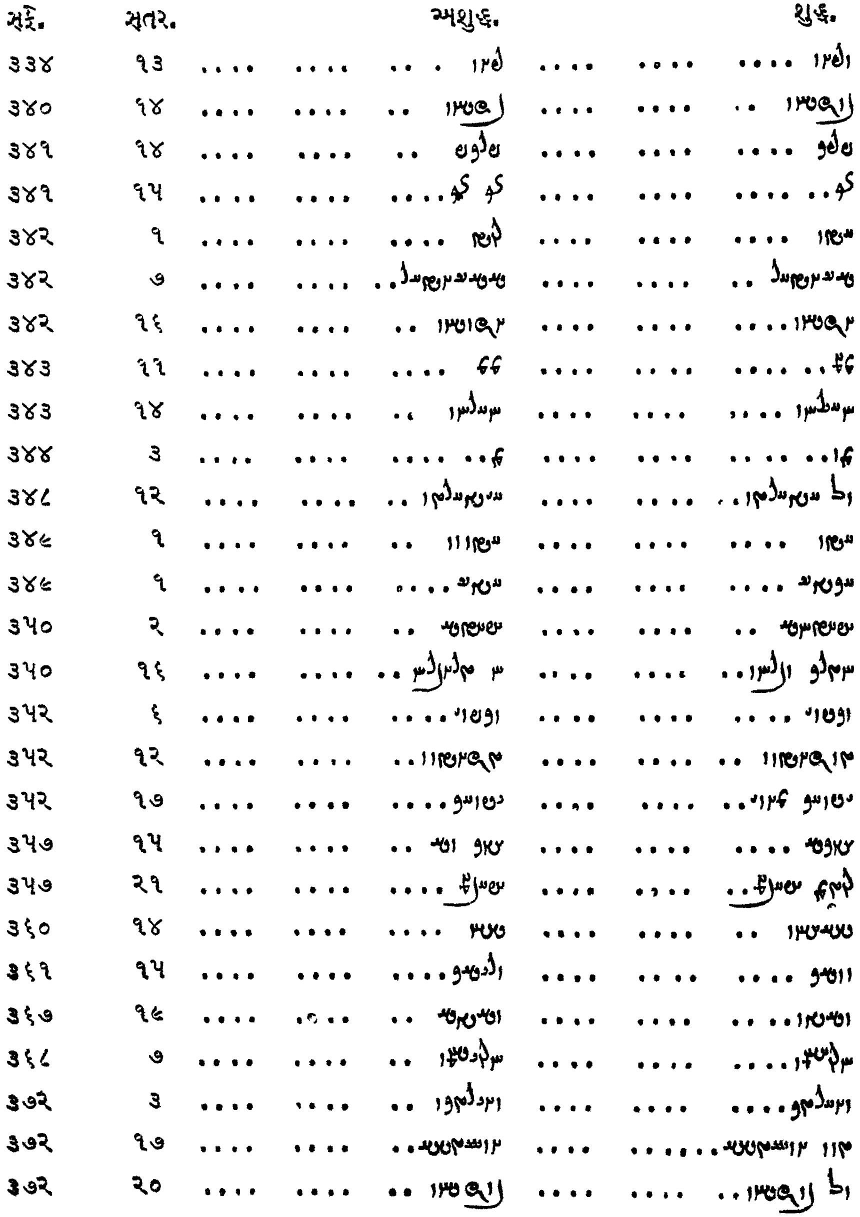

સફે.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૩૩૪	૧૩	[illegible]	[illegible]
૩૪૦	૧૪	[illegible]	[illegible]
૩૪૧	૧૪	[illegible]	[illegible]
૩૪૧	૧૫	کو کو	کو
૩૪૨	૧	[illegible]	[illegible]
૩૪૨	૭	[illegible]	[illegible]
૩૪૨	૧૬	[illegible]	[illegible]
૩૪૩	૧૧	[illegible]	[illegible]
૩૪૩	૧૪	[illegible]	[illegible]
૩૪૪	૩	[illegible]	[illegible]
૩૪૮	૧૨	[illegible]	[illegible]
૩૪૯	૧	[illegible]	[illegible]
૩૪૯	૧	[illegible]	[illegible]
૩૫૦	૨	[illegible]	[illegible]
૩૫૦	૧૬	[illegible]	[illegible]
૩૫૨	૬	[illegible]	[illegible]
૩૫૨	૧૨	[illegible]	[illegible]
૩૫૨	૧૭	[illegible]	[illegible]
૩૫૭	૧૫	[illegible]	[illegible]
૩૫૭	૨૧	[illegible]	[illegible]
૩૬૦	૧૪	[illegible]	[illegible]
૩૬૧	૧૫	[illegible]	[illegible]
૩૬૭	૧૯	[illegible]	[illegible]
૩૬૮	૭	[illegible]	[illegible]
૩૭૨	૩	[illegible]	[illegible]
૩૭૨	૧૭	[illegible]	[illegible]
૩૭૨	૨૦	[illegible]	[illegible]

[illegible]

૩ 3 [illegible]

[illegible]

૪ 4 [illegible]

[illegible]

૫ 5 [illegible]

૬ 6 [illegible]

[illegible]

[illegible]

૭ 7 [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૨. ૧) દ. એ. વાળી નકલમાં [illegible] મળેછે.

* * *

(٣٥٩) [illegible] ૧ 1

[illegible] ❀

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible] ❀ [illegible] ૩ 3

[illegible] ❀ [illegible] ૪ 4

[illegible]

[illegible] ❀

* * *

(٣٦٠) [illegible] ૧ [illegible] ❀ ૧ 1

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible] ❀ [illegible] ૩ 3

[illegible]

[illegible]

[illegible] ❀

* * *

(٣٦١) [illegible] ❀ ૧ 1

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible]

૧, ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં નથી.

૧/1 (٣٥٨) [illegible]
[illegible]

* * *

૨/2 [illegible]
[illegible]
૩/3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૪/4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૧) દ. જે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧/1 (૩૫૭) [illegible]
[illegible]¹ ❁

◆

૨/2 [illegible]
[illegible]
૩/3 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
૪/4 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
૫/5 [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

---

૧. ૧) આએ મથાળાંવાળી એબારતની ઇ. એ. વાળી નકલમાં લખેલી નથી.

૧ 1 (૩૦૦) [illegible]
[illegible] ❁

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible] ❁

૩ 3 [illegible]
[illegible] ❁

* * *

૧ 1 (૩૦૫) [illegible] ❁

* * *

૨ 2 [illegible][૨]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

૩-૪ 3-4 [illegible] ❁ [illegible] ❁

૫-૬ 5-6 [illegible] ❁ [illegible]

૭-૮ 7-8 [illegible] ❁ [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

---

૨. ૧) આએ [illegible] થી [illegible] સુધીની સઘલી એબારત દ. એ. વાલી નકલમાં લખનારની નજર ચુકથી રહી ગઇછે. અને તેની જગોએ તેની નીચેનાં મથાલાં [illegible] વાલી બાબત લખેલીછે.

(۳۵۴) [illegible] ❁ ૧ 1

* * *

[illegible] ❁ [illegible] ૨-૩ 2-3

[illegible] ❁ [illegible] ૪ 4

[illegible] ❁ [illegible] ૫ 5

[illegible] ❁ [illegible] ૬ 6

[illegible] ❁

[illegible] ૭ 7

[illegible] ❁ [illegible] ૮ 8

[illegible][1] [illegible]

[illegible] ❁

(૮. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

۳ 3 [illegible]

۴ 4 [illegible]

۱ 1 (۳۵۳) [illegible]

۲ 2 [illegible]

۳ 3 [illegible]

۴ 4 [illegible]

[illegible] ૩ 3

[illegible] ⊛ [illegible] ૪ 4

[illegible] ⊛

* * *

(૩૫૧) [illegible] ૧ 1

[illegible] ⊛

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ⊛

* * *

(૩૫૨) [illegible] ૧ 1

[illegible]

[illegible] ⊛

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧. ૧) ક. એ. વાલી નકલમાં [illegible] નથી. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] {૪ 4
[illegible] {૫ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] (૩૫૦) {૧ 1

* * *

[illegible] {૨ 2
[illegible]

---

૩. ૩) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૩) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] એ વખત લખાયલું છે.

૧. ૧) આ મથાલાંની એબારત અસલ કેતાબમાંથી નજર ચુકને લીધે નીકલી ગેઇછે.

૨. ૧) આ એબારત નજર ચુકથી નીકલી ગેઇછે.

[illegible]
[illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible] ૫ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

(૩૪૧) [illegible] ૧ 1
[illegible]

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩ 3
[illegible]

---

૪. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૩) સઘલી નકલમાં [illegible] [illegible] મલેછે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

(۳۴۷) [illegible] ૧ 1

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

(۳۴۸) [illegible] ૧ 1
[illegible]

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩ 3
[illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૩. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૧ 1 (۳۴۵) [illegible]
[illegible]
[illegible] ⊛

* * *

૨ 2 [illegible]
૩ 3 [illegible] ⊛ [illegible]
૪ 4 [illegible] ⊛ [illegible]
૫ 5 [illegible] ⊛ [illegible]
૬ 6 [illegible] ⊛ [illegible]
[illegible]
[illegible] ⊛

* * *

૧ 1 (۳۴۶) [illegible] ⊛

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⊛

---

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૩/3 [illegible]
[illegible]

૪/4 [illegible]
[illegible]

૫/5 [illegible]

૬/6 [illegible]

૭/7 [illegible]
[illegible]
[illegible]

૮/8 [illegible]

૯/9 [illegible] (‍[illegible][1]) [illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧/1 (૩૬૪) [illegible]
[illegible]

* * *

૨/2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૯. ૧) સઘળી નકલમાં નથી.

* * *

[illegible]

[illegible] ૫ 5

[illegible]

[illegible] ૬ 6

[illegible] ૭ 7

[illegible]

[illegible] ૮ 8

[illegible] ૯ 9

[illegible]

[illegible] ૧૦ 10

[illegible] ૧૧ 11

[illegible] ૧૨ 12

[illegible] ૧૩ 13

[illegible]

[illegible] ૧૪ 14

[illegible] ૧૫ 15

[illegible]

* * *

(૩૬૩) [illegible] ૧ 1

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible]

---

૮. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] છે.

૧૧. ૧) દ. એ. વાળી નકલમાં [illegible] મળેછે.

૧ 1 (٣٤١) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]

૩ 3 [illegible]
[illegible]

૪ 4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

૫ 5 [illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (٣٤٢) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૩ 3 [illegible]

૪ 4 [illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૪. ૧) દ. તે ની નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૩) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

* * *

(૩૪૦) [illegible] ૧ 1

* * *

[illegible] ૨ 2

[illegible] ૩ 3

[illegible] ૪ 4

---

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{૩ 3} [illegible] [1] [illegible] [2] [illegible] [3] [illegible] [4] [illegible] [5]

* * *

{૧ 1} (૩૩૧) [illegible]

* * *

{૨ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૩. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૩) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૪) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૫) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

(૩૩૭) [illegible] ૧/1
[illegible][1]
[illegible]

◆

[illegible] ૨-૩/2-3
[illegible] ૪/4
[illegible]
[illegible] ૫-૬/5-6
[illegible]
[illegible] ૭/7
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૮/8
[illegible]
[illegible][1]
[illegible][2]
[illegible][3]

◆

(૩૩૮) [illegible] ૧/1

◆

[illegible] ૨/2
[illegible]

---

૧. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] ની એબારત બેવરાયલીછે.

૮. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૩) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

૬ 6 [illegible]

૭ 7 [illegible]

૮ 8 [illegible]

૯ 9 [illegible]

ગ. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (૩૩૬) [illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible] [૧] [illegible]
૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૪ 4 [illegible]
૫ 5 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] એટલી એબારત નજર ચુકથી નીકલી ગેઇછે.

[illegible]
[illegible]

* * *

{૧ 1} [illegible] (૩૩૪)

* * *

{૨ 2} [illegible]
{૩ 3} [illegible][૧] [illegible]
[illegible]

* * *

{૧ 1} [illegible] (૩૩૫)

* * *

{૨-૩ 2-3} [illegible]
{૪ 4} [illegible]
{૫ 5} [illegible]
{૬ 6} [illegible]
[illegible]
[illegible]
{૭ 7} [illegible]
{૮ 8} [illegible]
[illegible]
[illegible]
{૯ 9} [illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં નકલ કરનારની ભુલથી [illegible] છે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [1]
[illegible]
[illegible]

* * *

(૩૩૩) [illegible] {૧/1}
[illegible]

* * *

{૨/2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [1] [illegible]
[illegible]
{૩/3} [illegible]
[illegible] [2] [illegible]
[illegible]
[illegible] [3] [illegible]

---

૨. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] નથી.

૨. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૩) દ. તે. વાલી નકલમાંથી [illegible] સુધીની એબારત નીકલી ગઇછે.

{١/1 (٣٣٠) [illegible] ❀

* * *

{٢/2 [illegible]

{٣/3 [illegible] ❀ [illegible] ❀

* * *

{١/1 (٣٣١) [illegible] ❀

* * *

{٢/2 [illegible]

{٣/3 [illegible] ❀ [illegible] ❀

* * *

{١/1 (٣٣٢) [illegible] ❀

* * *

{٢/2 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ٤ 4
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ٥ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] ٦ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

૧ 1 (۳۲۸) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

૩ 3 [illegible]

* * *

૧ 1 (۳۲۹) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

૩ 3 [illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૯ 9 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

૧ 1 } [illegible] (૩૨૭)
[illegible][1] [illegible][2] [illegible] ❁

* * *

૨ 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3 } [illegible] ❁ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧ 1 (٣٢٥) [illegible]

૨ 2 [illegible]

૩-૪ 3-4 [illegible]

૫ 5 [illegible]

[illegible]

૧ 1 (٣٢٦) [illegible]

[illegible]

૨ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૩ 3 [illegible]

[illegible]

૪ 4 [illegible]

૫ 5 [illegible]

૬ 6 [illegible]

૭ 7 [illegible]

૮ 8 [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
૪ 4 } [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

૧ 1 } (٣٢٣) [illegible]
[illegible] ✿

* * *

૨ 2 } [illegible]
[illegible]
૩ 3 } [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

* * *

૧ 1 } (٣٢٤) [illegible]
[illegible] ✿

* * *

૨ 2 } [illegible]
[illegible]
૩ 3 } [illegible] ✿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ✿

[illegible]

૩
3 [illegible] ❁ [illegible]

[illegible] ❁

* * *

૧
1 (૩૨૨) [illegible] ❁

* * *

૨
2 [illegible]

૩
3 [illegible] ❁ [illegible]

---

૩. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે. તથા દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૧. ૧) દ. એ. તથા દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible], મલેછે.

૧ 1 [illegible] (૩૨૦)
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 [illegible] (૩૨૧)

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]
۳ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۹ 1 (۳۱۸) [illegible]

۲ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۹ 1 (۳۱۹) [illegible]
[illegible]

۲ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૧ 1 [illegible] (٣١٦)

[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

૩ 3 [illegible]

* * *

૧ 1 [illegible] (٣١٧)

[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

---

૩. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

{ ૧ / 1 } (۳۱۵) [illegible]
[illegible]

* * *

{ ૨ / 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૩ / 3 } [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.
૩) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૩
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧
1 [illegible] (۳۱۴)
[illegible]
[illegible]

* * *

૨
2 [illegible]
૩
3 [illegible]
૪
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૨) હમારા વીચાર પ્રમાણે એ બોલ લખનારની નજર ચુકથી બેવરાએલોછે.

૧. ૧) દ. એ. ની નકલમાં [illegible] છે.

૧ 1 (۳۱۲) [illegible]
[illegible] اکود [illegible] ❁

---

૨ 2 [illegible]
૩ 3 [illegible] ❁ [illegible]
૪ 4 [illegible] ❁ اکود [illegible]
[illegible]
૫ 5 [illegible] ❁ اکود [illegible]
[illegible]
[illegible]
کو کوند [illegible]
[illegible] ❁

---

૧ 1 (۳۱۳) [illegible] ❁

---

૨ 2 [illegible][1]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible] [[illegible]] [illegible]
[illegible] ❁ [illegible] } ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] } ૪ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁

* * *

(૩૧૧) [illegible] } ૧ 1
[illegible][1] [illegible] ❁

* * *

[illegible] } ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❁ [illegible] } ૩ 3
[illegible] ❁

---

[1] ૧. ૧) સઘલી નકલમાં ૭૩૦ [illegible] મલેછે.

* * *

૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (۳۰۹) [illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
૩-૪ 3-4 [illegible]
૫ 5 [illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (۳۱۰) [illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible] ٤ 4
[illegible] ٥ 5
[illegible] ٦ 6
[illegible] ٧ 7
[illegible]
[illegible]

* * *

(٣٠٧) [illegible] ١ 1

* * *

[illegible] ٢ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٣ 3
[illegible] ٤ 4
[illegible]
[illegible]

* * *

(٣٠٨) [illegible] ١ 1
[illegible]

* * *

[illegible] ٢ 2
[illegible]

١ 1 (٣٠٤) [illegible]

* * *

٢ 2 [illegible]

* * *

١ 1 (٣٠٥) [illegible]

* * *

٢ 2 [illegible]

٣ 3 [illegible]

* * *

١ 1 (٣٠٦) [illegible]

* * *

٢ 2 [illegible]

٣ 3 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

* * *

૧ 1 (૩૦૩) [illegible] ❀

* * *

૨ 2 [illegible]
૩ 3 [illegible] ❀ [illegible]
૪ 4 [illegible] ❀ [illegible] ❀
૫-૬ 5-6 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૭ 7 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible] ❀
૮-૯ 8-9 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

* * *

૫ 5 [illegible] ❁

૬ 6 [illegible]

[illegible] ❁

* * *

૧ 1 (۳۰۱) [illegible] ❁

* * *

૨ 2 [illegible]

[illegible]

૩ 3 [illegible] ❁ [illegible]

[illegible][1]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ❁

* * *

૧ 1 (۳۰۲) [illegible]

[illegible] ❁

* * *

૨ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible] ❁

૩ 3 [illegible]

---

૩. ૧) સુધલી નકલમાં ૧૩ મલેછે.

૧ 1} (૨૯૯) [illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1} (૩૦૦) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2} [illegible]
[illegible]
૩ 3} [illegible]
૪ 4} [illegible]
[illegible]

૧.-૧) સઘળી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘળી નકલમાં [illegible] છે.

૧. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] છે.

૩. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible] [1] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] {૩ 3}
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] (૨૯૮) {૧ 1}
[illegible]

* * *

[illegible] {૨ 2}
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૧) ૯. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૧ 1 } [illegible] (૨૯૬)

* * *

૨ 2 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 } [illegible] (૨૯૭)
[illegible]

* * *

૨ 2 } [illegible]
[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમૂાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૩) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧. ૧) આએ મથાલાંની આગલ [illegible] બોલો સઘલી નકલમાં ભુલથી લખાએલાછે. તે બોલો હમોએ કાહાડી નાખીઆછે. ૨) આએ બોલ સઘલી નકલમાં નથી.

૩ 3 [illegible][1]
[illegible][2]
૪ 4 [illegible][3]
[illegible]
[illegible]
૫ 5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૬ 6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૭ 7 [illegible]
[illegible]
૮ 8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૯ 9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલોમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં આગ્એ [illegible] ની એબારત બેવરાએલીછે. ૩) આગ્એ લોગત દ. એ. વાલી નકલમાં નથી.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩/3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૪/4
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૫/5
[illegible]

* * *

(۲۹۵) [illegible] ૧/1
[illegible]

* * *

[illegible] ૨/2
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૧) દ. એ. ની નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) દ. એ. ની નકલમાં [illegible] નથી. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

{ ૧ 1. (૨૧૩) [illegible]

[illegible] ❀

* * *

{ ૨ 2 [illegible][૧] [illegible]

{ ૩ 3 [illegible] ❀ [illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ૪ 4 [illegible] ❀ [illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ૫ 5 [illegible] ❀ [illegible]

[illegible][૧] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ❀

* * *

{ ૧ 1 (૨૧૪) [illegible]

[illegible] ❀

* * *

{ ૨ 2 [illegible]

[illegible]

---

૨. ૧) દ. એ. વાળી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૫. ૧) દ. તે. ની નકલમાં [illegible] છે, પણ દ. એ. નકલમાં [illegible] છે.

(٢٩٢) [illegible] ٩ 1

* * *

[illegible] ٢ 2

[illegible] ٣ 3

[illegible] ٤ 4

[illegible] ٥ 5

[illegible] ٦ 6

[illegible] ٧ 7

[illegible] ٨ 8

[illegible] ٩ 9

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

(٢٩١) [illegible] { ١ 1
[illegible]
[illegible]

* * *

[illegible] { ٢ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] { ٣ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] { ٤ 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]

* * *

(૨૧૦) [illegible][૧] [illegible] ૧ 1

* * *

[illegible] ૨ 2
[illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible] ૪ 4
[illegible]

---

[૧] ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
૧૦ 10 [illegible]
[illegible]
૧૧ 11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૧૨ 12 [illegible]
[illegible]
૧૩ 13 [illegible]
[illegible]
૧૪ 14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (૨૮૯) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]

---

૧૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૧૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૧૩. ૧) દ. એ. ની નકલમાં [illegible] છે.

(૨૮૮)

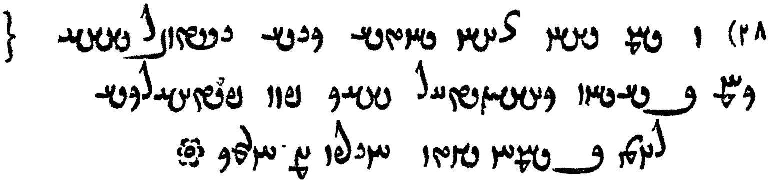

૧ 1

* * *

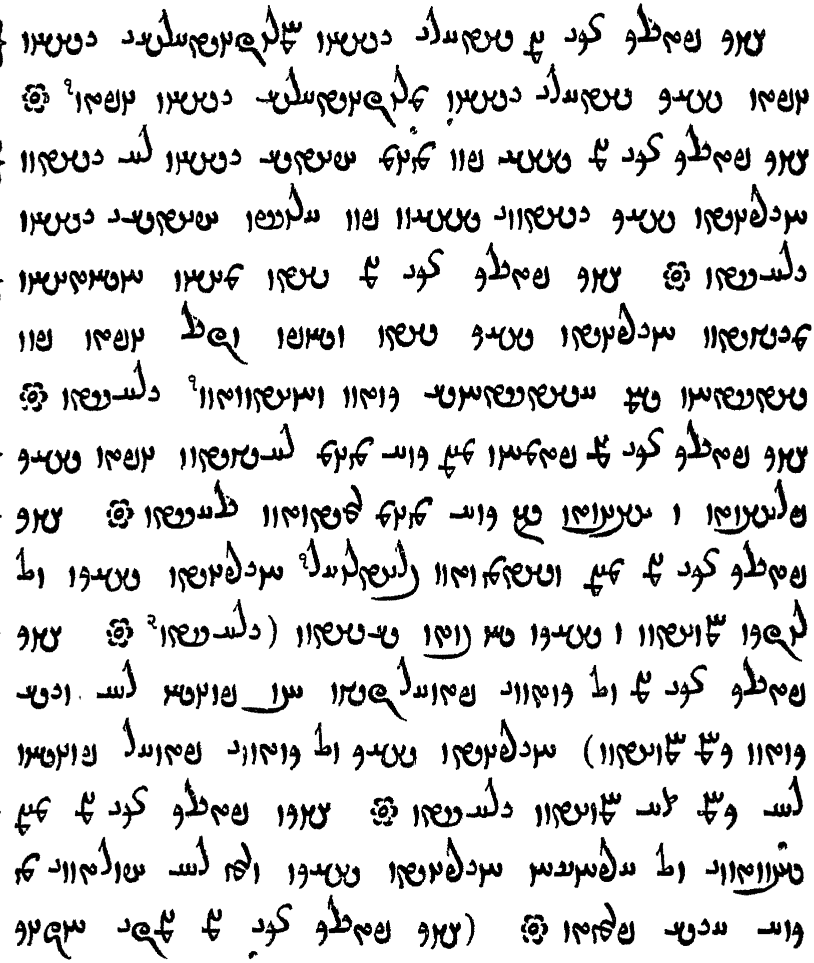

૨ 2

૩ 3

૪ 4

૫ 5

૬ 6

૭ 7

૮ 8

૯ 9

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં 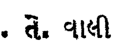 મલેછે.

૪. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં મલેછે.

૬. ૧) આએ લાગત નકલ કરનારની નજર ચુકથી પેહલ્લી નકલમાં નહી હોવાથી સઘલી નકલમાં મલતો નથી. ૨) આએ વલાયામાં લખેલી એબારત અસલ કેતાબમાંથી નજર ચુકને લીવે નીકલી ગઇછે.

૧/1 (۲۸۷) [illegible]
[illegible][1]
[illegible]

* * *

૨/2 [illegible]
૩/3 [illegible]
[illegible]
૪/4 [illegible]
૫/5 [illegible]
૬/6 [illegible]
૭/7 [illegible]
૮/8 [illegible]
૯/9 [illegible]
૧૦/10 [illegible]
[illegible]
૧૧/11 [illegible]
[illegible]
૧૨/12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] } 7
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] } 8
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] } 9
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૩ 3 } [illegible]
[illegible]
{ ૪ 4 } [illegible]
[illegible][1] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૫ 5 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૬ 6 } [illegible]

---

૪. ૧) દ. એ. વાળી નકલમાં [illegible] બોલ મળતો નથી.

[illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible] ૫ 5
[illegible]
[illegible] ૬ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૭ 7
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૮ 8
[illegible]

* * *

(૨૮૪) [illegible] ૧ 1
[illegible]

* * *

[1] [illegible] ૨ 2
[illegible]

---

૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૮. ૧) સઘલી નકલોમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) આએ જગોએ નકલ કરનારની ભુલથી [illegible] બોલ નીકલી ગયોછે તેને હમોએ મેલઓછે.

૧ 1 (۲۸۴) [illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible][1]
[illegible][2]
૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible][1]

* * *

૧ 1 (۲۸۵) [illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
૩ 3 [illegible][1]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]

૧ 1} (૨૮૩) [illegible]
[illegible]

૨ 2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
૩ 3} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૪ 4} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
૫ 5} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.
૩) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
૩ 3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૧ 1 (૨૮૨) [illegible]
[illegible]
[illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]
[illegible]
૩ 3 [illegible]
૪ 4 [illegible]
૫ 5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૩. ૧) આએ નીશાણ ‘ ’ ની અંદર પેહલવીમાં લખાએલી એબારત નકલ કરનારની ભુલથી ગેરકાએદે લખાએલીછે. સુદ્ધ રીતે જોતાં એ એબારત એમ જોઇએ: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૩/૩ }

[illegible]

[illegible]

[illegible]

* * *

(૨૮૦) [illegible] }૧/૧

* * *

[illegible] }૨/૨

[illegible]

[illegible]

[illegible]

* * *

(૨૮૧) [illegible] }૧/૧

* * *

[illegible] }૨/૨

[illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] [illegible] મલેછે. ૨) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૩) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૪) સઘલી નકલમાં આએ બોલ મલતો નથી.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧ 1 (૨૭૭) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

* * *

૧ 1 (૨૭૮) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

૩ 3 [illegible]

* * *

૧ 1 (૨૭૯) [illegible]

* * *

૨ 2 [illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) નજર ચુકથી સઘલી નકલમાંથી આએ બોલ નીકલી ગએલાછે.

૩. ૧) ઈરાંનવાલી નકલમાંથી નજર ચુકને લીધે [illegible] નીકલી ગએલો હોવાથી સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧
1 [illegible] (૨૭૦)
[illegible] ❀

* * *

૨
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
૩
3 [illegible] ❀ [illegible]
૪
4 [illegible] ❀ [illegible]
[illegible]
❀ [illegible] ❀

* * *

૧
1 [illegible] (૨૭૧)
[illegible] ❀

* * *

૨
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ❀

---

૧. ૧) દ. તે. તથા દ. એ. ની નકલમાં [illegible] છે.
૨. ૧) દ. એ. ની નકલમાં [illegible] છે.
૪. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.
૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૨. ૧) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.
૩) દ. એ. વાલી નકલમાં [illegible] છે.